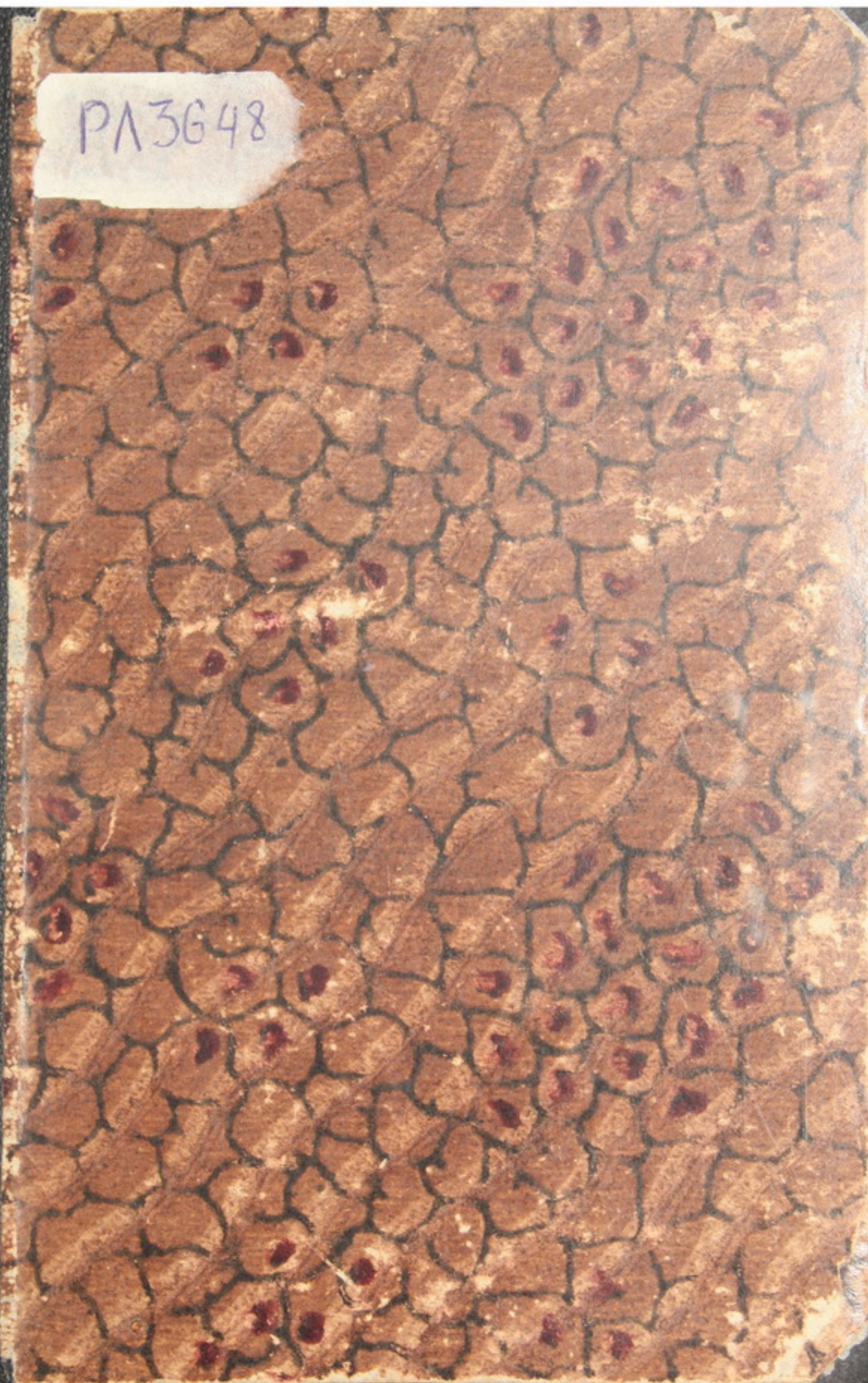

PA3648

ЛІТЕРАТУРНІ ПАРОДІЇ,

ШАРЖІ, ЕПІГРАМИ, АКРОСТИХИ, ФЕЙЛЕТОНИ,
ГУМОРЕСКИ, АФОРИЗМИ Й КАРИКАТУРИ

ЗБІРНИК

УПОРЯДУВАВ
ВАСИЛЬ АТАМАНЮК

ВИДАВНИЦТВО ПИСЬМЕННИКІВ
„М А С А“

Обкладинку в дереві виконав
художник О. РУБАН

ЦУ156.

РАТУРНІ ПАРО

ЖИ ВПРВАМ АКРОСНХИ РЕВІКТОРН
ОРЕСНН А ФОРНІЗМН В КАРНІАТІРН

ЗВІРНІК

ВАС СІДІВНОТ

ВАСНІР АТАНАНОК

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 197 92
№ 12 452-27

ВНООФ
Звірено 20 07 р.

Київський Окрліт № 2761.
„Київ-Друк“, 6-та друкарня.
Зам. № 1278 — Зос. 1927.
„М А С А“

ПЕРЕДМОВА

.

.

Літературний жанр шаржів і пародій був майже невідомий нашій літературі до недавніх літ, коли не рахувати тих небагатьох епіграм, що ходили по руках літераторів, як напр., старий відомий двовірш на Квітку-Основ'яненка:

Был монахом, был актером,
Был поэтом, был танцором, —

та інші, зрештою й ті російською мовою.

А проте треба зазначити, що наше нове письменство почалося саме твором-пародією відомої у світовій літературі латинської епопеї Віргілія — „Енеїди“. І. Котляревський, задержуючи форму твору римського класика, залишаючи сюжет і наймення латинської епопеї, вложив у цей твір новий матеріал, надав йому нового змісту; українська дійсність і українські типи в старовинних римських шатах надали творові гумористичного зафарблення. Взагалі на „Енеїду“ Віргілія з'явилося найбільше пародій у світовому письменстві, її перелицьовано по всіх європейських літературах *).

Пародія (parode — приспів, куплет) ґрунтується на підміні змісту твору (перелицьовати), при чому виникає дизгармонія між формою твору і його змістом, що й утворює елемент смішного. Невідповідність, непристосованість, а навпаки розбіжність, конструктивні протиріччя між формою й змістом, що нагадує якийсь певний відомий твір, де ці елементи є в нормальних взаємовідношеннях — оце й є прикмети пародії.

*) Пародії Енеїди писали: в Італії — Лаллі („Eneide travestita“ 1633), у Франції — Скаррон (1610 — 1660) („Virgile travesti“), в Німеччині — Блумвер („Virgils Aeneis travestirt“), в Росії — Осінов (1791), та на Україні І. Котляревський („Энеида на малороссійскій языкъ переложенная“ 1798).

Пародія має стару історію: розвивалася вона ще в Греції. Одна з найстарших відомих пародій — це є комічно-героїчна пародія на Гомерову „Іліяду“, п. з. „Війна жаб з мишками“ (Батрахоміомахія), переспівана С. Руданським.

Пародія має у французькій мові синонім — *травестія*, по-нашому — перелицювання. В малярстві має вона назву *карикатури* (італ. caricare).

Близько до пародії стоїть шарж (фр. charger — навантажувати), що полягає на викривленні або підкресленні певних рис твору або характеру людини, збільшуючи чи зменшуючи їх, або zdeформували їх до непізнання, і цим утворюється елемент смішного.

Спорідненими, але трохи даліше, стоять *епіграми, надлиси*, що висловлюють просто дотепну думку, часто приправлену іронією, сарказмом чи сатирою.

В західних літературах цей жанр поетичної творчості досяг досить значного розвитку. В російській літературі теж йому віддано чимало уваги, починаючи з Пушкинової „Оди к Хвостову“, де висміяно манеру російських одисців XVIII в., і до збірника пародій на рос. літературу А. Ізмайлова та сучасних поетів.

В нашій літературі цей жанр не прищепився, хоч і Котляревський розпочав з пародії і Артемовський-Гулак перелицьовував оди Горація („Пархоме, в щасті не брикай“). Чому-ж так склалось?

Багато було причин, що ця форма літературного твору в нас не розвивалась, а коли й були спроби, то вони пильно ховалися од ока ширшої громади.

Відродження нашої літератури почалося досить пізно, і перші її творці вже разом зі своїм знаряддям — „мужицькою“ українською мовою, були виставлені на гострі удари як уряду, так і патріотичної російської публіки та взагалі панства. В умовах тяжкої боротьби, та за нерівних сил, ніколи було та й незручно складати шаржі чи пародії на своїх-же небагатьох товаришів...

Та занедбано не тільки цей один жанр, а й багато інших форм поетичної творчості.

Зі зростом та розвитком нашої літератури заповнювалось помалу ці прогалини. Шарж і пародія з'явилися вперше чи не в Галичині. Десь близько 1908 року вийшла там і перша збірка пародій на галицьких письменників.

Десь близько цього року, а може трохи раніш, вийшло на Буковині дві збірочки пародій, травестій талановитого пародиста Гриця Щипавки (Кость Шпитко) — „Новомодній співаник“ та „Новомодні колядки“. Ті книжки давно розійшлися і сам автор непомітно зник з обрію.

Після революції за нового розквіту нашої літератури розквітла і літературна пародія. З'явилися талановиті пародисти, як *О. Хомик* (зараз — у Львові), покійний *В. Еллан*, (Маркіз Попелястий), *О. Вишня* та інші. З того часу почали друкуватися пародії по наших журналах і газетах, вони набрали права громадянства.

Василь Еллан, піонер української пролетарської літератури, являється водночас і основником української літературної пародії. Попередні спроби в цій галузі, до Еллана, мали характер випадковий, принагідний, і літературної пародії як жанру в нас не розвинули. Перші пародії Маркіза Попелястого, що з'явилися в „Універсальному Журналі“ (1918), викликали зацікавлення до цього жанру літтворчості. Сприяла цьому поява на той час багатьох молодих літературних сил, що зібрались тоді в Києві, єдналися в мистецькі угруповання, влаштовували літературні виступи, дебатували питання мистецтва й літератури. В „Льоху Мистецтва“ улаштовують спеціальний „вечір пародій“, де молоді поети *В. Кобилянський*, *В. Ярошенко* та *О. Хомик* виголошують цілий цикл пародій на письменників молодшої генерації. Дехто з цих письменників носився навіть з думкою скласти збірку пародій або зібрати в збірник пародії, що вже були відомі та які написано в той час, але бурхливі часи і швидка зміна подій розбили ті плани, та й не тільки пародії, а самих

письменників розсіяли, а декого втрачено навіки. Крім пародій Маркіза Попелястого, надрукованих у той час та недрукованих, що збереглись у М. Зерова, який нам ласкаво дав їх використати в цьому збірнику, та ще кількох пародій В. Ярошенка — решта майже всі загинули, або, принаймні, десь лежать досі в рукописах, і нам не пощастило їх зібрати.

Маркіз Попелястий не тільки дав початок відродженню літературної пародії 1918 р., він і відновив та плекав її, як Валер Проноза, і сприяв їй, як В. Еллан—редактор „Вістей“ й додатку до цієї газети — „Література Наука Мистецтво“. Додаток до „Вістей“ був перший орган після перемоги й закріплення Жовтня на Україні, звідки—треба признатись — завдяки В. Елланові — літературна пародія та шарж почали завойовувати своє місце в сучасній літературі. Згодом літературна пародія з'являється в спеціально-літературному журналі „Плужанин“, далі в журналі „Глобус“ (сюди приєднується вже й карикатура), а згодом переходить і до товстих журналів — „Життя й Революція“, „Червоний Шлях“, „Молодняк“. Літературною пародією цікавляться вже й провінційні журнали, як „Зоря“, без пародії й шаржу чи карикатури не обходиться нова „Літературна Газета“...

Пародія розвилась і завоювала своє місце, її вже не може поминути українська поетика. Пародія висвітлює вже не тільки творчість і особу окремого письменника, вона відбиває літературне життя, боротьбу на ділянці мистецтва в цілому. Пародія сама стає засобом боротьби і чинником творення нової культури. Майбутній історик літератури звертатиметься до пародії як до найкращого джерела, що може кинути світло на шлях, яким ішов розвиток української пролетарської літератури. Літературна дискусія, що викликала стільки полемічної літератури — статтів і брошур — виявилася у великій мірі і в шаржах та в пародіях. У нашому збірнику довелось утворити для цього окремий розділ, хоч і тут зібрано ще далеко не весь матеріал.

Коли я почав збирати пародії 1925 р., вони мали зайняти скромне місце, як розділ одного з альманахів „Сатира й Гумор“. Проте, в міру поступу праці, розділ цей розростався до того, що повстала потреба виділити його в окрему книжку. Коли ця книжка була вже майже готова до друку, зріст цього жанру до того збільшився, що вже в коректі доводилось доповнювати збірку, хоч більш цікавими та з технічних причин можливими ще приєднати — новими творами. Кожне нове число „Плужанина“, „Молодняка“, „Літературної Газети“ має що додати до нашої збірки.

Завданням нашого збірника було зібрати пародії й шаржі з періоду початку революції аж до наших днів. Але вже така природа цих творів, що вони більше люблять затишок дружніх альбомів та товариських нотаток, аніж одверті сторінки журналів чи збірників. Через це то й запропастилось чимало вдалих пародій О. Хомика, як напр., на В. Кобилянського, Д. Загула, К. Поліщука, М. Терещенка. Через це й довелося мені розшукувати їх більше між літератами, ніж по виданнях...

Пародії—це імітації творів, при чому певні риси, місця, слова твору перейнакшуються, побільшується, або поменшується їхнє значення, і таким чином ці риси виходять смішними. Шарж — підкреслює, викривлює певні характерні риси твору чи характеру творця. Отже дружні шаржі й пародії не мають в собі нічого образливого, і в західніх літературах вони здавна дуже поширені. Там видають художні збірники, антології, в яких портрети авторів заступлено художніми шаржами.

Бажаючи познайомити наших читачів з цим новим поетичним жанром нашої літератури, що заодно пише одну сторінку її історії, ми докладали сил, щоб зібрати все з цього поля, що було надруковано з 1918 р. до сьогодні. Здається, що нам це майже пощастило. З друкованих пародій сюди не взято тільки декілька художньо-слабих, або написаних прозою (через обмеженість місця у збірнику). Зате

наш збірник доповнився неопублікованими ще пародіями, що нам їх ласкаво передали автори самі, або інші літерати. Деякі пародії за допомогою товаришів реставровано з пам'яті. Таким чином наша книжка являється майже повним збірником шаржів, пародій та карикатур нашої літератури на сьогоднішній день.

Наприкінці вважаю своїм приємним обов'язком висловити на цьому місці подяку всім авторам, що передали для збірника свої рукописні твори, а також тим товаришам, що дали для використання чужі матеріяли та такі, що „ходили по руках“ і були через це тільки наполовину опубліковані.

В. Атаманюк.

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ

В. КОРЯК—ШІСТЬ І ШІСТЬ

Коли нове життя трощить старі побутові форми, коли з Шевченка зроблено святого рівноапостольного князя Володимира, коли всі автокефальні діти на всі голоси співають „Садок вишневий коло хати“, коли всі малороси попереверталися на свідомих українців, коли поодчинялися нові українські школи, — тоді нова українська література багато має визначних талантів, славних імен, великих майстрів слова...

Візьмімо з них перші-ліпші шість найвідоміших. Розгляньмо: Олесь, Чупринка, Самійленко, Філянський, Лепкий, Рильський.

О. Олесь.

Ніжний-ніжний, тонкий-тонісінький лірик, співець кохання, природи, рідного краю...

Великий майстер слова... Дає чудові перли поезії української: нудить світом, кляне свою дурну голову, п'є гірку по шинках, проситься, щоб пустили додому до жінки й до дитинки, і каже, що більше не буде.

Одно слово, визначний, великий талант...

Грицько Чупринка.

Дуже я його любив... Любив його прозорий дзеленьтичний, радісний, як травень, вірш. Великий майстер слова: батькові вуси й бороду поголив. „Навіщо, — каже, — вам, тату, бороду носити? Вам так краще...“ Чистий, високої марки лірик. Було стане в Києві проти „Часу“ й починає поливать. Дуже я його любив... Філософом отаким жив, і помер не з хвороби, а з... розстрілу.

Володимир Самійленко.

Відомий поет, бо жив собі тихенько нотарем. Великий майстер слова, тільки, що він написав, отак і не згада-

єш... Якийсь такий поет... нарікає на ЧК в еміграції й хоче тікати на Марс... на землі занудився...

Філянський Микола.

Божественний поет. Молиться що-вечора й що-ранку богу.

Одно слово, філософ і неабиякий патріот. Носить все життя в руках корону:

І на руках своїх корону тобі сини твої несуть.

„Синами“, бачите, себе називає... Живе в Яреськах на Миргородщині. Що-дня снідає й обідає, а мова в його милозвучна, хоч і для делікатного вжитку. Да.

Лепкий Богдан.

Хоч сам і з галичан, а пише галицькою мовою. Писав багато, а що саме — не скажу. Одно слово, чудовий поет. Видав за кордоном Шевченка і до кожного титла й коми примітки поробив. Працьовита людина — не любить більшовиків і нудить світом. Може через п'ять років піде служити в Наркомос, а може не піде, бо талант у його неабиякий...

Рильський Максим.

Був ще хлопцем малим — школяром, а штани вже носив, бо таки неабиякий майстер слова. Написав книжечку поезій. Потім перейшов на прозу. Великий талант: любить полювання й рибальство. Влітку бував у рідному маєткові (батько Тадей Рильський — член старої громади!). Взагалі — пантеїзм. Революції не запримітив... Що сталося з маєтком, не знаю, а без цього тяжко схарактеризувати його, як поета, одно тільки можна сказати з певністю: ходить у штанях...

Було це шість найвизначніших, найславетніших представників української літератури...

Є чимало інших іменнів, що прислужилися українській літературі, бо виїхали за Петлюрою на еміграцію, разом з літературою...

Далі прірва.

Далі — „стрибок“ через прірву... і нова пролетарська література, що нічого спільного з старою українською літературою не має.

Беру з цієї пролетарської літератури шість іменнів.

Вас. Еллан.

Один тільки з пролетарських письменників, не розстріляний білими (решту всіх розстріляно). Загартований, випробуваний, незломний. Креше увесь час іскри. Одно слово,— кресало. Фізично слабкий. Важить 2 пуди 20 фунтів і не має апетиту. З поетів найздоровіший, монолітний. Ніжний та люблячий у глибині душі, але не має часу розперезуватися. І спить підперезаний. Через те його лірика — лірика революції.

І. Ю. Кулик.

На очах росте. Отак на його дивишся, а він росте. З агітки виріс... Виріс і пішов певним шляхом. Лірик даючий, знаходячий, добираючий, куючий, творячий, поючий, вопіючий, взиваючий і глаголючий. Даючий не загальники. Знаходячий — конкретні живі типи. Добираючий — живі образи. Творячий — нову мову з прикорня пролетарського побуту, праці, боротьби.

Володимир Сосюра.

Розхитаний юнак. Брюнет. Бритий. В галіфе. Ніжний лірик, одчайдушний паруб'яка. Прийшов з Донбасу, понаносив з собою пахощів шахтарського життя, що від них закрутила носом доброчинна українська критика.

Ососюрює молодь. Пройшов фронти. Є щось хлоп'яче в його творчості, хвороба зросту... А скарбів йому одважила цілина Донбасу — гай-гай! Женився.

Микола Хвильовий.

Істинно: Хвильовий. Сам хвилюється й інших хвилює, дратує, щипає, кусає... Аскет. Жорстокий. Гордий. Суворий. Лагідний. Ніжний. Худий. Опасистий. Блондин. Брюнет. Шатен. Мрійник.

Загубив своє „я“ і шукає його, як Дон-Квізадо. Шукав і опинився в обіймах старої просвітянської літератури й кинувся на боротьбу з нею. Розклавітурився... Роздерся на дві половини: одна б'ється з просвітянською літературою, а друга стоїть перед обличчям неоспіваного пролетаріату. Перша половина жоната, друга — парубок.

Третя його половина дульцінує життя то в один бік, то в другий, то спереду, то ззаду.

Пише для інтелігенції, бо поет він пролетарський.

Михайло Йогансен.

Майстер слова, пише дивно. Що напише — не знати. Перед ним ще ціле життя, а гевал з його добрячий, холера його не візьме, бо ювелір форми. Апетит добрий. Їсть чимало, бо вже вчений, а це його козир, бо таки біда для поезії, коли поет учений.

Валеріян Поліщук.

Прийшов до „Гарту“ (інші поприїздили). Визнав марксизм, комунізм, але як це все переварить? Жонатий. Єретик і норовистий. Поет цікавий: очі блакитні, велика шевелюра. Чудово хапає за шматки життя, та не стільки за шматки, а за цілі полотнища з кров'ю і з живими істотами. Псує йому потяг до філософії... Інженер: будує місток через провалля, щоб звязати пролетарську літературу з українською. Инакше він не може.

Оце тільки перший загін.

За ними придуть нові й нові...

Одно слово — хто не з нами, той ворог.

П. Грунський.

ПЕРЕДРЕВОЛЮЦІЙНІ
ПИСЬМЕННИКИ

ВОРОНИЙ

Руді штанці, зневажливе пенсне
І хриплий голос — все дари Моргани.
Чи стане він, чи гляне, чи моргне,
Він лавреат, він лицар без догани.

І що йому критичний наш терор?
Та-ж він гудець, він сьогочасний Ор, ¹⁾
Великий у своїй співецькій долі,
Цар і в поезії і в алкоголі.

Петлюра славив лірний його дар.
І Ковалевський ²⁾ укладав хвалітні,
Для нього муза співами вагітна,
Для нього тоне сміливий Ікар ³⁾.
Та пощо-ж він спирається на Стаха,
Пощо гудцеві переїзжа сваха?

1920.

М. Зеров.

„В СЯЙВІ МРІЙ“ ⁴⁾

Звуки над морем носилися
Муки в повітрі крутилися
Тихими хвилями билися
Палко гуділи листочками
Грубо кидалися квочками
Враз облітали примочками
І шаруділи сорочками
В зодяги пишні убралися
Старим лахміттям сміялися

¹⁾ Співець із поеми „Євшан-зілля“; в літопису дано його наймення — Ор.

²⁾ Див. „Книгар“, ч. 17.

³⁾ Пор.: Впав ти, хлопче необачний,
Та за вчинок свій дивачний
Став душі моїй ти милім. (прим. автора).

⁴⁾ „В сяйві мрії“—збірка поезій М. Вороного (Київ, 1913).

В ясні онучі вкаталися
 „Мріями в сяйві“ назвалися
 Ноги мелькали між зорями
 Зуби блищали над горами
 Тихо спускались потворами
 Вкрившись ясними просторами
 Чайками в морі крутилися
 В тихій калюжі умилися
 Мрії над серцем носилися
 І по тинах настромилися.

М. Семенко.

ПАРОДІЯ

В дитинстві ще давно, давно колись...

О. Олесь.

В дитинстві ще... давно, давно колись,
 Заліз я у квітник чудовий,
 Щоб натрощить квіток майових...
 Аж гульк — дідусь... От-так, ловись...

Зорив Бровко, бурчав индик,
 Як дід мене попав у руки.
 — Свистіли лози, як гадюки.
 І я не міг стерпіти муки —
 І залунав мій перший крик...

Тепер нема тії руки,
 Що підняла-б лозу гнучкою,
 А я ще й досі репетую
 І пруся все у квітники.

М. Попелястий.

ОЛЕСЬ

Ведмежа спина і ведмежий торс,
 Важка хода, і зігнута постава,—
 Як вицвів він, наш світлосяйний Хорс,
 Окраса наша, гордощі і слава.
 Його впевняли „двадесят язык“,
 Що жанр його — „poemes patriotiques“.
 І він міняв пісень ліричних чари,
 На звук патріотичної фанфари.

Коли-ж минав патріотичний „бред“
 В смутному Києві, веселім Відні, —
 Він віднаходив ритми відповідні
 І запашний точив із себе мед:
 Бо-ж він — стільник, а не пуста вошинка,
 Бо-ж він — Олесь, а не Грицько Чупринка.

1920.

М. Зеров.

ЧУПРИНКА

Я — поет.
 Брязк гішпанських кастаньєт,
 Балалайки деренчання —
 Зрозумій мое співання.
 Я — співець,
 Чарівник людських сердець.
 Я великий,
 Дикий, дикий
 Молодець!..
 Я, як атом,
 Світові зробився братом,
 І тепер
 Звуки сфер
 І небес
 Весь процес
 В тонах, дзвонах, передзвонах
 Одбиваю,
 Людям баки забиваю,
 Заробляю віршем хліб.
 Стук, стук, стук!
 Диб, диб, диб!

Б. Чигринець.

ГР. ЧУПРИНКА

Вдарю-гримну із гармати,
 Гуркну-грюкну наче грім!
 В водограї, в водоспаді.
 В блисках, бризках, у каскаді.
 П'яним льотом
 Перепльотом
 Розбушую сивий дим!..
 Криком-гуком молодим

Рознесу острожні грати...
 — Хай розвіяний вихрами
 Розтає, як сон, туман.
 — Вже над нашими степами
 Торохтить аероплан...
 Годі спати! —
 — Ураган!..

М. Попелястий.

СУЧАСНИЙ ПОЕТ

Присвячується Г. Чупринці.

„Дух руйнування є одночасно
 будівний дух.“

М. Бакунін.

Свистом, хистом, аметистом,
 Футуристом, падолистом,
 Наповняю я свій вірш.
 Тупотіння, скреготіння,
 Без усякого сумління,
 Пхаю я все більш і більш.
 Дзеньки-бреньки, витребеньки,
 Підбрехеньки, забрехеньки
 Тисну грізно на папір.
 Все то рветься, гнеться, преться,
 Дреться, дметься і скребеться
 У душі моїй надвір.

1918.

Г. Зет.

ВАЛЬС

Чук-чук! Гоп-гоп!
 Тужно, тужно,
 Центрофужно,
 Товсто, товсто, дужно, дужно
 Скачуть ноги, ноги, ноги...
 Горда
 Морда
 — Геть з дороги!
 Сипле шалом: топ-топ-топ.
 Шпарить бубон, дує бас,
 Танцюристи по куткам,
 І в кімнаті довгий час
 Хтось танцює дико сам.
 Щось пригадує старе

З днів, коли не був ще лисим,
А музика все дере,
І вигукують гульвіси.
Струни розірвані, скрипки потрошені
Плачуть і скиглять, мов діти не прощені,
Скачуть, літають, падають, йдуть,
Плачуть розірвані, тужать розкидані,
Наче в петрівку баби несповідані,
Тихо гудуть і гудуть і гудуть...
Потім знову дзвонять звуки,
Свищать, грюкають, тремтять,
Аж кредитки шелестять
І шиплять немов гадюки,
Скрипка, бубон, тулумбас,
В перестриб через всі гами
І під нами і над нами
В холод, в жар шибает нас.
Це — камаринська? Гопак?
— Що за танець, боже, зжалься!
— Не хвилюйтесь дуже так:
Це Чупринка шкварить вальса.

М. Попелястий.

ЧУПРИНЧИН САД В ОГЛАВІ

Міркування.

У його батька був чудовий сад...

Х. Майстренко.

Столітні верби над низьким парканом,
А в сливняку — солом'яний курінь,
Сто кроків вглиб і сто у широчінь,
І гній в кутку, піднесений курганом.

Сюди літав свавільним ураганом
Співець-пророк „хатянських“ поколінь;
Ще й досі тут вітає його тінь,
Прославлена Майстренковим тимпаном.

Селянська музо! Теплий твій привіт
Тут розсівав „Сон-Трави“ й „Огнецвіт“,
Простацьких душ запізнену прикрасу.

Тепера инший час: вилазь з нори,
Ступай на шлях — від Лисої гори —
До світлих храмів і шпилів Парнасу!

М. Зеров.

1920.

МИХАЙЛО ЖУК

Не читай моїх пісень сумних —
Коли не хочеш заснути — від їх —
Я ночами ті вірші писав —
В них свій сон, що тоді не доспав, —
В моїх співах—краса, і роса,
І „вона“, і квітки, і коса,
На кінцях у них—рими: „блакить“
А в середині — віз грюкотить
Не читай моїх пісень сумних —
Veronal'ем ¹⁾ посипав я їх —

не читай...
баю-бай!
я не спав.
я поклав...
й небеса.
і сльоза...
і „на мить“,
і скрипить.
не читай.
баю-бай!..

М. Попелястий.

НЕ ДАРМА...

Ні, не дарма оті, друже, надії...
Черкасенко (Стах).

Не дарма пишу я вірші
Всім на жах,
Инші кращі, инші — гірші,
Бо я Стах.
Не дарма перо тримаю
У руках.

¹⁾ Veronal—сонний порошок (прим. автора).

Не дарма царів я лаю
 Так, що страх.
 І на них нагнавши страху,
 На парах
 І в кальошу я з розмаху
 Тарррарах!..

М. Попелястий.

ВИДНО—НЕ ВИДНО...

Н. Кибальчич.

Видно — не видно. Знаю — не знаю...
 Тихо як плаче роса...
 Зірки очицями журно моргають...
 Тихо... так тихо... сльоза...

Сум очерету... Над річкою верби
 Так тихо у воду схилили гілля.,
 Страшно... Мій настрої у тузі не вмер-би.
 Астри ридають... Десь тужить теля.

Тихо — не тихо... дихать — не дихать...
 Сни мої, чари... сни мої, цвіт...
 Та не піднось ти розпалений віхоть
 До мого серця... Любов-первоцвіт...

М. Попелястий.

МАЗЕПА

Мазепа. — В. Тарноградського.

Давно це було: Як розбитий гетьман
 Тікав з-під Полтави Мазепа.
 Але не забуде цього ні туман,
 Ні тиша безкрайого степу.

Спинився гетьман, щоб хоть трохи спочить,
 Щоб хусткою чоло утерти.
 Схилився, журитись почав і тужить,
 Чи-ж буде нам спокій по смерті?..

„Тобі і мені, Україно моя,
Судилася тяжкая доля,
Всю погань, що знайдеться в інших краях,
Зметуть до твого тільки поля.

За мене-ж все будуть у церкві служити,
От-от повернуся у гробі...
Обох-же нас будуть кропить і мочить
Патьоками сліз віршороби.“

Поїхав гетьман... Та підслухав туман,
Шепнув млі безкрайого степу,
Почув то меткий та спритний Валер'ян
І вірша нашкрябав: „Мазепа“.

М. Попелястий.

СУЧАСНІ ПИСЬМЕННИКИ

ПАСТЕЛІ

I.

Пробіг зайчик

П. Тичина.

Пробіг цуцик,
Руденький,
З хвостиком:
Сів, чухається,
Закислі очі продирає.
А із кухні борщем пахне.
Діти смажені галушки
З миски шпичками тягають.
— Кістка —
Вхопив цуцик.

II.

Випив доброго вина
Залізний день.

П. Тичина.

Випив доброї ханжі
Оглобля Гнат.
Розцвітай, мій носе! —
: Я йду — Гнат —
Колотися, серце! —
до своєї Гапки — Гнат —
Ой, товктимуть кулаки —
Гната.
Випив доброї ханжі
Оглобля Гнат.

III.

Коливалося флейтами
Там, де сонце заішло.

П. Тичина.

Ще гучало ревами
Там, де милі зійшлись.
Навшпиньках
Підкрався батько,
Витяг батога з-за спини

I, відкіль ноги ростуть, —
 Стьоб.
 Ой гучало ревами,
 Там, де милі зійшлись.

IV.

Укрийте мене, укрийте
 Я — ніч, стара.

П. Тичина.

Умийте мене, умийте:
 Тицинка — я,
 Невмивана.
 Упала в мед,
 Вмастила вид.
 Помийте „отут“, мамо.
 Та хай дульний Михайль мовчить.
 Умийте мене, умийте:
 Тицинка — я,
 Невмивана.

1918.

В. Ярошенко.

ВЖЕ СЛАВЛЯТЬ...

Вже славлять, співають
 нове ім'я:
 Аве Тичино,
 калино моя:

На бедрах, як струнах
 лежить рука:
 Здрастуй, Тичино,
 чия-ж ти така?

Павло Тичина

Серед степу, серед піль,
Голосно, всесвітно
По Тичині в'ється хміль
Яблуновоцвітно.

„Негативи“.

П. ТИЧИНА

Коханий друже і маестро,
Вітаю кожний смілий крок:
Чому-ж з „Космічного оркестру“
Такий тоненький голосок?

П. Ч.

ПАВЛО ТИЧИНА

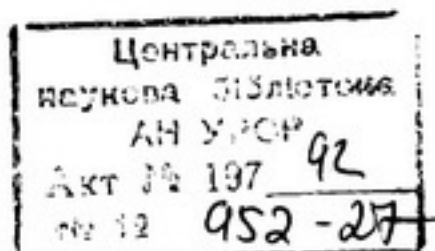
Боже мій, собачка!
Друзі, я боюся...
Що це? Відкіля це?
А які клики?!

Та це-ж не собака,
Та це-ж вовкулака,
Та це-ж вовкулака, --
За які гріхи?

Може покусати...
Та куди-ж сховатись?
Я надіну сакви
І піду в мандри...

Може, хто впізнає,
Що іде Тичина.
Саме той, що якимось
Вірші написав

Про оркестр космічний
Та про революцію.
Та про революцію
Ту, що чабани...

Ніч стара, нездужаю...
 Ой, укрийте... вкрийте!
 Мабуть, що замерзну, —
 От якби на піч.

Вечір...
 Ніч...

Л. Первомайський.

ТИЧИНА

Йде Тичина по Європі,
 Як той Фауст по світах,
 З молитовником в руках;
 Думає про це, про те,
 А назустріч Вапліте.

Невід. автор.

БІОГРАФІЇ ВЕЛИКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

(Фейлетон).

Вступ.

Розпочинаючи свою велику працю, я свідомий тих труднощів, що спіткають мене (або я їх спіткаю) на своєму творчому шляху. Я кажу — творчому, бо кожен біограф є творець історичної постати того, чю біографію він пише.

Цю творчість я розумію так: коли приміром письменник мав на копійку добродієності, то треба про неї розповісти на цілого карбованця, а в разі покійничок був на карбованця негідником, то треба про його негідництво розповісти на копійку, ще й додати, що то не він, мовляв, а обставини.

Саме поняття „великий письменник“ не є усталене, але ту суто буржуазну мірку величи, що вимірюється кількістю та якістю написаного письменником, я категорично відкидаю. Для наших умов це не підходяща річ. Я гадаю, що зі мною погодиться пролетаріят УСРР та СРСР, що велич письменника слід вимірювати кількістю портретів, видрукованих у різних місцях. Чому це так? А тому, що коли портрети містяться, то це означає, що пролетаріят вважає письменника за великого.

Що-правда, мені доводиться зустрічати культурно відсталих пролетарів, які, дивлячись на портрета великого письменника, запитували:

— А це що за мурло?

А як йому поясниш, що це пролетарський письменник, то рін:

— А що він написав такого визначного?

Відстала людина завжди думає, що великий письменник мусить щось написати. Коли-ж даси компетентне роз'яснення, що це не „мурло“, хоча нічого й не написало путнього, але має виразний намір писати, відстала людина починає висловлювати в мажорних тонах свої думки в такій формуловці, що жоден редактор не дозволить друкувати.

На відсталі верстви пролетаріяту ми орієнтуватись не будемо і тому кількість портретів будемо вважати за мірило величи.

Мої попередники, яких я щиро поважаю, але з якими я погодитись не можу, академики: Єфрошкевич та Дорофремов вимірювали велич трохи инакше. В основі їх виміру лежало число будинку, в якому живе письменник та інтенсивність одвідування академічних вечірок. Ця метода хоча і дуже наукова, але не пролетарська.

Мушу признатися (я дуже щира людина), що майже єдиним джерелом для написання біографій був енциклопедичний словник Брокгавза та писання самих збіографованих, яким і складаю свою щирю подяку.

Починаю свої біографії з різної дрібноти, як от різні там Тичини, Семенки, Хвильові, щоб на цьому сірому тлі змалювати яскраві фігури стовпів словесного мистецтва. Гадаю, що суспільство та нащадки оцінять мою працю по заслугі.

Професор скотарства *Омелько Буц.*

Прим. редакції. Автор, певне, натякає на тарифну комісію, яка проте нічого спільного з суспільством, а тим паче з нащадками, не має.

Павло Тичина.

Коли такий авторитет, як Гадзінський, сказав, що Тичина, мовляв, „поет перебільшеної слави“, то треба вірити, бо як не повірити Гадзінському, так він такою поемою оглушить

український пролетаріят з пересердя, що світова революція буде цілковито неможлива.

Ну, коли це — поет перебільшеної слави, так і почнем з нього, бо обіцяли ми почати з різної дрібноти. На кінець нашої вельми поважної праці ми залишимо Гадзінського — так-би мовити на десерт.

Павло Тичина своєю славою перейшов межі, до яких доходили Надсон та Олекса Коваленко, і монополізував усі мрії провінціальних панночок, що були розподілені між різними ніжними поетами, починаючи од чужоземного Ігоря Северяніна, кінчаючи тубільним Володимиром Сосюрою, і повільно стає зіркою першої великості на поетичному небі... Та де там першої? Не першої, а нульової й навіть дво-нульової великості...

У наші часи виробничий запал у поетів великий, а в Тичини чи не найбільший. Ріжнорідність творчості та багатогранність генія разючі. Наробивши „кларнетів“, він робить „плуги“, після „плугів“ „боро“... ні здається борін він ще не робив, а більше по часті музики...

А в музиці Павло Тичина кохається й дійшов у цій галузі значного вдосконалення. Перша невдала спроба диригувати „космічним оркестром“ змінилася на вправне керування просвітянським хором...

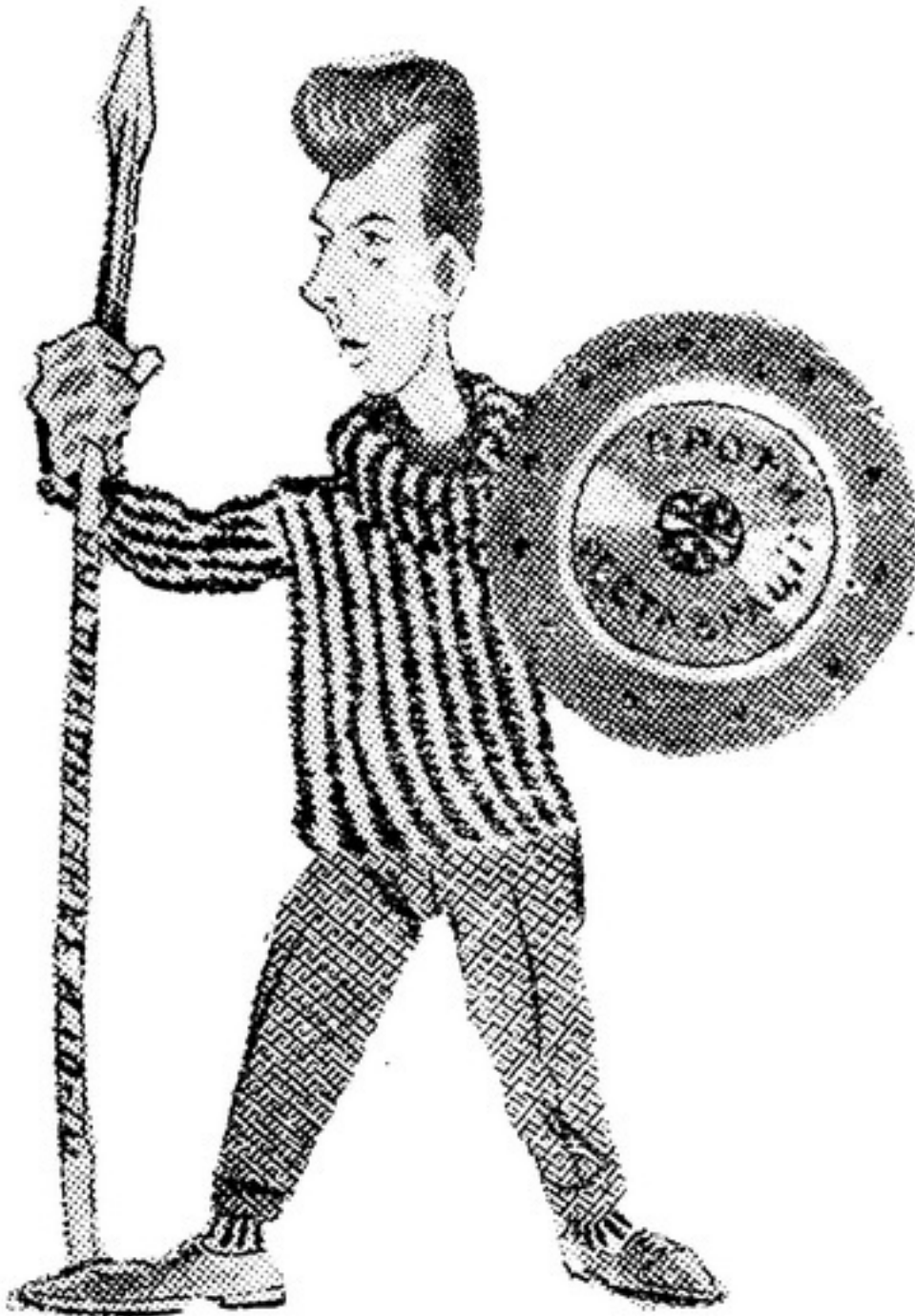
Павло Тичина надзвичайно ніжна натура й лише штаньми різниться від дівчини 16 років. Філософічність поетова була відома ще історикові літератури С. Єфремову, з чого можна вивести висновок, що академики не завжди бувають письменні в філософії...

Кажуть, що Тичина одного разу написав драму, але, засоромившись, при читанні приятелям, проковтнув рукописа. Цей випадок хоча й містичного характеру, але як-найліпше характеризує Тичину. Цією сором'язливістю Тичина й відрізняється од дійсних геніїв, які не тільки не проковтнуть рукописа, а й нас з вами можуть примусити проковтнути...

Про особисте життя поета відомостей мало. Відомо тільки, що грає він на сопілці й живе в льоху під крамницею ДВУ, втішаючись з того, що коли не він, так його книжки містяться в світлому й сухому помешканні... Але це мало кому цікаво...

Тичина—поет так собі, бо портрети його коли й містяться, то переважно в агрономічних порадниках та календарях.

Проф. О. Буц.

ЯКІВ САВЧЕНКО.

О, всі присудились Нічному.
Єсть черга для всього і всім...
(Із Я. С.).

О, так присудилось! Пить каву.
По черзі. І разом. І всім.
І душі злилися. В покірну лаву.
Ми встали. Платили: по сім.

Пітьма зустрічає. Ми вийшли із Дому.
— Соломенка. Липки. Поділ.
Розійдемося знов. Йдем назустріч Нічному.
У пільму. На крилах вітрил!

І будем, як тіні. Як привиди ночі.
О довга! О темна! О темна нам путь.
Як ніч оточила: яхидно хихоче.
Додому. Скоріше. Заснуть!

Блукаєм, як тіні. Підвладні Нічному.
Не впасти-б: нема лихтарів.
А згадок палких рій. Із Білого дому.¹⁾
Немає. Згорів. Догорів. Одгорів.

Упав і підвівся. О знову! О знову!
Дійдеш ти безносим. Сліпим.
Нема візника. Нема одгуку слову.
Не знайдеш ти стежки. До ранку. В свій Дім.

М. Попелястий.

* * *

І в муках ми пили з порепаних
долонь
Свій піт і кров гарячу, як вогонь.

Я. Савченко.

Ми піт пили, тепер п'ємо вогонь,
Ви піт пили, п'єте вогонь тепера.
Та не лякаюся за Вас, поете мій!
Ось-ось насміляться ще більше Ваші пера—
І буде Савченко звичайний шкуру— пій.

П. Ч.

¹⁾ Натяк на „Білу Студію“ символістів, що до неї належав і основник українського символізму — Я. Савченко.

Д. ЗАГУЛ

I.

На грані вічного нічого,
Стою як пень.
Затерп язик, застряла мова —
Ані тельєнь.
На грані вічного нічого.

II.

Став я на ірані, як стовп
на межі, —
Кінь розхристаний під Анти-
христом —
Я одійду од вас адвентистом
І пірну в таємниці чужі... ¹⁾

О. Хомик.

МАРІЯ й МАРА

Чи не марно марю мрії...
Д. Загул.

Чи не марно марю мрії,
Коли кілька вже століть
Коло мене аж дві Хіврі
Над запарою стоїть.

Ледве чутно скорбний голос:
Я примарою умру.
Моє серце захололо:
Ні з одною не засну.

З них одна стоїть марою,
В неї лікті у лепу,
Друга пахне пеленою
Наче стрілами Амур.

Дмитро Загул.

¹⁾ Рукопису автора немає. Уривки реконструйовано з пам'яті.

А мені і досі сниться
Зойк заплаканих зозуль.
Не удасться відпочити
Ні з одною із красуль.

Мое серце, наче одуд,
На вербі старій сидить,
Губить силу свою в воду,
Щоб нікого не любить.

Годі мучить мене, люті,
Наче демони людей,
Захуйте свої груди
Од моїх сумних очей.

Т. Осьмачка.

Дмитро Загул.

Д. ЗАГУЛ

„З зелених гір“ прийшов ти до нас,
А в нас опинився „На грані“;
Де-ж то тебе заведе
Червоногривий „Наш день“?

В. Атаманюк.

ЗЕРОВ ПРО ЗАГУЛА

Од символізму поет, на жаль, докотився до „Плугу“;
Був він поетом колись, версифікатором став¹⁾.

Д. Загул.

Д. ЗАГУЛ

(До ювілею 20-річчя літ. праці).

Двадцятку весну я співаю,
Загул відомий вам усім.
Гей, бережись, критична зграє,
Ми вас розвіємо, як дим!

Ми стали з Плугом насторожі,
Ми ЗУ не зрадимо ніде,
Дрижіть, „некласики“²⁾ ворожі,
„З зелених гір“ Загул іде.

Л. Первомайський.

Д. ЗАГУЛ

Співав і співав, і під звук пісень
Наткнувся на стіну, надписану „Наш день“.
(Трапляються з людьми не раз смішні пригоди,
Тим більше — з простими, не божої породи).
Зібравши всю снагу, махнув через стіну,
Та гепнув з розмаху, як в чорну глибину,
Між безробітних непокірне стадо,
Щоб вже зі всіх боків пізнати життя принаду.
Та не терпів він довго безробіття мук,
До Маркса підійшов, узяв у нього бук,
І нумо розганяють весь київський Парнас,
Звідкіль, як з бочки, пре неокласичний квас.
Зморила до кінця його ота робота, —
Не раз нагадував старого Дон-Кіхота,
(Хоч снівся кожену ніч йому палкий Тіртей)
І ледве перебув свій власний ювілей.

М. Кічура.

¹⁾ Вислів Зерова про Загула підчас літдискусії (Європа й Просвіта).

²⁾ Літеру „о“ коректор випустив свідомо. (Прим. автора).

ГРІХ

Сестро, сестро, йди від мене!

В. Кобилянський.

Сестро, сестро, йди від мене,
Я безсилий, я слабий.
В тебе гарні грубі члени
Мое-ж серце вже студене,
Не пригорну до грудей.

Я не можу, люба сестро,
Ти гаряча, я-ж — як лід.
Але в мене брат—маєстро,
Він не те, що інвалід!
Сестро... Сестро...

Я зостанусь за стіною
І вдягну мораллю пестро,
Замість мене він з тобою —
Я подожду, я постою.
Сестро... Сестро...¹⁾

О. Хомик

КЛИМ ПОЛІЩУК

Легендний Робесп'єр
Підняв угору дрюк,
І сходить з світлих сфер
Легендний Поліщук...

О. Хомик.

М. ІВЧЕНКО—СНИ ЗЕМЛІ

(І драматичний і етюд).

Степ дрімав зранку, стиха похропуючи. Тирса чухалася її шепотіла. Перші промені махнули своїми хвостами й тихо загогокали. У хвостах тих роса купалась; роздягнеться, перехреститься та шубовсть у хвіст. Обрій у туман закутався, а крізь нього видно місто зруйноване. Від міста пройшла тихою ходою жінка. Стала й довго дивилась в обрії.

Дивилась-дивилась та тоді:

— Чому ти зрадив мене, обрію? Чому прогнав мене. А тепер знов чаруєш мене красою своєю. Та не можу злитись з тобою, бо все, чим зливалась, зотліло.

Впала навколюшки.

¹⁾ Реконструкція з пам'яті.

Як розпустиш свої крила над тирсами, благаю тебе:
обійми. Дай роси напитись, поцілувати квітку.
Мовчиш? Піду в простір!

Поволі пішла в простір. Виростає печера.

Він. Виглянув похливно з печери.
— Нікого не видать. Вилазь.

Михайло Івченко.

Голос з печери.

— Ти завжди підводиш своїми сліпими очима. Вилізеши,
а тоді тікай!

Він. Ну, подивись сама... Не віриш?.. Полетіли білі ле-
бедоньки води пити! Слово чести! я дививсь у дірочку!

Обоє вилізли з нори. Сіли й чухаються.

Вона. Біла лебедонька тихі сни снувала... А-у!

Він. Не кажи мені про неї, бо їсти хочу.

Вона. Біла лебедонька сни снувала...

Він. Ой, не дражни! Учора був підкравсь, так тільки хвіст у руках залишивсь. Я-б їй був показав тихих снів... А тепер—от доводиться дохлу гаву їсти!

Вона. Ти сам гави і мене харчуєш гавами! За це поцілуй свою тітку під хвіст... Ха-ха-ха-ха!

Він. А ти на вовка похожа! От що!

Вона. Ха-ха-ха-ха! Я з нею покумалась за те, що вона моїх дітей покрала...

Він. А я від гави! Через те мені білої солодкої кави хочеться...

Вона. Біла солодка кава...

Він. Біла солодка кава... То голос наших прашурів... У-у-у! І степ помре... У-у-у...

Вона. Чого ти виєш?! Харчів шукай...

Він. Я не піду. Ноги не діють...

Вона. У-у-у! Горлянку перегризу!

Він. О-о! Піду-піду-піду! Кволою ходою відходить.

Вона. Обхопила своїми ногами свої коліна й скиглить вірші.

На прозорім озері...
Біла лебедиха...
А зелений гад
У кущах сміявся...
А вовкулак ножа загубив...
А біла лебедиха
Купалася в бризках...

Він. Є! Ось та біла лебедиха. Докупалась! Впіймав! І не тріпонулась!

Вона. Біла лебедонька—моя сестриця. Ніжно. Дай поцілую тебе в білу шийку! Дай приголублю...

Він. Ги-ги-ги! А я її ззім!

Вона. Білу лебедиху?! Хватає лебедя.

Він. Пустити! Задавлю! Я піймав!

Вона. А я тебе ззім, кудлату собаку!

Зчепились, харчать, гавкають. Вона вп'ялася в шию. Лебідь утік.

Він. Пропав лебідь! А яка у його стегнина! Скиглить.

Вона. Біла лебедонька! Фффіть! За обрій на срібних човнах. Скиглить.

Обоє скиглять.

Гудуть пропелери з інтервалами. Спорчені, значить. В інтервалах долітають слова.

- Ай, хутчій - хутчій - хутчій! Ех!
- Земля мріє...
- Не лоскочи серця!
- Гей, панове товариство! Стій!
- Трррр! Приїхали!
- Пане отамане!
- Ей, швидше-швидше-швидше!
- Спиняйся, хлопці!
- Земля!

На сцену з'являється гурт людей, у галіфе, з значками тапук. Одно слово, — авіатори... Жінки в амазонках блакитних. Він і Вона сидять осторонь і скиглять.

Голоси з гурту:

- Пренепорочную діву і присноблаженную...
- І лягають хвилями трави...
- Поцілуймо роси...

І т. д. Говорять, кому що до вподоби.

Отаман. Вдивляється в простір. Хлопці! Струнко! Я благословляю тебе в первісних снах заколисану. Падаю навколішки, поцілувати пил твій, віками прибитий... Прийми від далеких синів твоїх, прийми теплі сльози. Це наша щира офіра, бо більш нема нічого підходящого!.. Стоять вільно!!! „Оправиться!!“ Бо білі лебеді на золотих човнах попливуть понад темними лісами за сині гори...

Перша дівчина. Дивись! Маленький звірик виліз із норки!

Друга дівчина. А ти приголуб його!

Перша дівчина. Укусить!

Друга дівчина. Та не вкусить!

Перша. Голубить. Ой! Укусив!

Друга. Дивись який?! Значить, кусається! То земля мстить за давню зраду.

З чоловічого гурту:

- Ну, підіть дівчата за водою¹⁾.
- А ми будемо розривати груди та прикладати запекле серце.

¹⁾ Іменно: „за водою“. Свідомо написано. О. В.

— Кинь, брат, рвати груди, та вари вечерю. Так колись чумаки робили.

— Браво! Браво! Браво!

Дівчата пішли за водою... Поприлітали птахи, з темряви чути їхні співи.

Голоси з гурту:

— Тихше, а то пташок пополохаєте! Вони молитви творять!

— Тихому небові!

З жіночого гурту:

— Посплітаймо вінки!

— Заквітчаймось!

— В танок підемо!

— Офіру матінці-землі протанцюємо!

Заплітають вінки. Стають до кола, кружляють у хороводі й співають:

Котилася та ясна зоря.

Та й упала додолу.

З чоловічого гурту:

— Ану до каші!

Їдять кашу

Молода жінка (до юнака). Любий мій, ходім туди в долину.

Юнак. Ай! Невчасно! Побачать!

Молода жінка. Слухай! Там місячні промені китицями полягали!

Юнак. Китицями?! А потім — женись?!

Ідуть.

Молода жінка. Ну, слухай! В обіймах туманів — поцілунок! Тягне його.

Юнак. Піджака порвеш! Дай спокій!

Молода жінка. Я благаю — дай понести з землі квітку й плекати під серцем.

Юнак. У-у-у! Гад шипучий!

Молода жінка. Які ви жорстокі!

Юнак. От якби по землі повзати! Та коріння звіриного гризти! А то цілуватись?!

Жінка. Яку кару поклали на нашу долю. Плаче.

Надходить до гурту.

З гурту:

— Ша! хтось наближається...

— Де?

— Он! Чиясь тінь повзе!

— Будьмо обережні.

Перша дівчина. Той звір, що ми приголубили, здорово вкусив.

Голоса. О-о-о! Він такий! Він може!

Отаман. Єрунда, панове! Я бачу, що тварина плоха! Ось я його! Може це хто з моїх пращурів — хто знає? Встає.

Він. Полохливо наближається. З дикою усмішкою.

Всі (здивовано). Людина.

Він. Ги-ги-ги! Білі лебеді на золотих човнах! Ги-ги-ги! Білі лебеді!

Отаман. Ні, козаче, ми твої брати — ми не білі лебеді.

Він. Ги-ги-ги! Білі лебеді!

Отаман. Який він виснажений, змучений! Може ти вовком вив голодний?

Він. Ги-ги-ги! Білі лебеді!

Отаман. Любий брате! Почуваю, що ти пращур. Дай уклонитись тобі за твій ясний розум, за болі, за страждання!

Він. Ги-ги-ги! Білі лебеді...

Отаман. Любий брате! Дай поцілувати за минуле й за майбутнє... Підходить і обнімає.

Він. Г-р-р-р! М'ясо ніжне, солодке.

Отаман. Отак, як колись тричі цілувались... Христос воскрес!

Він. Гам! (Ученився зубами).

Отаман. Ой!

Він. Ги-ги-ги! Білі лебеді!..

З гурту:

— Рятуйте! Рятуйте. Він загризе!..

— Бийте його!

— Топчіть!

Хтось випалив.

Він (падає). Ги-ги-ги! Білі лебеді!..

Отаман (схвильовано). „Я до його з щирим серцем, а він з неправдою“. Як він спокійно вмирає... То сон землі, а як кусається?!

Жінка (з одчаєм чогось). А я на зірку!;

Отаман. Товариство! Треба останній поклін віддати! Стрррунко! Слухай мою команду. Зорі, цій золотій сопілці,

славу віддаємо!! Твоїм степам білогривим уклін! Прийми-ж уклін і нашу славу завжди, повсякчас і на віки вічні.

З гурту:

— Амінь!

О т а м а н. Рушай, хлопці, в дорогу!

З гурту:

— Повний ход!

— Хутчій, хутчій!

— Біжи-біжи-біжи!

— Тікай, хлопці!

По-о-о-їхали.

В о н а. Надходить, сплескує руками.

— Білі лебедоньки на сивих човнах ф-ф-фють!.

Вклоняється з радісним сміхом. Підходить ближче. Угледіла труп його.

— Білі лебедоньки входорили! Що-ж маю робити?..
Витиму!

Ворушить і вне!

— У-у-у! — У-у-у!

Обернулась на степ і знову вити:

— У-у-у! — У-у-у! Вовки! Гави! Пожалуйте снідати! У-у-у-у!

Степ загорівся не огнем, а росами. Ранкова зоря розпустилась в тонку усмішку.

На зорі розіп'ялась темна висока жінка, простягнувши в небо довгі ноги..

Світало...

Земля прокинулась, почухалась...

Земля:

— Ну й приверзлося-ж! Да воскреснеть бог і розточать-ся вразі його!

П. Грунський.

ПОЕТ І КРИТИК

(Написано з приводу однієї рецензії, де критик найшов у „Ганнусі“ власницькі тенденції).

Поет заспіває: о ніжна Навзикає!

А критик: гвардію він білу закликає.

Поет почав: нехай живе нове життя!

А критик: власности він хоче вороття.

Є люди: пальцем їм показуєш на біле,
Вони-ж запрясягнуть, що тільки чорне вздріли.
Їм кажеш: голене. — Ні, стрижене! — кричать...
Поете, не журись! Два й два таки-ж не п'ять!

М. Рильський.

Максим Рильський

„ODI ET AMO“

У профіль Джоконда, хто ти еп face?..
Що розлучає й еднає нас?

М. Рильський.

У профіль Джоконда, хто ти еп face? —
Гапчина морда — червоний квас.

Чому ти рідна? Чому чужа?
Фігура солідна, задок — діжа.

Люблю твій поцілунок, ненавижу сміх,
Болить мені шлунок од снів золотих.

Проходить твій образ. Коли-ж прийдеш?
Ти завше добра, як без одеж.

Гвоздика, Кармен, Беатриче нарцис,
Музика, чарка, дим, „Париж“.

Ти ждеш, кохана, мов м'ятий бриль,
Моїх останніх, останніх зусиль.

А. З. О.

МУЗИКА

На обгорілім пні вмовстився фавн лі-
нивий,
Цівницю в руки взяв — і довгі пере-
ливи
В лісах живицею живою розлились...

М. Рильський.

На пні вербовому вмовстивсь поета геній,
Дійницю в руки взяв, і теревені-вені
Козиним молоком в дійницю полились.
Телята в тишині угноєних узлісь
Спинили погляди і хлопають ушами,
Навіть верба свяченими бруньками
Хвостом барашковим не важиться тремтіть.
Хто-ж, хто гармонію насміє розбудить,
Хто розіб'є її, як дурень головою?
Бугай струнким хвостом, як гетьман булавою,
Махнувши, вигріба вже землю з-під копит.
Реве бугай, аж білий йому меркне світ.
І зникнуть, як мана, в общипаній діброві
Поет з дійницею й задурені корови.

В. Ярошенко.

ВІДПОЧИНОК

Що-вечора димок здіймається з долини,
Оповиваючи притишені маслини.

М. Рильський.

Що-вечора курить цегельня із долини,
В смердючі, по ровах насажені бузини,
Що-вечора й твоє цебро лунає дране
В криниці тій, що гидко туди глянуть,
Не то, щоб з неї пить. Що-вечора прихожу,
В твою хатину я, і господиню гожу
Вітаю радісно іздолу на печі.
Та хвиля лиш — і я вже поспішив
У клуню, щоб, на голову натягши там ряднину,
Надхненно захропти під пискіт горобиний.

В. Ярошенко.

ТРУД

Люби свіії виноград і заступ свій
дзвінкий.

М. Рильський.

Люби картоплю, кріп, капусту й буряки.
Народи й царства мруть, міняються віки,
І там, де чабани чухмарились вошиві,
Стоїть уже кіно і каже дивні дива.
В змаганні вічному шаліє смертний люд.
Та знай, що тільки тут, де невгамовний труд
У черево землі-матусі ніж усадить,
Дозріють соняхи і гарбузи обсядуть.

В. Ярошенко.

ДІТИ

По довгім плаванні, вернувши в отчий дім,
Ти сів між дітками, щоб розказати їм
Про дальні береги та про чудні народи.

М. Рильський.

Пройшовши Крим і Рим, залізні й мідні труби,
Ти сів між дітками заговорить їм зуби
Про „білого бичка“ та про „рябу кобилу“.
Ще й слова не сказав, — а вже нечиста сила
В очах їм мерехтить. Несеться корабель

З незнаних і тобі, не то, що їм, земель,
Туди, де пас Макар своїх теляток сірих...
Що ти розкажеш їм? Хіба вони повірять,
Як у солодкім сні дрімає лотофаг,
Як вабить спів сирен в запінених валах,
Або ота ряба, стара, як світ, кобила
Та білого бичка з хвостом рябеньким ззіла.

В. Ярошенко.

СПІВАКА З РИМСЬКОГО ФОРУМУ

М. Зеров— „Куда, куда вы удалились?..“

ЕПІГРАМА

Зеро (Зеров) кругла штучка —
Знак в письменстві не новий;
Шипить зубом, мов гадючка.
А по суті — нульовий.

Єхида.

НА ПОНАДКЛАСИЧНІ МОТИВИ

„Прийде сюди холодна вечірня,
Де метелить, метелить одуванчика пух.
І запахне пожаром далеким, загірнім,
І тебе я згадаю на возі в степу.
Як не ти, чи не ти — золотії рамена.
На устах огірок і баштан крізь туман
Як не прийдеш, як осінь, коханко, до мене
Покладу на рамено тобі діамант.“

(На класичні мотиви — *М. Хвильовий*).

З жагою хвостом завертиш, закрутишся
Прилинеш осою і вжалиш у пуп.
— Влізеш у ніздрю, завиєш в зажурі
І п'яту гарячу мені всадиш у зуб.
Полетім, полетімо у ступі на шабаш,
Там в сизому димові десь відмаки.
— Гризни, о коханко, за рамено з шалом.
...Набий під очима мені синяки.
Коханко, коханко, я їсточки хочу.
А їсти травицю — не можу, не втну.
Не кривись лебедино, замість огірочка
Я стегна і груди твої проковтну.

Т. Гедзь.

СИНЯ ТРЯСОВИНА — М. ХВИЛЬОВОГО

Розділ перший.

Трасовина — це глухо...

Невиразно це: трасовина...

А от трасця — це яскраво. Підкидає... Парить... Корчить...

І очі червоні, і губи червоні, і перса червоні, а язик білий... (Язык — мова — нація — пригноблення — визволення)...

Визволення — народ!..

Ех, народе!

Вставай-же, народе, їдять тебе мухи з комарями!..

А трасовина — це глухо... А ми її —

— Трасовина...

Вина... вино... виноград... ...Чавлять... Сік... Кров...

Революція...

Трах-та-тах! Трах-та-тах!

...Червоними загравами світало...

Дніло...

І йшов день і відходив день...

... День відходив — (відхідник — нужник — Термінологічна Комісія Міністерства Шляхів гетьмана Скоропадського).

Це так, між иншим.

А далі от про що...

Під тьмяним небом, де гарячими списами сонце брук проткнуло, великим містом виприщило шмат черноземлі.

Але про місто потім.

А тепер поговорю про будинки...

Будинки...

Будинки — одноповерховий, двоповерховий, триповерховий, чотиріповерховий, п'ятиповерховий і ще „ховий“ і „ховий“...

Ліворуч будинок, праворуч будинок, а поміж ними вулиця поплазувала...

Поміж ними...

Ех, знаєте:

Микола Хвильовий.

Поміж тими крутими горами
Сходила зоря.

... З улиці двері... В кожний будинок двері...

А в цей будинок чотири входи, виходи... Вихід з квартири,
квартира 4 кімнати (наперед! — я з чорного ходу!)...

В квартирі, де Хая, не де Карло Іванович, ліжко. Під
ліжком горщик (порожній — Карло Іванович уже виніс).

Горщик — генерал (імперіялістична бойня)...

На ліжку Хая...

А от припустім:

В ліжку блощиці. Темно-рожеві блощиці. (Єсть такі —
повні крові, повні свербіння, знаєте, коли спиш, може в сте-
пу, може в клуні на соломі, може не знаю)...

Так на ліжку Хая...

Біля вікна Карло Іванович!

Хая — жінка...

Чому жінка?..

Може тому, що в неї таз ширший, може через щось
інше.

А Карло Іванович чоловік — (штани!)...

— Детьошьяка! (це Карло Іванович)... Я не маху... Мі се-
верні люди, мі хальодні люди. Я не маху... Я січас не маху!

— Ти мусиш... Зараз мусиш... Ти знаєш — мені терпіти
не можна; у мене жіноча хвороба... (це Хая).

— Детьошьяка! Я вже не маху. Мі севєрні люди...

— Сво-л-о-ч!

Зойкнула й розпанахала начетверо давно нелатані пан-
талони... (це Хая).

Шкода панталон (це я).

Ага!

Ще пак забув сказати.

Хая — відповідальна...

Карло Іванович — відповідальний...

Розділ другий, де я писатиму про щось, мабуть,
інше (ще й сам не знаю, про що саме).

Ех, і зазирніть-же в глибінь віків!..

Сива-сива старовина. Глибока...

Зазирніть...

А може не треба?..

Все-їдно нічого не побачите...

А от у друге вікно зазирнути можна...
Там Грушкіна...
А з нею Пекельний...
Пекельний — Грушкіна.
Вона ніби його жінка, він ніби її чоловік...
А може навпаки?
Може... Не знаю, — не бачив.
Маленька справка:
Хая руда.
Грушкіна — чорнява.
Іще маленька справка:
Карло Іванович — з борідкою.
Пекельний — без борідки...
Іще третя справка:
Ні, мабуть, буде й двох...
...Грушкіна бігає по кімнаті й нервово стукає підборами
А може то не вона стукає... Може то покрівлю латають...
Стара-стара покрівля, як той дід, що я його десь бачив...
А що я ще бачив...
...Бачив ще молоде, струнке дерево...
Осінь... І листя на тім дереві червінькове...
Ех, та й люблю-ж я нашу червінькову революцію! —
...Повстання!
...Повстання!
...Повстання!
Вітер рвачкий баским конем полем скаче, жита клонить,
порох носить і кричить:
— Повстання!
Хвилі білими зубами береги морські шматують...
Ви коли-небудь були в бурю в морі.
Не були?
І я не був...
Не був іще я в Африці, в Америці, на Гібралтарі...
І в Алжирі не був...

Розділ третій.

Ви кажете, що я не на тему.
Почав про трясовину...
Ах, любі товариші! Читачі мої милі... Дочитайте до кінця... Тоді все вам зрозуміло буде. Я-ж творю!.. І ви разом творите... Що ми витворим?.. Не знаю. Хай мене хрест уб'є, не знаю!..

Чому ви хочете, щоб обов'язково про „трясовину“? А от якраз у мене поперек засвербів... Ви коли-небудь творили... — Ні... То-то бо й є!.. Творить, брати мої хороші, не каву з білою булкою пить... От, творив про „трясовину“, а поперек і засвербів... Надхнення й переїхало на поперек... А вам обов'язково „трясовину“ подавай!...

— Подавай! Подавай! Подавай! — кричить Хая шоферові. Хая й Карло Іванович зібралися їхати в Крим.

Грушкіна й Пекельний раніше виїхали...

А покоївка (у них була покоївка — спільна) прибирала за ними кімнати...

Коридором пробіг (конфетно, карамельно) Петрушков!

Хая:

— Карло Іванович! У мене жіноча хвороба. Ти повинен це розуміти!

Карло Іванович:

— Ми сеферні люди... Ми люпім, сильно люпім, но сразу ми не мошім... Ми сеферні люди, ми холодні люди...

І поїхали...

Гу! Гу! Гу!.. (автомобіль).

І заводський гудок ранесеньким ранком, коли зоря починає криваво-червоним язиком обрій лизати, і гудок так само:

Гу! Гу! Гу!

Розділ четвертий.

Спеціально для того, щоб ви, дорогі мої читачі, відпочили трохи...

Розділ п'ятий.

В цім розділі я буду прохати вас подумати про те, що оце тут прочитали...

А як вам для цього одного розділа замало, нате вам іще й

Розділ шостий.

Думайте...

Розділ сьомий.

Вибачте, будь ласка, але, їй право, мені страшенно хочеться не на тему говорити. Я хочу написати, як колись

одна бабушка та один дедушка, з старовинного шляхецького роду, після того, як у них націоналізували землю, та лягли на одному ліжку „валетом“ спати... Дедушка уві сні хотів запротестувати проти націоналізації (Контрреволюція! Деникін! Врангель! Махно! Петлюра! Французький капітал!) та й роззявив рота. А бабушка повернулася та й устромила йому в рота палець... Дедушка, гадаючи, що йому забороняють говорити, стис люто зуби й укусив бабушку за пальця... Бабушка як крикне:

—Ой!-Ой!-Ой!!

Розділ восьмий.

І покотилося те „ой-ой-ой!“ — луною.

Покотилося долинами, горами.

Гори...

Крим...

Приїхали, значить, Хая й Карло Іванович у Крим...

Найняли кімнату...

Сидить Хая на ліжку...

Під ліжком горщик.

(Дивись розділ перший)...

Та не тільки дивись у розділ перший, а дивись і у вікно...

Гори... Сині, сині гори...

Знаєте: злізти на гори...

Знаєте: на горі високо, а в долині низько...

А звідки взялися гори...

Але то не моя справа...

Якби я писав, звідки взялися гори, що-б тоді робили геологи...

А геологія цікава наука... Правда?

Є ще дуже багато й дуже цікавих наук...

І про землю, і про небо, і про сонце, і про зірки...

Як та наука, що про зірки?

Астрономія?..

А є ще й гастрономія. Одна, бачите, невеличка літера, а як усе змінює...

Астрономія й Гастрономія...

Одно велике, таємне, бездонне, як небо...

А друге — НЕП.

Черевате, мордате й сопе... Як паровик, коли його сифоняють...

Так:

— Ссс... Ссс...

І стоїш на рейках, — дивлюся...

Куди біжать рейки?..

Далеко — далеко біжать рейки...

А по боках і села, і міста, і ліси, й гори, й долини, й болота, й трясовини...

О, нарешті!

„Трясовина“...

Бачите, я-ж казав, що дочитаєте до „трясовини“..

І дочитали...

• Крапка...

Ні, вибачте, тут іще не крапка, а кома...

... до трясовини, що перед ранком, як туман її в-останнє обнімає, синя... завжди синя.

От бачите:

„Синя трясовина“...

Крапка...

Все...

Труба з димом.

Амба.

П. Грунський.

ДО ВСІХ ПРОВІНЦІЯЛЬНИХ МИКОЛІВ ХВИЛЬОВИХ

У Катеринославі злапали (наголос на друге а) Миколу Хвильового.

Цей талановитий письменник, катеринославський Микола Хвильовий, дуже зручно і не без успіху інструктував місцеві літературно-мистецькі кола про найновіші течії в літературі, показував прекрасні свої твори: „Сині етюди“, „Осінь“, „В електричний вік“ і т. и... — Одним словом, все те, що понаписував його нахабний однофамілець харківський (і всеукраїнський!) Микола Хвильовий.

Катеринославське студентство дуже радо його зустрічало, а театр ім. М. К. Заньковецької дуже уважно прислухався до його талановитих сентенцій про майбутнє українського театру.

Все було-б добре та гаразд, --- та приїхали до Катеринославу харків'яни й запліпали (знову наголос на а) Миколу Хвильового.

Талановитий письменник раптом щез, ніби його корова язиком ізлизала.

Вловився талановитий новеліст на дрібниці: блондин він, а харківський Хвильовий — чорнявий...

Така дрібниця — призвела, як бачите, до великих неприємностей для талановитої людини й позбавила катеринославців прекрасного керівника літературно-мистецьких справ.

А жіноцтво (з пісні слова не викинеш!) навіть плакало, бо катеринославський Микола Хвильовий, як нам переказують, крім літературного таланту, має ще й неабиякий талант „кохательний“, і до того ще й зовсім не платонічний...

Скандал — як бачите!

Щоб не було скандалів надалі, щоб робота була чиста, щоб і теперішні і майбутні Хвильові не підводили довірливе населення, всі Хвильові повинні зятимити собі ось що:

Справжній Хвильовий не блондин, а навпаки — чорний брунет. Волосся в його довгасте. Він завжди в куртці, в штанях і в толстовці без одного гудзика...

Курить справжній Хвильовий виключно „Студентські“ цигарки (найхарактерніша ознака). Пише завжди сидячи. Здебільша не пише, а їздить на полювання, бо хоче вбить вовка (це так само дуже характерна ознака). Каже, що тільки тоді напише романа, коли вб'є того вовка... Поки-що купує диких качок і пише оповідання... Таланту свого Хвильовий нікому не позичає навіть під векселі, а гроші іноді позичає (не комусь, а в когось!), і завжди, між іншим, повертає. Це найнеприємніша властивість у Хвильового, дуже невігідна для всіх провінціальних Хвильових.

Але, товариші Хвильові, — позичаючи гроші, завжди повертайте, бо інакше не будете подібні до справжнього Хвильового, і можете впійматися...

Не забудьте ще одного: справжній Микола Хвильовий міцно жоната людина. Отже, що-до всіляких там романів (не літературних) не дуже гарячіться, бо ви, шукині сини, повтікаєте, а справжньому Хвильовому доведеться „консультацію“ для пригрудних дітей засновувати, бо тікати йому і незручно, і нема куди: все-одно впіймають...

Зважте всі обставини й валяйте...

Принцип у вас не поганий: всі і літератори і взагалі всі, кому дороге майбутнє української літератури й культури, додержуються такої думки:

— Що більше Хвильових у літературі, то краще і для літератури і для людства — взагалі...

Смалить, хлопці, — хай вам бог помагає!

Остан Вишня.

АВТОРОВІ „РАДІО В ЖИТАХ“

Яка розхристана Камена
Так сповивала юнака.
Ні, не Верхарна, не Уїтмена
Виписувала ця рука.
Нащадок Хама і Онана
Не вийшов на бетонний шлях.
І знову геній Валеріяна
Шукає радіо в... штанах.

П. Ч.

ВАЛЕР'ЯН ПОЛІЩУК.

Предовгі твори Валер'яна,
Та коротко сказати слід:
Була „Європа на вулкані“,
А залишивсь „Громохкий слід“.

Стерня.

ВІДПОВІДЬ ВАЛЕР'ЯНА.

Життя—це зміна і борня,
Усе біжить і невгаває.
Сьогодні колеться стерня,
А завтра гнєм допріває.
З вулканами діла инак:
Де вчора громи рокотали,
Сьогодні стерні та слизняк,
А завтра вибух Кракатаву.
Ти маєш рацію: до слова Валер'ян
Якраз під риму цей вулкан.

Невід. автор.

ЛІТЕРАТУРНІ ХВОРОБИ ТА БОРОТЬБА
З НИМИ

(Ветеринарний порадник).

Роблячи цю вкладку в рідну науку, я не сподіваюсь на урядову премію, а тільки скромно мрію одержати своєчасно гонорара, що все-одно, як премія...

Сподіваюся, що за адресата цього мого натяку ані редакція, ані контора не вважатимуть пам'ятника Пушкінові.

В цій солодкій сподіванці приступаю до перегляду наших літературних хвороб, даючи цілком оригінальний опис їх на підставі довголітнього ветеринарного досвіду, а також подаю найбільше вживані засоби боротьби з ними.

Maniā organisationalis. — Ця хвороба нападає на письменників, що вщент списалися. Нічого людині робити, так вона організує!

Організаційна манія визначається загальним упадком інтелекту, людина починає бігати по місту з заготовленою декларацією в кешені і зазирає в асфальтові казани. Надбавши безпритульних, дає їм по копійці, вони підписують декларацію, і мистецьке угруповання готове.

Хвороба ця соціально шкідлива, бо деморалізує навіть дітей вулиці.

Боротьба — заборона видавництвам, журналам і газетам друкувати декларації без довідки психіатра про стан організатора.

Maniā generalis mexicana. — Цю хворобу занесено з Мексики, де вона має пошесний характер. Характеризується вона тим, що людина, не маючи елементарного уявлення про мистецтво, хоче бути не інакше, як керівником певної літературної школи. Безпритульні, як і в попередній хворобі, — перші жертви хворих на манію генеральства.

Лікувати цю хворобу не варт — пробували різні ліки та ні-чорта не виходить!

Sclocus politicanus. — Це, так-би мовити, підхвороба перших двох хвороб і з'являється тільки в сполучі з ними. Українська назва цієї хвороби — „політиканська склока“.

Лікування — соціальна ізоляція і масаж черепної коробки п'ятифунтовими гирями.

Сполучення всіх цих трьох хвороб утворює своерідну клінічну картину, що в ветеринарній практиці зветься *Idiotismus avangardicus*, або по-українському — „прогресивний ідіотизм“.

Назва ця походить од того, що хворі вважають себе за найпередовіших людей у світі, а разом з тим за найреволюційніших. Сами вони по щирості в це не вірять, але „кожен хоче їсти свій шматок хліба з маслом“.

Стан *idiotismus avangardicus* являє собою картину розкладу як морального, так і інтелектуального, і лікуванню не піддається

Sverblacus verslibricus, — по - українському „сверблячка вільного віршу“. Звичайно свербить не сам вільний вірш — його при тім не буває, а сверблять руки у віршомаза. За свідченням одного хворого, що він подав у своїй автобіографії, температура в потилиці підчас припадків підвищується до 100° С., мозок розріджується і капає з носа. В такому стані на потилиці хворого можна кип'ятити чай, смажити картоплю з олією і сушити дитячі пелюшки.

Хвороба ця небезпечна для паперової промисловости. Розповідають один випадок, коли хворий, зустрівши раз на вулиці драгала з рулонами паперу, скочив на підводу і доки та доїхала до друкарні, списав геть чисто весь папір поемами. Он як!

Коли поем такого хворого не друкує ні одна редакція, то хвороба переходить у дальшу фазу, що зветься *Pascuditas pasquilantica*, або по українському „паскудне пасквілянство“. Ця фаза часто розвивається рівнобіжно з хворобою *Febris valeriana polischucosa*, особливо цікавим явищем для ветеринарної діагностики.

Febris valeriana polischucosa — хвороба пошесно-хронічна, але останніми часами вірулентність її потроху слабне, і то завдяки заходам, що їх уживає нині культурне суспільство. Української назви ця хвороба ще не придбала.

Клінічна картина її така: хворий починає дивитись на минулу і сучасну літературу так, як може, скажім, гора Еверест дивитись на купу гною. Хворі на цю хворобу хлопці вважають себе не инакше, як за перших письменників, геніальних поетів, проводирів пролетарської культури і т. и.

З редакторами вони звичайно розмовляють коротко.

— Оце моє геніальне писання посилай негайно в друкарню, а грошки на бочку! Та швидше!

Проти цієї хвороби ми особливо рекомендуємо редакторам — фізкультуру... Добре також купити важкого каламаря на редакційний стіл.

Проф. Омелько Буц.

ПРО ОДНОГО Й, ВЛАСНЕ КАЖУЧИ, НІ
ПРО КОГО БІЛЬШЕ

Установивши певні й непорушні літературні канони, охрестивши їх ім'ям найновішої моди — „конструктивний динамізм“ (а може й навпаки — „динамічний конструктивізм“ — за точність не ручимось), взявши в папи римського (під час поїздки закордон — до Німеччини чи навіть кудись далі) патент на безгрішність як свою власну, так і своїх літературних теорій, Валеріян Поліщук вже збирався вилізти на лаври, щоб відпочити на них, не стільки від трудів праведних, скільки від власної зарозумілості, — коли ось рипнули двері й на порозі з'явилося двоє.

— Так і так, — кажуть двоє Валеріянові Поліщукові, — До вашої милости прийшли: — вірші пишемо...

— Вірші? А-а... Вірші, кажете? — зрадів Валеріян Поліщук, здіймаючи праву ногу з лаврів, на яких він оце збирався розлягтися.

У нього аж слина з рота потекла. Де-ж пак? Прийшли з віршами до нього, Валеріяна Поліщука — поета, літературного теоретика, реформатора й критика, який за скільки кварталів чує, де пахне генієм, а де гливким калом (прошу вибачення: останній вислів належить не мені, а Валеріянові Поліщукові. Він — як і личить надлюдині — „в вираженнях не стесняється“).

— Так вірші, кажете? — перепитав ще раз.

— Вірші... Хороші вірші: по всіх редакціях послали й нігде не взяли.

— Не взяли?

— Не взяли. І замість відповіді руками махають.

— Руками махають?

— Махають... Але-ж, товаришу, де це видано: писати вірші й не друкувати? Як-же-ж слави тоді зажити? Ото ми й прийшли до вас...

— Добре зробили. Всякий, хто хоче слави зажити, до

мене йде,—задоволено промовив Валеріян Поліщук. — Найпевніший спосіб. Давайте, товариші, ваші вірші.

Двоє полізли до кешень і вийняли по тоненькому зшиточкові, згорнутому в дудочку й рожевими стрічками з бантиками перев'язаному.

— О, та ви геніяльні поети! По самих зшиточках бачу Ану-ну, давайте-но... — і Валеріян Поліщук нетерпляче схопив зшиточки та накинувся читати.

Молодикові сні наснилися,	Що ніби верби похилилися
Що ніби він не молодик,	І верболози посмутилися
В країні мрійно-золотій...	

— Геніяльно, їй-бо геніяльно! Знаєте, мій знайомий -- поет Тендитний—з колишньої Чухраївської „Просвіти“ нащо вже геніяльна людина, а так утнути не міг. „Наснилися“, „посмутилися“—геніяльна рима! І все підряд. А конструкція яка! „Верби ніби похилилися, і верболози ніби посмутилися“... Слухайте: і ви не в організації?! Негайно вступайте до „Авангарду“! Зараз! У цю хвилину!

— Та я що-ж? Я й у організацію можу. Мені аби вірші якось надрукувати та слави зажити...

— Друже! І ви сумніваєтесь?! Завтра-ж вам і вірш! надрукуємо й слави здобудемо. А „Авангард“ як зросте. Досі в „Авангарді“ нас було один я, а тепер я і ви. Організація зросла на сто відсотків.

— Я теж до „Авангарду“ хочу. І щоб вірші надрукувати, і щоб слави зажити,—почувся несміливий тоненький голосок.

Це говорив другий (адже-ж ви ще не забули: на початку нашого оповідання сказано, що до Валеріяна Поліщука, коли він збирався на лаврах спочивати, прийшло двоє). Про нього В. Поліщук і забув, захопившись конструктивним динамізмом верб, „що ніби похилилися“.

— Ви теж? Ура! Хай живе „Авангард“, що в одну хвилину зріс на 200 відсотків. У вас що—теж конструктивний динамізм?

— Авжеж. Инакше й буде не може. Ось послухайте-но:

Де місяцю вночі співає
Забутий вал

І злібно, гірко завиває
В степу шакал.

— Т-товаришу! В-в-вашу руку! Геніяльно. З усякого погляду геніяльно! Мій знайомий поет Солоденький, хоч він і служив за старого режиму військовим писарем, а тому пише теж геніяльно, так не втне. Йй-бо не втре! Місяць, вал, співає, завиває!.. Який динамізм! Скільки конструктивізму! Товариші!—і тут Валеріян Поліщук став у відповідну позу: —Відсутність художніх шукань, стремління до пересічності, до момотовських ідеалів, тяга до плиткого, половинчастого, „межумочного“ літслизняцтва, художньої амебейности—ось що стає загрозою нашому молодому літературному поколінню й ідеалом редакцій та видавництв. Тому й ваших геніяльних віршів не друкували, тому й руками в редакціях махають. Плювать! Хай махають! А ми друкуватимемо своїм коштом. І слава від нас не втече. Хай за хвіст, а таки її піймаємо. Коли не віршами, то передмовами до них, а таки зажиємо слави! Всіх спаплюжимо. Журнали, кажете? Не журнали, а кошара! Якубський? А давайте сюди Якубського. Десняк? А його за що милувати? Хіба за те, що колись мене критикував! Касяненко? Доленго? Крий їх у бога, в душу, в мать! Найпевніший спосіб зажити слави! Випробуваний! Старий! Герострат здобув слави, спаливши якийсь там храм, а ми здобудемо її, змішавши українську критику й літературу з гливким калом, і це можемо зробити тільки ми—Авангард, піонери базарної лайки в літературі! Воно—простіше, а головне—ніякої тобі відповідальности. Літератори люди терплячі: до суду не тягнуть.

Двоє стояли, уважно слухаючи надхненні словеса вождя „Авангарду“, й думали:

— І дасть-же доля людині отакий талант! Щоб то нам було раніше до нього прийти. А то на тобі: ходили по редакціях, а в них, виявляється, якісь там ідеали. Нічого-ж

дивного, що наші незрівняні вірші притулку собі там не знаходили...

Ніби прочитавши оці думки двох, що блаженно дивилися йому в рота, Валеріян Поліщук вигукнув, екстатично підіймаючи догори пальця:

— Кому-ж поступу шукати? Хай беззубо шамкає поетичний і критичний „Молоднячок“. Юні старички! Беззубенькі назаднички! Кому-ж поступу, — питаю я вас, — шукати? Звичайно, не вам, а таким, як Дорожній, Туган-Барановський etc. Бо вони мої приятелі, римують з динамічно-конструктивним запалом „похилились, засмутились, наснились“ та „бродить-ходить“, вживають слова „конструкція“, а найголовніше так це те, що дали мені змогу ще раз смачно вилятися на адресу української літератури, без різниці напрямків, течій, груп і осіб. А я-ж...

Тут захоплений Валеріян Поліщук оглянувся й побачив, що перед ними ніякої аудиторії, крім двох поетів, що їх він сам тільки-но вивів у цей ранг. Запал трибуна в нього від цього зник і він уже спокійніше сказав:

— Завтра ваші вірші йдуть до друку. А оскільки гарантії, що ви самими віршами зажите слави, нема, то я напишу до них передмову. Будьте певні, передмова буде перший сорт. Те, що я вам оце говорив, покладу за основу передмови. І — не сумнівайтесь — про наш „Молодик“ заговорять. Всі шляхи до слави хороші!..

— Ми згодні, — в один голос вигукнули двоє.

— А згодні — то йдіть собі, а я передмову писатиму.

І Валеріян Поліщук сів писати. Бідний папір, що достався йому до рук, і червонів, і блідів, і морщився, але не дарма кажуть: „папір усе витерпить“. Витерпів він і Поліщуківу передмову. Та читачі не папір. Їх від тієї передмови, коли „Молодик“ вийшов з друку, занудило, а декого — то й вирвало. Дуже вже дух кепський від неї пішов навкруги.

Ант. Війтівський.

ПРО ВПЛИВ ІНДУСТРІЇ НА ТЕЛЯТ, ПРО ВЕР- ЛІБР ТА ДЕРЖАВНІ ПОЗИКИ

Фейлетон.

... „Верлібр іде поруч з найбільшою революційністю, яка любить і знає значення індустрії“...

... „Виходить, що Україна більше індустріалізована, ніж Росія“...

... „Скажи мені, яка у вас поезія, і я скажу, оскільки технічно розвинена ваша країна“...

(В. Поліщук. Верлібр і його соціальна основа. „К і П.“ ч. 28).

Доповідь проф. скотарства Омелька Буца.

Ш. т. т.! Сьогодні я промовляю не зовсім од себе. Моя промова на 99 відс. належить нашому славнозвісному теоретико-поетико-автобіографові В. Поліщуківі, який, так-би мовити, сидить на дні моєї істоти й промовляє моїми словами, махає моїми руками, бризкає моєю слиною.

Перед вами, шановні товариші, тільки моя оболонка, оболонка професора скотарства, на обов'язку якого лежить вивчати скотину... Як ще я берусь до зазначеної спочатку теми, то лише з бажання допомогти своїм знанням справі виховання телят...

Отже до суті.

Індустрія впливає на телят дуже зле.

Ходить, наприклад, теля по леваді, навколо ніякої індустрії, ніщо не хвилює телячу душу і користується воно зашкарублим шостистопним ямбом.

Му-е, му-е, му-е, му-е, му-е, му-е.

Ме-ке, му-е, ме-ке, му-е і т. д.

Так от вийшло теля на шлях і побачило автомобіля.

К чортам телячий спокій!

Індустрія побідно вривається в телячу соціологію.

Що робиться з телям? Ви скажете, що воно починає дрочитися?

Ні, воно з мерзенного ямба раптом переходить до верлібру й реакційний ямб обертається не революційний вірш:

Ме-ке!

Му!

e!
Me!
My!
y!
:—

А це означає, що воно, хоч і теля, а розуміє, що краще мати гонорара за сім рядків, аніж за один...

СУЧАСНИЙ ПОЕТ ПЕРЕД СТОСАМИ НЕПРОДАНИХ ТВОРІВ.

„Не для людей, тієї слави.
Мережані та кучеряві,

Оці вірші віршую я—
Для себе, братія моя.”

Не відстає по часті верлібру і телячий хвіст, яким звичайно, пишуться телячі автобіографії...

Що-ж робиться з телям, коли збільшується автомобілів? А проста річ: сім рядків обертається в 14, 28 і т. д., аж до того, що з одної крапки роблять два рядки!..

А все—індустрія!..

Ну, а коли навпаки? І навпаки те-ж саме! приміром Україна була-б країна з відсталою індустрією, та врятував верлібр.

Верлібр „прьоть“ і індустрія — „прьоть“. ДВУ книжку верлібру, а ВРНГ — завод, ВРНГ—фабрику, а ДВУ—книжку В. Поліщука...

На цьому й наш союз держиться.

Ви думаєте, чого-то з нами Англія розмовляє? Та того, що в нас індустрія!

Ви думаєте, що Х. Г. Раковський, їдучи до Лондону, не напхав чемоданів поезіями наших верлібристів В. Поліщука та Гадзінського?

Коли ви так думаєте, то ви—безпорадний „наївник“!

Он як Англія було розходилася, а як виклав їм тов. Раковський всі ті вірші, так і заціпило. А все тому, що індустрія!

Але, що робиться далі? А далі не все гаразд.

Теля перманентно дрочиться, і коли вже з одної літери на „предмет гонорару“ два рядки починає робити, то переноситься верлібр у галузь логіки, а на тій логіці будуються телячі теорії і друкуються у формі статтів.

Але за допомогу Радянській дипломатії, можна й не таке надрукувати!..

Стенограму власної промови перевірив

Проф. скотарства *Омелько Буц.*

ПОСЛАНІЯ ЗЕМЛЯКАМ

Ол. Копиленкові.

(У відповідь на напис-присвяту).

Даремно мене, брате, кориш,
Що я і тих і інших лаю,
А їхніх творів
Не читаю.
Читаю я аж піт тече із лоба.
Проте, признаюся, мала в мене шаноба,
Але до творів лиш одних:
Дурних, порожніх і нудних.

Михайлеві Семенкові.

В сакви запхавши „Кобзаря“,
 Стос віршів, сотню маніфестів
 — Попхався, друже, ти не зря
 На південь, к морю, до Одеси:
 — Там — кава чорна в „Робіна“
 (Чи як тепер?), там темперамент,
 І одеситки — не одна —
 Погратись можуть семенками.
 Далеко Харків навісний
 — Де центр політики і влади:
 „Одеса-мама“ марить, снить
 Й піде на ваші „барикади“...

О. Слісаренкові.

Нам треба НОП'у, НОП'у, НОП'у!
 Кричали ви, співали ви.
 — Ми НОП'ом поб'ємо Європу...
 Коли-ж прийшлося робить доклад —
 Вас хоч собаками лови:
 Ви чухали собі десь зад
 Чи мріяли про... антилопу...
 — Зате ви не прийшли: по НОП'у —
 Ви тричі не прийшли підряд!

Валер Проноза.

ВОЛОДИМИРОВІ СОСЮРІ

(Напис на стіні в Будинку літератури ім. Блакитного)

Літературна буря грає,
 Реве, шумує і мете...
 „Поете зоряного краю,
 Чому ти вже не в Вапліте?“
 Гуляє вітер по дорозі,
 Веде білоснігів парад —
 „Він“ став до ВУСПП'у на порозі
 І знову повернув назад.
 Колись весна, весна прилине,
 Засяють зорі в далені —
 „Поет нової України,
 Кому, кому твої вогні?“
 А вітер в відповідь: не знаю! —
 Куди іти? Куди іти?

В моєму зоряному краї
Я не найду собі мети!
Літературна ця буря
Не одного з шляху змете.
Як добре, друже мій Сосюра,
Що вийшов ти із Вапліте!

Невід. автор.

ВОЛОДИМИР СОСЮРА

Скільки спілок є у нас,
У кожній вже був я по двічі;
Дайте мені ще таку,
Де-б я ні разу не був! ¹⁾

В. Атаманюк.

¹⁾ До автографу В. Сосюри в „Плужанині“ (ч. 2. 1925 р.).

Я, ВОЛОДИМИР СОСЮРА

Я, Володимир Сосюра,
— Небо таке золоте,
Наче сам Яків Качура
Вже президент Вапліте!
... Згадую...

— в місті на розі,
Хтось прибагнетив дівча,
Мати молилися бозі
Я-ж відступать поспішав.
Ой, ви шлики і погони,
Нащо мене ви взяли
У гайдамацькі загони,
В жовто-блакитні полки?
Я-ж вас благав не займати.
О, мій далекий Донбас!
Вивчив Петлюра стріляти —
„Мазав“ Сосюра весь час!

Синьо тоне в небі
Золота печаль.
Може й справді треба
Так любити дівчат.
Скільки їх на світі,
Друже, розкажи,
Чи волошків в житті
Більше на межі?
Знав одну селянку —
Ворона коса —
Бігав з клуні ранком,
Вірші їй писав.
А тоді дороги
В місто повели,
І коса під ноги
Й од цигарки дим.
І ноган у руки,
Тільки: руки вверх!
Ой, ви, тихі луки
У намисті верб.
Нащо ви селянку
Одпустили так,
Щоб із клуні ранком

Більш я не тікав.
Місто, моє місто,
— Золотий удав.
Взяв-би монтекрісто.
Непманок стріляв.
З-за вітрин, як з шанців
Крізь бензинний дим
Став-би знов повстанцем
Юним, молодим.
За оту селянку
— Ворона коса,
Що тікав я ранком,
Вірші їй писав.
.
Але в небі дзвін,
Що тепер мені?
Я, здається, він
І, здається, ні.
Я, здається й він,
Але більше -- ні!
В небі тане дзвін,
Що тепер мені?!

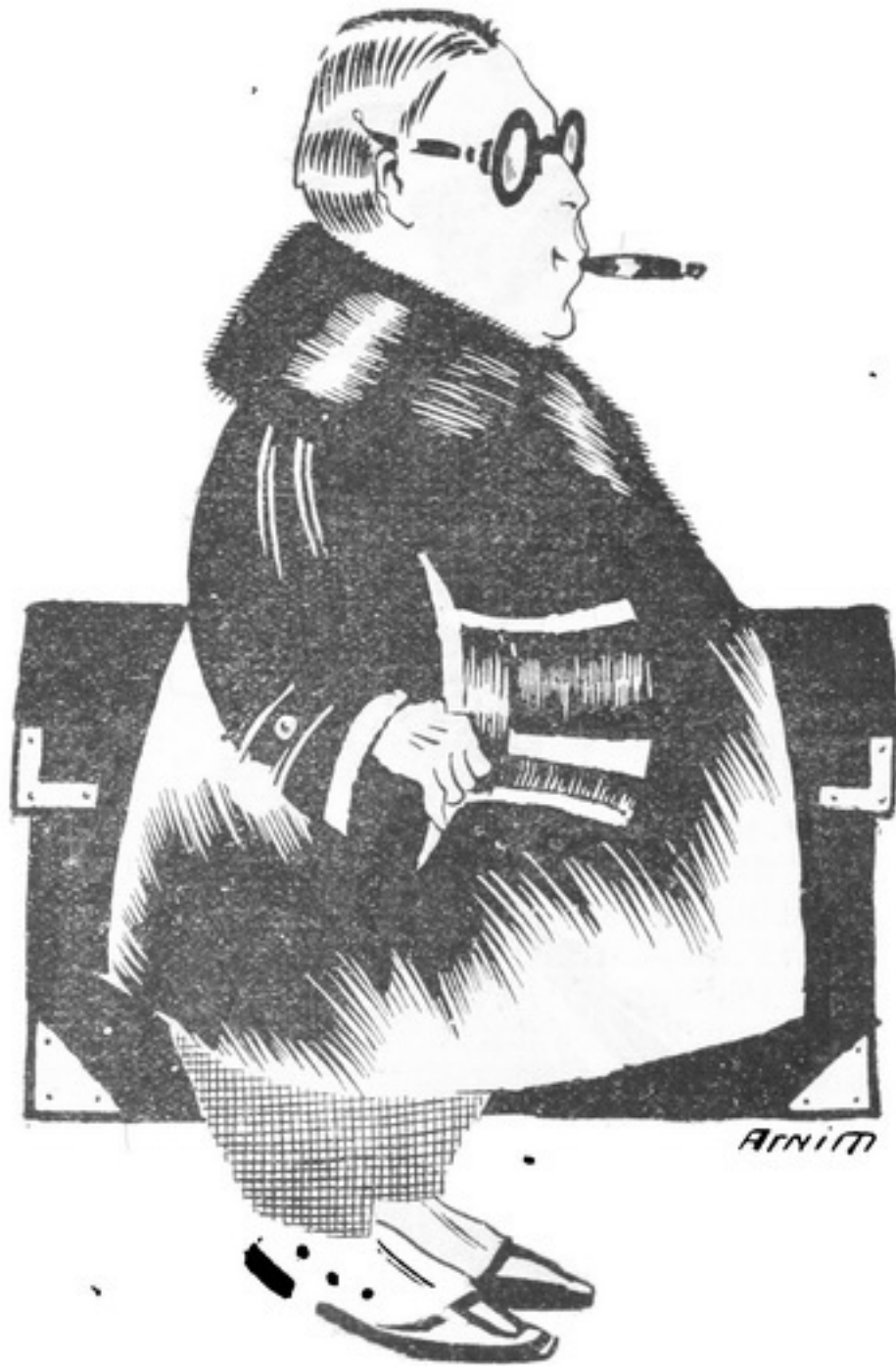
В. Ярошенко.

Володимир Сосюра.

Куди „дзвенить“ цей муж „в тривозі“? За ним заяви... Знов заяви..
 Чи в ХАПП'і МАПП'і його путь? .. І ваблять зорі золоті
 ... А десь далеко по дорозі .. І „молотом“ так пахнуть трави..
 За ним „сосюрити“ ідуть... .. І в „плюзі“ голубі путі.

„Всесвіт“.

В. ЯРОШЕНКО

Вірші колись він писав, а потім став байкувати.
Друже, дивися, щоб ти байдикувати не став.

Д. Загул.

КУДИ ТИ ПРЕШСЯ?..

Стогнала ніч. Вже гострі глиці
Проколювали більма дня,

М. Драй-Хмара.

Куди ти прешся, молодице,
Отак наоспліп, навмання?
Наколиш око на ялицю —
Чолом розтрощиш кам'яницю —
І все на „ицю“ та на „ня“.

Не доженеш ти таємниці,
Скочивши охляп на коня,
То-ж і не кінь, і не кониця,
І не тигриця, не левиця,
То — звичайненьке шкапеня.

Юр Меженко.

ТВІР ЕКВІРИТМІЧНИЙ, ЕКВІЛОГІЧНИЙ І
НАВІТЬ ТРОХИ БІОГРАФІЧНИЙ ДО ТВО-
РІВ, ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИША
ОСЬМАЧКИ

По південних крижаних пустелях,
По Сахарах, по Пампасах, по Льяносах
Ходить дівчина дурна й простоволоса,
Точить з серця кров і все сякає носом,
А до того-ж ще й співає, як крізь сон:
„З неба зоря тихо впала до вікон“.
А русалки у Нью-Йорці смальцем серце обливають,

Як Вольтер
На Рейні.

Земля ходить коло сонця,
В море хлюпає пісками;
Україна трощить гори—з тим орлом кудлатим,
Що у пазурях ховає зорі,
Смокче цицьки сам собі, блює у море.
Бо брати мов показалися у легенді:
Продавили один одному по оку,
А як ліс Густий на грудях виріс —

З „Кручі“ скочили у „Нову Україну“.
Із шляхів віків на „Шлях Червоний“ вийшли,
Там без змісту і без форми пишуть вірші,
Обкрадають бідного Осьмачку.

Юр Меженко.

КОСИНКА Й ОСЬМАЧКА

Косинка й Осьмачка
На два кінці ломачка:
Для Винниченка зброя,
А в нас стирчать обое. ¹⁾

В. К.

НА КОСИНКУ

Це все було страшенно просто —
Жита і Дізіків екстаз...
Читав про це разів ти зо сто,
Та не читай сто перший раз.

П. Филипович і М. Рильський.

ОДНОКУТНИЙ БІЙ ГР. КОСИНКИ

Смеркало.
Смеркло.
Ніч...

* * *

Благословлялося на світ.
Розвиднялося.
Розвиднилосьь.

* * *

Ранок...
День.
Обіди.

* * *

Сонце, сонце, сонце, сонце... На небі хмариночки такі білі, білі. Сніжинки — хмаринки...

¹⁾ Натяк на відому участь Осьмачки й Косинки в Винниченківському Празькому журналі „Нова Україна“ (1922 року).

— Цвірінь - цвірінь! — горобець пролетів і полетів...
Тихо - побожно гудуть червоні дзвони по церквах, шумить дріт на телеграфнім стовбі, Ванько їде бруком, і з-під копит ванькової кобили долітає до вуха:

Григоріі Косинка, автор збірки „В ж и т а х“.

— Зз-уї! Бах! бах! бах!
Улиця припала пилом.
Холка на кобилі припала пилом.
Ванькове обличчя припало пилом.

* * *

Уже на дванадцятьох сторінках малої вісімки ревуть гармати!

Горить село, як свічка.

А недалечко, на горбках, клекотить бій, гарячий, як
огонь, бій, червоною кривцею вмитий...

То б'ється селянська доля.

Старе, мале й немовлята вийшли на бій, боронити свої
оселі від непроханого ворога.

Ось на баскій телиці лежить Сенька - кулеметник і
строчить...

Чуб йому, як хвіст у буланого коня, трубою. В очах
залізо й криця, з рота його піна.

Піна його пилом припала...

— Дивись, Параско, які наші!

А бій! А бій!

Ось уже і немовлята з колисок повискакували — пі-
шли з ріжками в руках на золотого бога...

Пішли вже й з сокирами, з вилами, з ополониками.

А бій реве! А бій реве!

Ось уже й баба Горпина з макітрою, а Катерина з ноч-
вами — подались.

Останній резерв.

Затремтіла гречка й упала, здригаючись...

Впало навколюшки жито й припало жовтим колоссям
до потом политой зелени...

— Тра-та-та!... — залопотала Горпина макітрою смерти.

— Уррра! Слава — крикнув з рову кулемет.

— Діти! Бий ногами, стріляй сосками!

А ворог муром налягає на селянські лави...

— З батареї б'ють!

— Катерино! Бий з ночов!

Сіру куряву пронизали ночви...

— Ай!

Полум'я! Жовта змія пронизала дим!

— Цю-в-у-уй! Цювуй! — Кулі співають!

— Юшківці одходять... Куль немає!

— Хлопці! За волю, за долю, за кров—уперед!

Щось невідоме ревнуло в грудях селянських, на об-
ніжках помста пройманула... І пішли.. і пішли... і пішли...

Сонце здивовано стало, постояло й пішло далі.

Ворог хитнувсь...

— Слава! Слава! — покотилося ярками та долинами.

*

Баба Горпина йшла полем і співала:

і сьогодні горох,
і учора горох - -

І здавалося, що десь за долиною, хтось невідомий з кулемета тільки—

— Торох! Торох!

Повіяв вітер. Далі притих. Далі знов повіяв. І знов притих. Послухав Горпинину пісню, махнув рукою й знову повіяв.

Смеркало...

Смеркло...

Ніч...

П. Грунський.

КВІТКА

А дівчина на дорогу
Квітку мені дала...

В. Атаманюк.

А дівчина на дорогу
Бурячка мені дала,
І з кохання, мов корова,
Її душенька ревла.

Буряка того в заводі
Я ножем уже віддав,
А тебе і досі шкода,
Моя дівчино смашна.

Як поверну я з чужини,
З буряка, гей, буде жом,
І над ним душа ревтиме
Вже до милої волом.

Т. Осьмачка.

ВАСИЛЬ АТАМАНЮК

Руїна і голод, криваві повстання
Його настроїли на „Чари Кохання“.
І тільки, як квітом обсипався Неп,
Згадав він про „Жовтень“, про стоптаний степ,
І щоб і до решти не випасти з ролі
Ушкварив під ліру про „галицькі болі“.
Він, пальцем в чоботях кивнувши панам,
Збирається пильно відкрити Сезам...
В найгіршому разі, немов бомбометом,

Жбурнути на ринок три збірки—з портретом,
Щоб мати вже певність, що справді недаром
ЗУ-Плуг його зробить також ювіляром.

М. Кічура.

Василь Атаманюк.

ВАСИЛЬ ЯБЛУНЕНКО

Як вам, папашо, не сором?
Під гаспидським панським терором

Мучиться Галичина,
 А допомоги нема.
 Збірник видання чекає,
 А в автора грошей немає,—
 Видайте хоч-би одну
 Змучену „Галичину“.

Д. Загул.

ЖАРТ ЧЕРЕЗ ОКУЛЯРИ

Знов доля чужа на руках у мене
 Мов дитина підкинута плаче,—
 Що з життям безпорадно шаленим
 Наробив я, лицар ледачий.

М. Доленго.

Аж самому мені якось той,
 Почуваю себе ніяково я,
 Инколи й на ногах не встою —
 Чи живу я, чи це випадковість.

Так ні, протру свої окуляри,
 Начіплю їх вище на ніс,
 А воно поприщить кривавими плямами
 І лякає чортів біс!

А дні перед очима тільки мельк.
 Та швидке так, а я злякаюсь,
 Напишу віршик маленький
 Та від життя в куточок і сховаю.

Т. Гедзь.

КАВКАЗЬКІ ЛЯКИ

Чого я отут між оцих розцяцькованих
 дам,
 Між дикунством курортним пікатим —
 Мое поле віддав я просторим вітрам,
 І стоять десь самотно зажурені хати.

(З кавказьких нотаток). *А. Панів.*

Ой-же-ж ляк! згадаю і зараз боюсь,
 Зліз я на найвищий шпиль Кавказу,
 Розплющив очі враз, дивлюсь —

А. Панів.

Трохи не обомлів зразу.
Коли зирк — підійшла корова мура,
Така рідна — та до мене тільки му-у,
Братерські обличчя лизнула здуру,
А хвостом мов салютує, не бійся, дурненький, ну.
Тут я поле згадав зажурене —
Покликав маму, хотів заплакати.

Коли, ай! із-за скелі сунеться
 Старий карачай з ножакою.
 Ну, амба! гусята і „плуг“ промайнули,
 Вигукнув я „караул“ і впав —
 То не здивуйте будь ласка друзі, —
 Що я сотню кавказьких нотаток написав.

Т. Гедзь.

ДРУЖНІЙ ШАРЖ

Ти в Тичини не раз крав. От і зараз розвернув я,
 глянув: прочитав.

(Не дивились очі довго,
 Сором помішав.)

Гроші гріб у „Плужанина“. Підійшов, сказав я:
 злодій.

Замахнувся ти граблями!
 — Не чіпай!

— Ах та ох, розвійтесь муки, що вагою впали
 з тебе.

Спіє жито поетичне —
 — А я — сам.

Хто-ж в Острі pomoже жати.
 Колоски тобі в'язати?
 Розкотилось зерно — врозтіч...
 „Вечір... ніч.“

Селянин.

ВОЛОДИМИР ГАДЗІНСЬКИЙ

В „Нео-Ліф“-і С і М, —
 Їх „должно быть“ сім.
 Хто-ж то восьмий вліз по-свинськи?
 — Владзімір Гадзініські.

П. А.

ВОЛОДИМИР ГАДЗІНСЬКИЙ

На гастроль його в Києві 1924 р.

На Україну з червоної столиці
 Привіз Гадзініський гори поем;
 Але — „не бути собаки із лисиці“ —
 І між поем — поеми не знайдем.

Був він у Гарті, в панфутів і в Плuzі,
 І де вже не читав отих пісень?
 Він скрізь своїй ненародженій музі
 Подзвінне дзвонить: „день-день-день!..“

В. Яблуненко.

Я. Качура.

* * *

Бережись, літературо!
 На Парнасі переляк:

Геніяльного Качуру
З ланцюга спустив Щупак.¹⁾

М. Рильський.

ЯКІВ КАЧУРА

Друже, ніколи в житті не сідай „на порозі Парнасу“ —
Зіпхнуть парнасці тебе, не попадеш на Парнас.²⁾

Д. Загул.

МИХАЙЛО КОЗОРИС

Прозаїк він, без сумніву, нівроку,
І твердо „галицьку“ поборює мороку.
Багатий на сюжет, відшукує свій стиль,
І не п'янить його до п'яна творчий хміль.

¹⁾ В зимку 1924 р. літорганізація „Аспіс“ робила виступ на укр. Педкурсах. Панфути й плужани виступили з критикою. Особливо гостро накинувся на авторів зачитаних творів — Я. Качура. З цього приводу йому й присвячено цей вірш.

²⁾ Автор має на думці оповідання Качури „На порозі Парнасу“, за яке в річному огляді літератури критик Зеров негативно обізвався про письменницьке надбання Качури.

Тому нам щиро треба побажати,
Щоб повісті його почали друкувати,
Щоб стимул був писати кращі твори,
І гонорар, щоб дав що й до комори.

М. Кічура.

МИРОСЛАВ ІРЧАН

Хто умирав від ляцьких рук,
Хто на червінку, тиф, холеру,
А він - в окопах білий крук —
Плював на смертну карієру,
І де густенький був бур'ян —
Там розбивав безпечний стан,
Там поза обстрілом гармат
(В торбині хліб і сала шмат),
Писав покірливим пером,
Що лізло в лоб між бур'яном.
Ця тактика на „сто процент“
Була успішною в той мент.
Коли без-мала всі лягли на мари,
Він томами друкує мемуари.
Гарцює на кону із виглядом бунтарським
І зве себе чомусь — поетом пролетарським.

М. Кічура.

ЛЕВ БУДАЙ

Посеред гір Карпат, проміж смerek, сосон,
Колись він там гуляв — фантаст і вітрогон,
Відтак служив австрійському цареві,
Аж доки не утік весною до Женеві.
Там похлебтав з підпольного горшка
І в Київ поманджав, здається, босака.
У Києві страждав, як той горох при шляху,
Не раз, не два наївся добре страху,
До ґрунту зґрунтував всю пустку Торічелі,
Служив Україні, себ то писав новелі,
Ловив блудні вогні, що зветься „рідний край“,
І зрідка випивав не згірше, як Мамай.

М. Кічура.

ДМИТРО РУДИК

Ідучи у поле, як критик на бій,
Бере він з собою торністер цілий
Отруйних набоїв — порівнянь, цитат,
І скромне бажання — відразу: шах-мат!
Як порох у вічі, кидає цитати
І тут обережно наводить гармати,
Ладовані злегка своїми думками,
І б'є переможно в — одчинені брами.

М. Кічура.

ХВЕДІР МАЛИЦЬКИЙ

З'явився з Холмщини між нас
 І, як настав „вівсяний“ час,
 Селедцем — лежма на панелі
 Став виводити холмські трелі.
 Щось нишпорив Атаманюк,
 Впадав зі сміху Струхманчук,
 Коли-ж замовкнув спів, — „поет!“
 Упало дзвінко на паркет.

М. Кічура.

ЩО ЗА ОДЕН?

(Акростих).

Тяжко люди живуть.
 Кличуть: „Помсти“ катам!
 А я тут. А я тут.
 Чом я тут, а не там?
 Україно — за Збруч.
 Кличу я обіруч...
 (пишу).

В. Надолобень.

„СОН-ГОРОДИ“

(Акростих).

Лише „сон-городи“ —
 Ех, їй-богу, досада!
 Бо хіба-ж це труди?
 І не дам собі ради...
 Де-ж пак?
 Отакі-о труди!!!

В. Надолобень.

ТЕ-НЕ-ТЕ

(Акростих).

Тільки прозу я писав —
 — Е, що проза. — Я поет!
 Не роздумав. Як утяв

 Ет!
 Тільки-ж бачу й це не те,
 А Тенета — те-не-те.

В. Надолобень.

СЕБЕ ШУКА

(Акростих).

„Степами дзвінкогонними“ прийшов я до „Зорі“.
 Отаборився в ній... І взявся говорити...
 Коли я кинув „Гасло“, „наделав“ „барикад“,
 І от тоді побачив, що я не Рабіндранат —
 Либонь сатирик я, а Шпичка мені брат.

В. Надолобень.

ПИСАНКА

(Акростих).

Коли „бризки вогняні“
 Ревуть наче вулкани,
 А на світі тривога, —
 Ша...
 Це нічого...
 Анатоль Крашаниця
 Не вгава. Так не годиться.
 Інше діло у нього
 Це „у Плuzі“ — Премного,
 Як-же діла премного!..

В. Надолобень.

А. Крашаниця.

О. Саєнко.

А ЦЕ ХТО?

(Акростих).

Сам я „безпритульний“,
 А поетом звуся.
 Є у мене туга —
 Наче Сун-Яг-Сен,
 Крапку я поставив...
 Ой, ридав Єсенін...

І Сосюра плакав...

В. Надолобень.

Ол. Корж.

ГАРТОВАНСЬКИЙ МОЛОДНЯК

Бувають шаржі що одразу
І тексту не найдеш... ніяк...
— Ти кажеш нам Довженки „Саса“,
Що це гартянський молодняк?

Що в цім піжон'истім естеті
Є символ маси, а не „кльош“...
Ти помилився: на „пальтреті“
(Пізнали ми) — Олелько Корж.

„Всесвіт“.

ХТО ЦЕ ТАКИЙ?

(Акростих).

Думна „ховра“ — мій перший мотив —
 У степах, там, де сніг — там вона.
 Бо прийшов я — з „таврійських“ степів ---
 Од тих сел, де нова новина...
 Відки-ж „ситець“... „березова юнь“?..
 Інші тони мені до лиця.
 Кажуть люди:

поете:
 на сонети
 плюнь!

Чи-ж плюну? Мабуть, плюну...
 (Зайшов у мислі глибокі. Хто це такий?)

В. Надолобень.

КАЯТТЯ

(Акростих).

Чому я рівно не ішов,
 Чому?
 А тільки — „уперехрест“.
 Пути ще й досі не знайшов ---
 Лише позбувся підошов...
 Я йшов усе „вперехрест“...

В. Надолобень.

ПЕТРО ГОЛОТА

Дні розлетілись вітрами,
 Сонячний промінь погас...
 Не топчіть брудними ногами
 Душі найщирішого з вас.

Може, помру передчасно
 Всіма забута твар...
 Друзі, скажіть нещасному,
 Де можна взяти гонорар?

Л. П—кий.

ЗЕМЛЯНИЙ СИН—Г. КОЦЮБИ

Іди, Прокудо!

Гордовито майорять червоні прапори над великим кам'яним містом. То вгору майорять, то вниз майорять. То шепочуть таємничо про щось дороге, що залишилось від учорашнього вчора, аж до сьогоднішнього сьогодні, то не шепочуть таємничо про щось дороге, що залишилося від учорашнього вчора до сьогоднішнього сьогодні. А то буйно віють, наче розповідають світові про великий сполох, а то зовсім не віють, наче зовсім не розповідають про великий сполох.

Те, що вчора було легким, важчає, а те, що було важчим, легшає...

— Прокудо! Прокудо! Не працювати тобі більш у цій кімнаті, де ти оце зараз сидиш, на віденському стільці головою вгору, обличчям до вікна. Немає тобі, Прокудо, спокою! Ти чогось хочеш, душа твоя вже далеко звідси, на просторах, де життя свято справляє! Не скласти тобі іспитів Прокудо! Поріже тебе, Прокудо, професор, бо думка твоя (повір мені, я більш за тебе знаю) іншого бажає!..

Став Прокуда біля вікна й прислухається. Як прапори тріпочуть, як улица то дуже шумить, то не дуже шумить. Як шум то наближається ближче, то віддаляється далі.

Стоїть Прокуда й дивиться очима в далечінь. Наче почути щось хоче. І чується йому:

— Ой, Прокудо! Прокудо! Не сидіти тобі в тиші тихої кімнати... ..Слід тобі йти до землі! Йй-бо, слід! Бачиш, як земля хвилюється, правди шукаючи! Не всидиш, Прокудо!

Слухає Прокуда тії поклики й шепоче урочисто

— Мабуть, не всижу я в тиші тихої кімнати... Мабуть, слід мені йти до землі.

А потім:

— Я твій, моя земле' убога! Тобі віддаюсь, до тебе йду.

Прощай, заручена.

У неділю, Галю, ти підеш о 6-й годині на чергове побачення до свого зарученого. Підійдеш до двору, увійдеш у двір, підійдеш до ганку, зійдеш на ганок, відчиниш двері, ввійдеш у кімнату.

Але не скаже він тобі: „Здрастуй, моя кохана!“ І не від-

повіси ти йому: „Здрастуй, мій коханий“, бо не буде його в кімнаті, він піде з кімнати...

Сядеш ти, Галю, своїм молодим, гарячим тілом на стілець і сидітимеш...

Просидиш ти, Галю, голубочко, п'ять хвилин. Просидиш ти десять хвилин. Тридцять хвилин ти просидиш, Галю, своїм молодим гарячим тілом на стільці, в кімнаті у свого зарученого, куди прийшла на чергове побачення у неділю о 6-тій годині увечері...

Устромиш ти, Галю, свій погляд у задумі в стіл (хоч і трудно це тобі буде зробити, але ти встромиш!) і сидітимеш ще п'ятнадцять хвилин...

Потім ти, Галю, вистромиш із столу твій задумливий погляд і ще п'ятнадцять хвилин сидітимеш. Просидиш ти шістдесят хвилин, Галю, своїм молодим гарячим тілом на стільці. Знай, Галю, що ти просиділа цілу годину, бо в годині шістдесят хвилин.

Незадоволення тебе, Галю, обійме. Почнеш тремтіти. Але то нічого — тремти. Нічого, брат, не зробиш. Потремти ще годину, — до восьмої, потім заспокоїшся. Подивишся на етажерку, там для тебе лист лежить од нареченого.

Починай нервово бігати по хаті, як не сидиться... Вже недовго, без п'яти вісім...

Бігай, бігай!

О, вже вісім...

Дивись мерщій на етажерку.

Є лист?

Читай...

--- „Прощай моя кохана Галю! Чуеш похід! То земля ходором ходить! І мене покликала. Не втримався — пішов... Не ображайся, так мусіло статись, бо все-одно іспиту не складу — поріжусь... А ти не підеш туди, Галю, — ти за дитинства в ляльки грала та цукерки їла, що їх тобі мама з міста привозила додому! Прощай, Галю!

За одвічною правдою.

Отакими кроками (аршинів чи 1½ чи два) без утоми й без відпочинку ходив Прокуда по селах.

У довгій полотняній сорочці, у штанях, таких звичайних і таких не то далеких не то близьких, чи в картузі, чи опростоволосений, з двома очима і з ясним, чудним, посмішкувато-сумним одним обличчям.

Серед люду він мав незвичайну цікавість. Коли підходив він до села, виходили старі, молоді, жінки, чоловіки, діти, немовлята в колисках, коні, корови, вівці, свині, кури, собаки. Горобці зліталися до сільради і скупчені у велику юрбу споглядали з притаєним подихом.

А він виходив на ганок, брав у жменю зір свій і кидав поперед себе, і говорив, говорив, говорив. Слова йому вилітали з рота, а здавалося, що летять вони прямо без пересадки з грудей, від самісінького серця, що лежить між п'ятим і шостим ребром, у грудях ліворуч.

— Брати мої! — говорив він. — Дорогі брати мої! Надійшов час давно бажаний і давно очікуваний. Час коли можна вже одвічну правду шукати! Не спіть, брати мої! Вставайте, беріть мечі, обувайтесь, надівайте штани, підперізуйтесь, бо смолоскипи якраз на шляху горять. Та не баріться, брати мої, бо з паливом скрутно, можуть смолоскипи погаснути!

Скінчивши в однім селі, йшов Прокуда до іншого і говорив, говорив... Такий близький і разом з тим недосягнений, такий зрозумілий і разом з тим незрозумілий, такий владний... І все говорив, говорив, говорив.

Знають, що творять!

Хвилюються люд почав. Незадоволення скрізь пішло...

— Не знають, що творять, — говорив Прокуда.

І злазив на ганок. І говорив, говорив, говорив...

— Та замовч, Прокудо, бо битимем!

— Не знають, що творять, — шепотів Прокуда...

... І говорив, говорив, говорив...

— Бий його! — вискочило з юрби. — Бий, бо не замовкне по-хорошому.

І розбіглась юрба, залишивши перед ганком кров і волосся...

В часи страждання.

Хто не битий, зрозуміє біль у побитого.

Лежав Прокуда на хуторі з повитою головою, з ногами, з руками і зі всім іншим...

Лежав і скорботно думав, як його „там“, на майдані одлатали.

— „Любив я народ усім серцем. Голодний ходив од

села до села, щоб поговорити... І ось тобі — вибатожили... Галю, голубко моя! Краще-б я іспит був складав. Не зрозумів наш народ рівності, братерства!.. Галю далека! Чи чуєш ти скорботи душі моєї."

Лежав Прокуда в хаті і вже сам з собою говорив...

Приходить незаможник Середа.

— Ну, як, — питає, — одійшли?

— Та вже трохи!

— Ходім у народ. Там уже трохи заспокоїлись.

— А не битимуть? — спитав Прокуда, згадавши скорботу душі своєї.

— Ні, не битимуть. Повеселішав уже люд трудящий.

— Ну, ходім!

І пішов Прокуда од села до села.

І всі йому казали:—Що, вже одужали? Добридень!

Навіть дідова Петрова кобила привітно майнула хвостом:

— Здрастуйте, мовляв, вам пожалуста, як багато не говоритимете.

А земля хихикала. З свого рідного сина хихикала.

П. Грунський.

Я. МАМОНТІВ—КОЛИ НАРОД УЖЕ ВИЗВОЛИВСЬ

(Трагедія на 2 акти).

Місце діїства — дуже великий центр дуже суспільного життя. Час — наш час. І трохи раніш і позавчора навіть.

Акт перший.

Дієвий персонал:

Альберт.	Горобець.
Кароліна.	Галка.
Гармата.	

Обстановка: великий майдан перед храмом. Праворуч — мармурові сходи і колонні. На сходах чорна галка, а на колоні сірий горобець. Серед майдану „Пам'ятник визволення“. На задньому плані перспектива великого міста. За містом річка, за річкою поле, за полем ліс, за лісом нічого не видно.

Між містом і річкою гармата.

День національного визволення. Гуде, звичайно, дзвін (урочисто гуде). Городяни й т. п. всі в святочних убраннях. У храмі спів (урочистий спів).

Альберт. Прощай!

Кароліна. Прощай, Альберте!

Альберт виходить. Кароліна довго-довго дивиться йому вслід, потім ламає над своєю головою свої руки, так, що чути тріск, і з риданням, підбравши спідницю, сідає на сходи пам'ятника.

Кароліна. Альберте! Альберте! Альберте! Альберте!
Альберте! Альберте!

Гармата. Б-б-б-б-у-х!

Галка. Каррр!

Горобець. Цвірінь.

Чути гарматний постріл.

Завіса.

Акт другий.

Дієвий персонал.

Альберт.	Городяни.
Кароліна.	Городянки.
Конрад.	Вояки.
Конрадів приятель.	

Обстановка: не дуже великий майдан у великому місті. Праворуч будинок і ліворуч будинок. Праворуч одремонтований, а ліворуч ще ремонтується. Між тими будинками був сквер, але його вирубано. Трохи далі ліворуч храм, звідки чути урочисте: „за Василя“, а праворуч другий храм, звідки чути урочисте: „за Тихона“. Неділя. Після суботи. Городяни в піджаках і сандалях, а городянки в спідницях і сандалях.

Проходять вояки.

Вояки (колективно). „Так за Совет Народніх Комісарів
Ми грянем грозное: Ура! Ура! Ура!“

Пройшли.

Проходять дві городянки.

Перша городянка (весело). І чого-ж пристайош,
Мое серце томіш...

Друга городжанка. І зо мною й не гуляеш...
І товаришу не велиш...

Пройшли.

Двоє городян. Ідуть ліворуч обнявшись.

Перший городянин. Пиво, брат, уже 60 карбо-
ванців... І што-б ето значило?

Другий городянин. Невозможно жить...

(Пройшли).

Біля будинку ліворуч поволі з'являються городяни. Приходять ще, й ще, й ще, й ще. Натовп більшає. В руках у їх папірці, хустки. Чути голоси, гамір:

- В чергу, граждани, в чергу!
- Куди лізеш? Я за ними!
- Гражданин, скажіть їй, што я за вами!
- Иш яка?!
- Тихше, граждани, тихше!
- І што воно й за власть така. За паршиву корзинку з яблуками двадцять п'ять лимонів!
- І патент!
- Ох, і довела-ж! Когда-ж ето кончиться?!
- Та ще й облигації бери!

Становляться в чергу й лускають насіння.
Приходить Конрад з приятелем.

Конрад. І що тільки вони зробили! Пиварні мав, броварні мав! Квасом тепер на базарі торгую! Ну, недовго вже! Є певні чутки...

Нахиляється до приятеля й щось шепоче.

Приятель. Так... так... А все Альберт наробив! Казав тоді — порішіть... Бачите, що вийшло.

Конрад. Що вийшло?! Йому й тепер не погано! А нам? А нам?! О, горе! Горе!

Становиться в чергу й плаче.

Проходить Альберт і Кароліна.

Кароліна. О, Альберте! О, мій коханий!

Альберт. О, Кароліно! О, моя дружинонько люба! О, визволився народ! О, визволився з ним і звір лютий, що сидів у ньому, закований тими ланцюгами! Тигра сиділа люта, о, Кароліно, в ньому! І тепер... тепер... О, Кароліно!

Кароліна. О, Альберте! Що тепер, о, Альберте? Хіба погано, о, Альберте!

Альберт. О, Кароліно! Не дуже погано! Та я думав, буде краще, о, Кароліно! Звір лютий гуляє, о, Кароліно! І не я тепер на чолі! Не оцінили, о, Кароліно! Членом правління я тепер, о, Кароліно! Від безпартійних, о, Кароліно!

Кароліна. О, Альберте! Жити можна, о, Альберте!

Падає з риданням на плече Альбертові.
Чути гарматний постріл.

Завіса.

П. Грунський.

АВТОПОРТРЕТ

Хайль семе нкоми
 Ихайль кохайль альсе комих
 Ихай месен михсе охай
 Мхйль кмс мнк мих мих
 Семенко енко нко михайль
 Семенко мих михайльсе менко
 О семенко михайль
 О михайль семенко.

М. Семенко.

* * *

Читаю вірші Семенка
 І очі чухаються — плакати
 І написати тремтить рука
 Кри
 вля
 ка!

М. Попелястий.

ОСІНЬНА СТРОПОЕЗА

Червоноплямляться ізумрудом дерева парка.
 Каркають.
 Чекає шовкопанчошена біла пляма.
 Якась дама.
 Сама.
 Я йду до парку — бачився з обезгрошеним Дудком.
 Сердитий, бо з Певним балакав.
 Що дама!
 Драма.
 Нема на каву.

О. Копровський.

СЕМЕНКО

Даремне критика лютує
 І ображається Дніпро —
 Панфут — а як його шанує
 Свята Тереза і П'єро!

П. Филипович.

КОБЗАРІ

Михайль Васильович Семенко: Одступитесь трохи, Тарасе Григоровичу,
а то нас перелутають.

СПЛІНОНУДЬГУВАННЯ

Засплінівсь до одчаю.

Чаю.

Семенка читать стану.

тану!

ану.

ну.

Позіхаю,

хаю.

аю.

ю.

Сплю.

О. Копровський.

М. СЕМЕНКО

Я негр із Африки. Пишу у Пізі

Порнографізи про Полінезію.

Не знайте втоми, читайте вдома

Пудові томи моїх поезій.

О. Влизько.

НА КОЛИСКУ ПАНФУТУРИЗМУ

(Із старого зшитка).

Ви хочете прослабить Космос

І суєте уперто клізму...

— К чортам! Хай слинявий філософ

Мусолить кістку футуризму.

Майбутність: у веселім жарті,

У серця стислому пориві,

— Майбутність — в гарті,

В зливі!

А ви шукаєте посуду,

Щоби прочистить ржавий шлунок,

Щоб „без одвічної полуди“

Прийняти зілля порятунок...

Звичайно — гній поїть коріння

Троянди (ще як прекрасно пахнуть!).

Але нещасні сотворіння

З кав'ярні, з бару — звістку жахну

Про гній,

Про тлін — в уяві куцій
 Прибрати хочуть в образ мрій
 „Футуристичних революцій“.

В. Проноза.

НЕПОБОРНЕ

По арміях панфутуризму
 Наказ звучить суворо:
 — „Вірші — естетство,
 Кожен поет то — ворог
 Для комунізму,
 Геть мистецтво!
 Начальник панфутур, - армій,
 Підписавши того наказу,
 Відчув настрій гарний:
 Вийшов наказ незгірше
 Троцьківських.

Потім зразу
 Пішов і засів... за вірші.

В. Проноза.

НОВИЙ „КОБЗАР“

Зря
 свої книжки
 іменням Кобзаря
 охрещують
 сучасні Семенки.

(Семенко збірникові своїх творів дав назву „Кобзар“)

Співець майбутнього, поет каблепоєм
 (Із царства Аспанфут).

Щоб з рук свій крам хутчіше збути —
 Назвався... кобзарем.

В музеї роздобув порепану бандуру,
 На струни — телефонний дріт...

І в бурю —

Побіг мережити метамистецький міт.
 А щоби перепон бува в дорозі не чинили
 Бадьорий комсомол чи комнезам —
 Кобзар оголосив:

— Я — комуніст,
найправовірніший марксист...
Себе образити — не дам!..

Іде.

Забрів у місто.
Розташувався на базарі.

За кобзу — міцно.
І як ушкварить!..
Летять думки
І розкотились в довгий регіт...

— Здається, кобзарі були щось не такі...
(Це так — робітники).

— Кричить,
Палахкотить,
а справді — гірше релі...

Ображений Кобзар
не ждав, щоб пролетар
так привітав його...

Мандрує на село...

Звістки про кобзаря
оббігли всі кутки.

Ідуть: старі, дівчата, парубки...

Сидить кобзар,
навірчує іржаві струни:

— Ми — дикі ще, ми — барбари, ми — гуни...
Окомнезамлю серце я
І дам землі належну путь!..

Селяни ждуть.

Враз кобза зарипіла...
О, бий нас сила!

(Які слова, які там теми!
Поезофільм, каблепоєми!..)

Не уторопають селяни...

— Скажіть, — нехай, на милость, перестане...
— Ми думали, як справжні кобзарі...

- Мо й справді новий наш Тарас...
 — Такого дива єсть і в нас!..
 — Мабуть, я не дждусь...
 (Промовив сумно так дідусь)...

Скурили цигарки,
 Пішли...

Співали парубки:

- „Реве та стогне Дніпр широкий...“

Навколо темрява,

Навколо сум глибокий.

Світила зраджена Зоря...

І од села — рачкує постать кобзаря.

* * *

1924.

О. Метеорний.

БІОГРАФІЇ ВЕЛИКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

(Фейлетон).

Михайль Семенко.

Народився цей поетюга невідомо коли—метрику згубив, ні разу не прочитавши. (Крім своїх писань принципово нічого не читає)...

Рід Семенків старий і знакомитий, хоча й не був уписаний у книги дворянських і князівських родів, зате згадується в кримінальних хроніках XVI та XVII віку (див. Енциклопедію Брокгауза т. XII стор. 4711).

Прадід Семенка Павло Семенчіо, славнозвісний гишпанський хвальшивомонетник часів Колумба, як відомо, надував великого мореплавця поставити яйце (куряче), надбивши його носок. Для чого це було зроблено—невідомо.

За другими версіями, Павло був францисканський чернець, що дав заповіт не женитись, але це останнє ніякого відношення до Михайля не має. Той-же факт, що Михайль існує в природі, доводить, що Павло Семенчіо не був дуже твердий в своїх переконаннях.

Першими писаннями Михайля були писання носом по долівці, після яких він почав надхненно писати непристойності на парканах.

З восьми років пробував він робити срібні четвертаки з олив'яних пломб (до полтиників ще не додумався), та з

того нічого не вийшло, що яскраво свідчило про дегенерацію фамільних талантів.

Зневірившись у четвертаках, втік він на Клондайк шукати золота, та спритний Джек Лондон зі своїми персонажами все вже вишукав, і Семенко мав чорта пухлого.

В індійських джунглях полював Михайль на тигрів та пардів, але недостача провіянту, а головне, білизни, примусили повернутись його на батьківщину, в село Кибинці біля Миргорода.

Переїхавши з Кибинців до Київа, Семенко підпав під суворий догляд царських жандарів та поліцаїв, що пильно стежили за парканами, проводячи і так свою реакційну політику гнобительства української літератури...

Та не дарма сказав філософ: „генія гони в двері—він лізе в вікно“ (Писання Аристотеля т. XII-й, стор. 87, накладом автора, Кобеляки 1914 р.). На виручку прийшов папір, і Семенко давай задаватись, кохати, мертвопетлювати й так замертвопетлювався, що, як далі бути, не знає.

В особистому житті Михайль людина лагідна. За квартиру платить не хоче, ще з меншою охотою дає гроші в позику. Палить люльку, як є тютюн, а немає—не палить.

Од співжиття з „Сонькою—Золотою-ручкою“ мав сина, на якого поклав всі свої батьківські надії—та даремно. Син не визнає батька, патроном обрав геніяльного поета Кліма Поліщука, навіть прізвище його присвоїв... Та це вже наслідування материнських здібностей... (Див. Натусіус і Зетегаст—Скотозаводство та скоторозплодження).

Тепер Михайль Семенко організував групу, до якої поки-що вступив він один.

Проф. *Омелько Буц.*

МАКАКА Й КАКАО

Дим домн, дамб...
(Вірш Гео Шкурупія з книги
„Панфутуристи Жовтню“).

Пив Макака какао
Кив Макака, какао-како
Макака в атаку—
Кидь—не каву в какао,
А какао в каву—
Пить Макака,

А воно кака!
 Макака в атаку
 Кидь не какао в каву,
 А каву в какао
 Пить Макака,
 А воно кака.
 Макака—раком—
 Ку-ку-рі-ку-у
 Куд-ку-да-а
 Ках-ках-ках
 Це поезія для робітника!

Т. Гедзь.

РУР І ПОЕТ

(Пародія).

Рур!
 Антанта дрянь.
 Страйк їй в живіт,
 Бомбою Крупа рань...
(Гео Шкурупій — король футурперій).

Поет: — Рур!
 Антанта дрянь!
 Рви рвань!
 Дуй горн,
 Чуй волторн,
 Крик футур—
 Бий в морду,
 Рань!..

Рур: — Знаю сам
 — Без „футур“...
 Трудно нам.
 — Не барабань,
 Гео Шкур.
 Жени рядки,
 Бери гонорар,
 Гарцюй „королем“,
 Моеї руки
 Буде сильним удар
 Без футурпоем.

В. Проноза.

З ЛІТЕРАТУРНОЇ КУНСТ-КАМЕРИ

„Зустріч трьох на перехресній станції“ або Семенко, Шкурупії
і Бажан семафорять у майбутнє.

ПРОЛЕТАРСЬКИЙ ПЕЙЗАЖ

Присвячую Гео Шкурупієві,
Валеріану Поліщукові,
Михайль Семенкові.

Сик, зик, ячіння шруб,
Вогнем пащить ненаситна пащека
Шипить, щекоче чугунная машина
Коптить димар, мов довга ковбаса

Встромляє свій кінець
У темні небеса.
Сопе...

З-за ґрат, з-за хат,
Чайться бруд,
Повзе між люд.
Вагітний,—
Бруд тендитний.

Повісивсь на персах
Малий шматок людського м'яса,
Шукає молока.
Вгортає жах,
Що перси висохли до краю,
Питає: мамо!
Камо?

Під вікнами прогуб---
Проїхавсь черевань.
Бензино-димом пахне.
Закашляв пролетар,
Чахне.

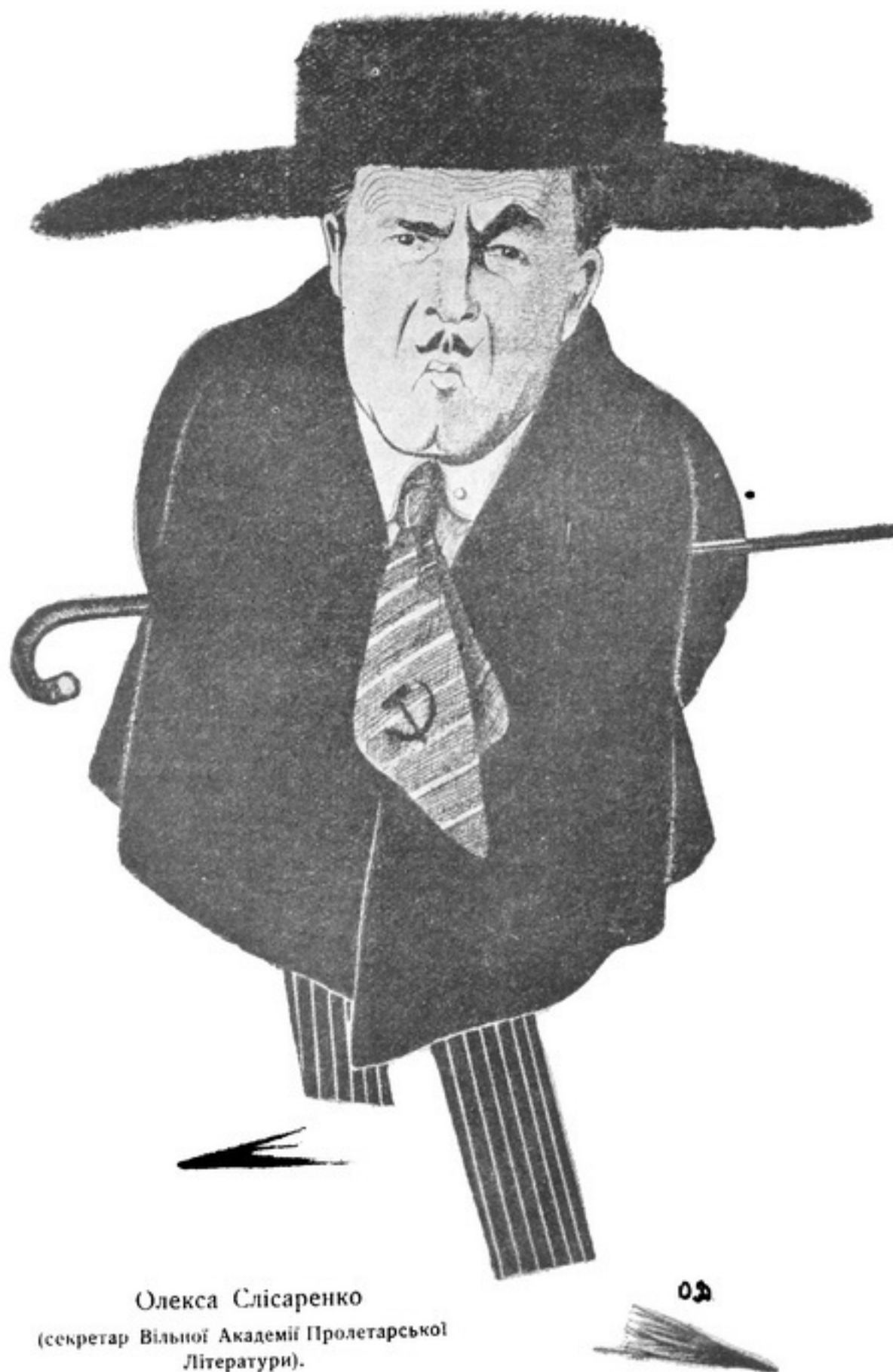
О. Копровський.

ФУТУРИСТИ

(Пісенька).

Хайль Семенко футурйоз
Став бездарністю всерйоз.
Юлька Шполик футурйозний
Має вигляд курйозний.
Слісаренко-ж комуніст
Крутить їх усіх за хвіст...
і т. д.

*Записано з уст ****

Олекса Слісаренко
(секретар Вільної Академії Пролетарської
Літератури).

02

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕЙЛЕТОН

*(Дружні шаржі).*1. *Доколе ж, о Чемберлене?!**(Іона Вочревесущій).*

Не провокуй, ібо како ти провокуєш,
тако і тобі своєчасно морду наб'ють, дон-
деже і т. д.

(Ісаїя. Лікуй. Глава XXVIV. стіх 48)

Чан-Кай-Ші — наймит імперіялізму, — одержавши від щедрої десниці свого господина сера Чемберленка мзду в 30 млн. доларів, душить китайську революцію.

Але сіє не суть важно, бо соціяльна революція гряде, яко жених в полунощі, і горе вам буде і господинові і наймитові.

Ми-ж шлемо палкий привіт братньому китайському народові і купно з ним возопієм:

Хай живе соціяльна революція на сході, на заході, на півдні, на півночі, еліка на небесі горі, еліка на землі внизу і еліка у воді під землею, завжди, нині, по всяк час і на віки вічні. А-а-ам-і-нь!!

2. *Реп'ях — пшик..**(Остап Вишня)*

Ой, полола горлиця

Лободу, лободу,

Та й послала припотня

По воду, по воду і т. д. і т. д.

Чудова ця народня пісня, прекрасна ця народня пісня, весела ця народня пісня, але невесело було Запри-Духівському с.-г. кооперативному товариству, а зовсім навпаки.

А „навпак“ цей стався через того, як то кажуть старі люди, „опчественного“ бугая, що його (бугая) придбало воно (с.-г. товариство) у Красно-Пупівської філії „Доброскоку“, щоб він (бугай) та полюбив запридухівських коров, що від тої (любви) та були гарні телята, щоб ті телятка та гарно ссали коров, щоб вони (корови) та давали багато моньки, щоб через неї (моньку), лекше нам було жити та соціалізм будувати...

Велика, як бачите, ідея, прекрасна, як видите, ідея . .

Але

Іди, іди, припотню,
Не барись, не барись.
На чужії горлиці
Не дивись, не дивись.

Але хоч і був той бугай сентиментальської породи, хоч і дивися він виключно на запри-духівські рогаті та хвостаті „горлиці“ — нічого з тих поглядів не виходило

Не виправдав бугай надій, що на нього поклало с.-г. Т-во, спасував, одне слово, бугай... Не може він задовольнити палкого почуття запри-духівських „дам“, що чекали на любов племінного цього „кавалера“ і серце їхне (коров'яче) тремтіло, як телячій хвіст на морозі.

— Виявилось, що племінний цей бугай не спроможний продовжувати роду свого товарячого

І в розпуці тепер запри-духівські корови, і в розпуці с.-г. Т-во, бо вложило воно в того бугая аж 350 карбованців і пишуться численні листи, і посилаються численні листи, і просить с.-г. Т-во поради в редакції.

А що ми — редакція — можемо порадити, коли в нас штат малий, недавно оце скорочення було.

Трудно-ж нам, шановні запридуховці, їй-бо трудно . .
Обходьтесь вже як-небудь домашнім способом . .

Бо чужії горлиці
Полять, полять,
Вони-ж тебе припотня
Не схотять, не схотять.

Ах, як трудно будувати соціалізм, коли бугай не „ім-пунірує“

Ах! Ах!
Ах!

3. *Небезпека на економічному фронті.*

(П. Лісовий).

Жив собі, та був собі, та не мав собі, та придбав собі активний середняк Петро Очкурня самогонного апарата.

А трапилась ця подія на 10-й рік. 3 місяці і 21 день Жовтневої революції, тоді саме, коли по моїх розрахунках, час вже бути Петрові Очкурні, що проживає в селі Червоному, Сознательної сільради, Неписьменному району на Жабоквакальщині — час вже, кажу, бути Петрові Очкурні сознательному. Бо тільки через свою несознательність може не знати громад. Очкурня якої великої шкоди наробить той примитивний самогонний апарат нашій молодій Українській Соціалістичній Радянській Республіці, що складається з 41 округи і Автономної Молдавської Соціалістичної Радянської Республіки (АМССР).

— Гр. Петро Очкурня гнатиме самогона, звичайно, з пшениці, або з жита, витрачаючи на пляшку отрути 1 пуд зерна. А випиває гр. Очкурня на рік 175 пляшок самогону, тоб-то витратить на це 175 пуд. зерна на рік, а за 10 років — 1750 пуд., а за 100 років 17.500 пуд., а за 1000 — 175.000 пудів!!

175.000!!! Пудів!!! Це!! Одна!!! Людина!!!!

А коли в родині Петра Очкурні є 7 душ їдців-питців, то тоді ця цихвір досягне колосальних розмірів, щось більше мільйона пудів...

— От як може несознательна людина через свою відсталість та некультурність підірвати економічну міць нашої молоді Української Соціалістичної Радянської Республіки, що складається з 41 округи і Автономної Молдавської Соціалістичної Радянської Республіки (АМССР).

— А не краще було-б Петрові Очкурні купувати горілку в Споживчому Товаристві (В кооперуванні — наша міць!), та читати газету „Вісти“, подаючи дописи про життя села Червоного до провінціального відділу „Вістей“ (Харків, вул. К. Лібкнехта № 11), можна й без марки, але краще з маркою.

4. І ще про бюрократизм.

(Ю. Золотарьов).

Умірав старий поважний ребе...

І перед смертю попросив він у родини, що скупчилася коло його ліжка, свинини.

І коли здивовані й перелякані родичі з жахом запитали його, як же це?! Ви святий і правовірний єврей, що ціле

життя своє проповідували проти свинини, перед смертю приймаєте на душу такий великий гріх,— то старий ребе сказав родичам:

— Коли я на тім світі потраплю до пекла і почнуть мене там припикати за гріхи і, припікаючи, казатимуть, оце тобі, ребе, за те, а оце тобі, ребе, за те, і коли скажуть:

— а це тобі ребе, за свинину, то я буду знати, що це вже кінець, бо свинина є мій останній гріх

Кустар-кравець Нухим Водкіс, що має невеличку майстерню на вулиці Червоної Рози згадав цього анекдота, одержавши повістку від фінспектора V району.

В повістці було зазначено, щоб Нухим Водкіс в 3-х-денний термін вніс до каси фінвідділу 17 карб. 74 коп. податкового налогу.

І обурився здивований Нухим Водкіс, бо ці гроші 17 карб. 74 к.; що були останнім його гріхом за перше півріччя 1927 року, він заплатив ще тиждень тому і одержав квитанцію за № 37891234/п/б/в.

— Це-ж бюрократизм з тяганиною,— вирішив кустар Нухим Водкіс і, одягнувши старого піджака і захопив на всяк випадок квитанцію за № 37891234 п/б/в, рушив Нухим Водкіс до V фінрайону виявити, в чім же справа?

— І тут дійсно Нухим Водкіс, з власного досвіду переконався, що він не помилився, визначивши факт одержання повістки, за бюрократизм з тяганиною.

Почали Нухима Водкіса посилати від столу до столу, від діловода до бухгалтера, від бухгалтера до самого інспектора, від інспектора знову до діловода, аж поки знесилений Нухим Водкіс не впав непритомний.

Викликана карета швидкої допомоги (до речі, приїхала за 2 год. 37 хв., але про це іншим разом Ю. З.) транспортувала Нухима Відкіса додому.

Все це, звичайно, гаразд, що транспортувала, але чи певен Нухим Водкіс, що бюрократи з 5 фінрайону не пришлють йому завтра нової (третьої) повістки про внесення внесеного ним своєчасно без „пенія“ налогу?! Взагалі, хто гарантує чесного радянського кустаря, що внесені ним 17 карб. 74 коп. є його остання „свинина?“

— Чи не Робітниче-Селянська Інспекція?!

5. Обиватель, Авансія.

(Кость Котко)

Обиватель: Добре вам фейлетоністам...

Я: Чому саме:

Обиватель: А як же? Приміром сумно вам, а ви одержите аванс і смієтесь...

(З розмови фейлетоніста з обивателем).

I.

Отак кожен обиватель, ідеологічно цілковитий профан, уявляє собі життя радянського журналіста взагалі, фейлетоніста з'окрема і мене конкретно.

II.

Одержите аванса й смієтесь...

III.

Хіба обиватель знає психологію редактора?
Хіба обиватель знає психо-аналіз авансу?

IV.

В умовах нашої сучасности одержати аванс річ надзвичайно складна, а в де-яких редакціях абсолютно неможлива.

V.

По-перше, кожен редактор завжди старається не дати авансу зовсім, а коли вже й вирішить дати, то дає з жахливим скороченням. Просиш 100 — дає 10, просиш 200, — дає 20, просиш 400 — дає... нічого не дає.

VI.

— А коли пощастить одержати аванса, повечеряєш і дійсно посмієшся.

VII.

Це єдине, в чому обиватель — цей ідеолог міщанства і бухгалтерії, не помилився в розмові зі мною.

Вас. Чечвянський.

ЛІТГРУПИ Й ЛІТОРГАНІЗАЦІЇ

.

ЗАСІДАННЯ В РЕДАКЦІЇ ЛНВ ¹⁾

І Бєлий, і Блок, і Єсенін, і Клюєв
Росіє, Росіє, Росіє моя.

П. Тичина.

Михайло, Наталя і пара Олесів:
Віснику, Віснику, Віснику мій!
А в Віснику тому досвід Самбросів ²⁾,
А вірші... А вірші—боже ти мій!

І лають, і лають на тисячу тонів;
Ой похорон, похорон, похорон це!
І в чорному строї Меженко-Іванів,
Немов той жалібник, жалобу несе.

1919.

М. З.

ЗАСІДАННЯ ДИТЯЧОГО ГУРТКА „МУЗО, ГЕТЬ“ ³⁾

Дієві особи:

Благородний Папаша — низенький, товстенький, благодушний дідок з рожевою лисиною. В окулярах.

Павлик — музикальний хлопчик; через плечі висить велика скрипка, в руках великий камертон, за вухом розмальована дудка.

Дмитро — тихе хлоп'я. Співає в архиєрейському хорі, дуже богобоязний, ходить з великим псалтирем. Років 9.

Володя 1-й — задирливий хлопець. Вже потайки від батька курить тютюн і важно розказує, як він буцім-то пив пиво.

¹⁾ ЛНВ—Літературно-Науковий Вісник—старий укр. журнал, що року 1919 виходив у Києві.

²⁾ Статті Самброса.

³⁾ На рукопису напис: „Для надрукування в „Музагеті“. Передрук, а також користування окремими фразами поетам і критикам забороняється. Геніяльний автор.

Михалко 1-й — довгий хлопець, років 13. Голос у його ламається, і то він кричить півнем, то хрипить басом.

Володя 2-й — зовсім мале, але задирливе хлоп'я. Шепелявить, і тому всі йому заздять: може казати „ш“ не тільки коли треба, а коли й не треба.

Петрусь — жвава дитина з нахилом до комерції (вмінює порожні коробки од сірників на іржаві цвяшки, а ті знов на щось инше).

Клим — хвастливий задирака. Любить одломити в иншого ріжок пряника.

Юрко — худе, бліде, золотушне дитя з червоними очима.

Михалко 2-й — низенька, товста дитина. Любить малювати. Завжди ходить обляпаній фарбою.

Галина — тоненька дівчина. Замість коси мишиний хвостик, зав'язаний великим бантом. З хлопцями балакає по-материнському строго.

Михалко 3-й — розбишака, крикун, насмішкуватий.¹⁾

Дія перша й остання.

Дитяча кімната. Посередні великий, невисокий стіл. По стінах малюнки, як у дитячому захистку: люди без носів, жовте море, ярко-червоні дерева.

Благор. Пап. *(стукє кулаком по столу)*. Не спать мені, ксли я розказую.

(Діти перелякано підскакують. Павлик, як дитина музикальна, дудить в дудку. Інші голосно ревуть. На крик входить мати—висока поважна пані, зі стомленим обличчям).

Мати. Що це за крик? Це ви так до іспитів готуетесь? Післязавтра іспити, повна заля людей сидітиме, а ви їм що? Отак ревти будете? *(До Благ. Пап.)*. А вам як не соромно? Двадцять карбованців за годину берете і тільки дітей лякаете. Зараз мені працювати сідайте за книжки. *(Виходить)*.

(Серед дітей якнісь час засмучене мовчання).

Володя 1-й *(дуючи губи)*. Насо мені книзки читать? Я й так про них недавно вілса написав.

Дмитро *(фиркаючи)*. Знаю я твої вілсі. Всі вони не валті обголткі од Гайне.

¹⁾ Пояснення псевдонімів дієвих осіб: Благородній напаша, мабуть, М. Зеров, Павлик — Павло Тичина, Дмитро — Дм. Загул, Володя 1-й — Волод. Кобилянський, Володя 2-й — Волод. Ярошенко, Михалко 1-й — Мих. Івченко, Михалко 2-й — Мих. Жук, Михалко 3-й — Мих. Семенко, Петрусь — Павло Комендант, Клим — Кл. Поліщук, Юрко — Юр. Меженко, Галина — Г. Журба.

Юрко (важно). Гайне взе одсталий. Я його цитав і ні цолта не зрозумів. Знацит—одсталий.

Володя 2-й (образливо). Мало [со ти не зрозумів. Моїх вілшів ніхто не лозуміє, а в мене жавжди шаме нове і шаме швіже.

Юрко. От і видно, со ти дулний. Коли ніхто не лозуміє—так це нове, а коли ми не лозуміємо—так це стале.

Володя 2-й (задоволено). А-а-а!

Петрусь (до Кліма). Он бац, Клим, а я позавцола твого вілса зрозумів.

Клим (стукає по столу). Со-о? Мої вілсі зрозумів? Та я тобі в молду дам! (Починають лаятись і битись. Павлик бере дудку і дудить, одбиваючи такт камертоном).

Благ. Пап. (затикаючи вуха). Павлику, та перестань-же бога для.

Павлик (здивовано, серйозно). А я-з музикальний хлопчик.

Юрко (до Благ. Пап. співчутливо). Нічого не полюбись. Ми взе його плізналили музикальним хлопчиком.

Благ. Пап. (з посмішкою в голосі). Прохаю товариство сідати. Вже час.

(Діти урочисто займають місця навколо столу. Маленькому Володі допомагають злізти).

Благ. Пап. Оголошую засідання відчиненим. Про що-ж ми будемо балакати? А ну, Володя 1-й, про що ми будемо балакати? (Грізно). Вийми пальця з носа! Скільки раз тобі казав?!

Володя 1-й (вийнявши пальця, перелякано мовчить і збирається заплакати).

Клим (вискакує). А я знаю!

Благ. Пап. Ну, скажи ти.

Клим (урочисто, по складах). Пло лі-те-ла-ту-лу.

Павлик (протестуючи). От і ні! От і ні! Не пло літелатулу, а пло поезію.

Юрко. Як ти дулний, Павлику, то й мовчи. Бо й поезія й лі-тет... літелатула є мистецтво.

(Серед дітей шепіт здивованого благоговіння. Юрко з погордою озирається).

Дмитро (теж бажаючи звернути на себе увагу). А мистецтво від бозеньки.

Волод. 2-й (дратуючи його). Ні, од шатани!

Дмитро (сердито). Ні, од бозеньки!

Волод. 2-й. А я кажу, від шатани.

Дмитро (Заміряючись псалтирем). Як дам по голові, так знатимеш сатану.

Благ. Пап. Тихше, тихше, дітки. Не треба битись. Хай тобі, Дмитре, буде бозенька, а Володі сатана. Все гарно во благовременії.

Клим. А як-зе Спеллінг казав, сцо все погано.

Благ. Пап. (крізь зуби). Щоб тобі з твоїм Шперлінгом. (Голосно). Шперлінг казав і бозенька казав. Все гарно.

Володя 1-й (Климтові). Твій Шпеллінг дулак. Він не пив пива.

Клим (через стіл показує йому кулака).

Петрусь (тоном дорослого). Як ти, Климка, будес битись, то я одніму в тебе половину підкови, сцо я тобі дав.

Галина (примиряючи). Хлопчики, не сваріться. Я вам краще казочку розкажу.

Михалко 1-й (перелякано). Ні, ні, не треба казочки. Давайте краще будем засідать.

Благ. Пап. Дійсно, діточки, треба-ж таки засідати. А то й мама розсердиться. Хто хоче балакати—хай просить слова. Так от, Юрко вірно сказав, що література й поезія—є одне нероздільне ціле. Ще Пушкін...

Галина. Ой... Я прошу слова.

Благ. Пап. (сердито). Що тобі?

Галина. Климка під столом ногою б'ється.

Благ. Пап. (беручись за голову). Та з вами сам чорт не розбереться.

Дмитро (повчаючи). А мама казали, сцо не можна чолтом лаяться, а то він плисниться.

Благ. Пап. (стримуючи себе). Не буду, дітко, не буду. (Гладить його по голівці). О-о, ти в мене розумний, настоящий філософ. Так от, діточки, ще Пушкін казав...

Павлик (стукотить камертоном по голові і дригає ногами). Не хоцу пло Пускіна. Наблід мені Пускін. Мені в сколі тлеба його вцити.

Володя 2-й. І я не хоцу пло Пускіна. Мені за його по-завцола двойку поставили. Це взе сталий хлам.

Діти (всі разом). І ми не хоцемо, і ми не хоцемо. К цолту Пускіна!

Благ. Пап. (в бік). Ну, й біда-ж з цими передовими дітьми! (Голосно). Про що-ж ви хочете?

Павлик (стукає камертоном об стіл, підносить до вуха і задає тон: до-мі-соль-до). Починайте!

Діти (разом по нотах, на мотив „Упокой господі“). Хо-цем ново-го!

Благ. Пап. Нового хочете? Зараз. (Скороговіркою). В часи еклектизму, футуризму з імпресіонізмом, символізмом руху висунуто експресіонізм, як містицизм миротворчости в космосі...

(Спинається, щоб передихнути і, здивований тишою, озирається. Діти тихо, благоговійно хрпуть).

Благ. Пап. (Взявся за голову, розкачуючись стогне). О-о-о-о!

Мих. 1-й (несподівано). А я вам скажу, со васа поезія елунда. Найкласца стука—проза.

Діти (з презирством). Фі-і, плоза. Плозу з тлеба найменсе годину цитати. Це з так нудно.

Петрусь (вихваляючись). А я видумав таку плозу, со можна за хвильку плоцитати.

Володя 1-й. Похвастався. Та з такої плози і цигалки не склутис.

Благ. Пап. Курить Володю, не гарно. Мама битиме. (До всіх) Ну, дітки, я пішов. Сьогодні я 10 хвилин не досидів—чогось голова розболілась—то вже иншим разом пересяжу. Можна, дітки?

Всі (радісно). Ідїть, Ідїть!

(Благ. пап. Прощається з усіма за руку і виходить. В цей момент одчиняються двері і на порозі стає Михалко 3-й. Він розпатланий, під оком синяк, одна нога боса, а чобіт в руці).

Мих. 3. Що, дурники, засідаєте? А я в футбол грався. Он яку гулю підбили (показує синяк). Ех, ви—папимами. Бе-е-е! (Показує язика й зникає).

Серед дітей засмучене мовчання.

Потім Павлик починає дудить, Дмитро стає навколїшки і голосно читає Псалтир. Два Володі і Клим б'ються. Петрусь переховує якісь гроші. Галина, схилившись над сплячим Мих. II ніжно розказує йому казку. Мих. 1-й без слухачів голосно читає новелу.

Завіса тихо спадає.

*Л. де-Маріні*¹⁾.

¹⁾ Наведений шарж, що його підписано псевдонімом Л. де-Маріні, ходив по руках в рукопису за існування „Музагету“. Колишні музагетівці Д. Загул, Юр. Меженко, В. Ярошенко та Я. Савченко уважають за автора шаржу покійного В. С. Чумака.

Згаданий рукопис зберігся у Як. Савченка і він нам його ласкаво передав до використання.

ПЛУГ

(Усмішка).

I.

Плуг... Думаєте, плуг „Сака“ однолемішний, той, що за його ще й досі виплачуєте сільсько-господарському кооперативові? — Ні...

Це інший „Плуг“, що не має ні чересла, ні лемеша, ні полиці, ні чепіги і нічого такого іншого...

Андрій Панів.

Це „Плуг“ — і не плуг, і машина — й не машина, і оре — й не оре...

Це щось таке не зовсім навіть і зрозуміле...

Чоловіка сто люду. Такого собі звичайнісінького люду, як і ми всі грішні, а коли їх стулити до купи, — виходить „Плуг“...

Отак як подивишся на них: ось Божко, ось Пан'ч, Шевченко, Коляда, Сенченко, Копиленко, Панів, Вразливий і т. д., і т. д...

Сидить, значить, ніби звичайнісінький гурт людей... А хто йде, хто проходить, — зразу: — Дивись! „Плуг“! Як нарізно — люди! Як укупі — „Плуг“.

І так, розумієте, з 1922 р., з березня місяця, коли після славнозвісного „мугу“... (Це так голова спілки часто говорить: „мугу“), — кажу, — після того „мугу“ — народився „Плуг“.

„Мугукнули“ разів зо - два, зо - три, — а тоді:

— Що-ж, хлопці, робитимемо?

А Панів:

— Хтойзна! Щось робитимемо!

— „Мугу“! Треба щось робити.

А Панів:

— Хтойзна! Треба щось робити...

— А що саме робитимемо?

— (Тоненько) Писатимемо. Ось послушайте:

„Коли нас я маленьким гусят,
Мені сонце всміхалося любо“.

— Пас маленьким гусят?

— Пас!

— Сонце всміхалося?

— Всміхалося...

— Ог, і добре! Будете за секретаря. Розпорошились усі. Треба той порох зібрати. Може що буде! А то, брат, міщансько-власницька назирає...

— (Тоненько) Назирає.

— Пишіть... „Плуг“ має на меті об'єднувати розпорошених досі селянських письменників, що, ґрунтуючись на „ідеї“...

— А що таке „ідея“?

— Потім! На вечірках дізнаєтесь... Пишіть...

— Пишу...

...„на ідеї союзу революційного селянства з пролетаріатом, ідуть разом з останнім до утворення нової соціалістичної культури і ширять ці думки серед селянських мас України без різниці національностей“... Так?

— Хтойзна! Так!

— Треба ініціативної групи...

— Хтойзна...

- Хто ще є такий, що пише?!
- А це хто такий?! Здрастуйте! Хто ви такий?
- Я? Остап Яровий!
- Письменник?
- Ні!
- А може письменник?! Пишите що-небудь?!

Іван Шевченко.

- Пишу. Листа ось батькові написав, щоб гроші на марки прислав.
- Ну, от! А кажете, що не пишете...
- А ще хто-небудь є? Щоб із селян?
- Шевченко ще є... Пише...
- Давай сюди!
- Коляда є! Крашаниця є. Сенченко казав, що письменником хоче бути!

— Давай сюди! Підписуйте, ініціативна група. Ходять розпорошені! Збирайсь, хлопці! Читай!

— Нема чого читати.

— Пиши й читай

Народився „Плуг“

І потім у „Вістях“ у відділі „Література й Мистецтво“:

Перша вечірка „Плугу“.

„Учора відбулася перша вечірка „Плугу“. Зачитано було твори Панова, Шевченка й Пилипенка. В дискусіях брали участь: Панів, Шевченко й Пилипенко. Авдиторія, що складалася із Панова, Шевченка й Пилипенка, поставилася дуже прихильно до творів молодих письменників.“

І пішло... Й пішло... Й пішло...

...11-та вечірка „Плуга“... З погордою:

— „Численна авдиторія понад 14 душ жваво обговорювала Сенченків твір.“

...30-та вечірка „Плуга“...

...Авдиторія, більш як у 60 чоловіка...

— 61-ша вечірка „Плуга“...

...Авдиторія понад 200 чоловіка.

...87 вечірка „Плуга“...

...Численна авдиторія (більш як 500 чоловіка)...

Почало гнати філії.

Філію у Валках Панч заснував. У Полтаві. В Кремінчуці. В Миргороді. В Лубнях... Потім на Правобережжі: Київ, Умань, Житомир...

Надніпрянська Україна заплужанилась... Василь Вразливий

Летять листи...

— ...Пишу вірші. Напишіть, чи можна вступити до „Плуга“. Посилаю 14 зшитків. Коли мало, пришлю ще 22... Ідеологію поділяю. Пишу, як Шевченко, хоч дядина кажуть, що в мене чепурніше виходить.

— ...Шановні товариші! Дійшла чутка й до мене, що у вас там є якийсь „Плуг“, що допомагає селянським письменни-

кам. Я вмію вірші писати, та ніколи. Чи не прислали-б ви свого „Плуга“ виорати моїх дві десятині, а я за цей час написав-би віршів. А то як сяду писати, землю відберуть, бо „нетрудовий елемент“, — скажуть...

— ...Уважаючи мене товариші. Я селянський письменник, прямо від плуга. Чи можна мені до вашого „Плуга“ приписатися? Напишіть, пожалуста, чи звільняє це від військової служби і чи можна буде повернути відібрану в мене землю. Посилаю на ответ марку і скільки це буде стоїть...

Марія Романовська.

— ...Я бувший дякон. Тепер священник. Постраждав за революцію: відібрали ругу й будинок. Пописую. Благочинний говорить, що пишу, як Пушкін. Коли ціна підходяща, пришлю. Гроші наперед, бо многі за сороковуст обіцяють, а як одправиш, ховаються. І когда ето всьо кончиться?..

Приходять.

— Здрастуйте!

Доброго здоров'я!

— Ви будете „Плуг“?

— А що таке?

— Та оце прийшов! Чув, що на селянських письменників навчаєте. Приніс ось дечки клунок віршів... Батько кажуть: „Все пишеш! Усе пишеш... Ішов-би куди... Куди-б уже пішов... то йшов. Всеодно, — кажуть, — толку з тебе чортма ніякого. Взяв-би паляницю та пішов, може таки „хоч на письменника-б виписався“. Так оце я й прийшов... По дорозі обікрали. Мати дали сто тисяч, так і ті вкрали.

— Ідіть у „Селянський будинок“. Шукайте Пилипенка або Панова, нате записку

— Чи сюди я попав? Це „Плуг“?

— Хай буде це!

— Приїхав з Донеччини! Віршів привіз... Хочу видати. Не знаєте по чім платять? У мене їх, підходящих таких,

рядків тисяч на десять. Коротенькі вірші. Лірика більше. Тільки я дешево не продам...

— А покажіть...

— Ось!

— Не видадуть!

— Як не видадуть?!

— Так. Не видадуть... Багато дуже.

— А ви хіба з „Плуга“?

— Ні, я не з „Плуга“.

— Так скажіть, мені, хто там у їх головний? Як-то так — не видадуть?!

— Ідіть у „Селянський будинок“. Шукайте Пилипенка або Пана. Натє записку . . .

— З Сибіру прийшов! Писав — писав там, а тоді думаю: „Що-ж я тут пишу, коли є Україна“. Та оце й прийшов. Подивіться, будь ласка, чи воно куди годяще...

— А чим живете?

— А нічим! Живу та й вже! І пишу. Тим і живу . . .

— Здрастуйте вам, пожалуста!

— Здрастуйте!

— Де тут отой Плуг? Заїдь, — каже стара, — подивись. мо, там дешевше, як у капаративі. Орав оце, а воно сатана камінюку підтаскала. І полиця так якось угнулась, що як не нажмьош — огріх! Як не нажмьош — огріх! А воно при наших достатках . . .

Прокинулись творчі сили, буруном на „Плуг“ ідуть...

— Що?! Розворушили?!

— І де тільки вони беруться?!

Василь Муринець.

II.

І забалакали про „Плуг“ геть усі закутки України нашої радянської від Карпат аж до Кубани...

— „Плуг“! „Плуг“! „Плуг“!
 — Для селян пишуть! Бо селянські письменники!
 Заворушилися села.

Гр. Коляда.

— Та хоч скажіть, на милость божу, що-ж ви з нами робитимете?
 — Е! „Скажіть“?! Робитимемо!
 А Панів:
 — Хтойзна! Може щось і робитимемо!
 — „Мугу“... Треба щось, хлопці, робити... Так, братця, не можна. Раз розпочали, назад нікуди. Треба на щось сі-

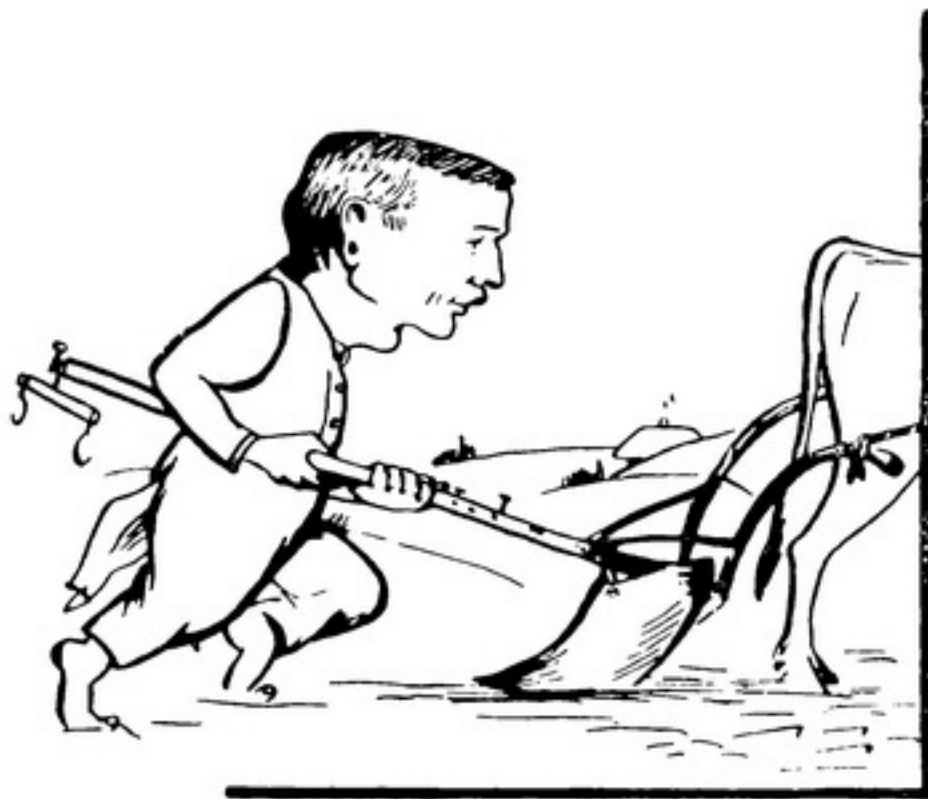
дать... Багато нас — на віз не влізем. І в гарбу, брат, не всунешся... Платформу, хлопці, цілу треба! Бо без платформи розсипемося!

— А яку платформу?!

— Яку? Урбанізувати села треба.

— Урбанізувати?! Ой! Жалко-ж! Там квітки, там телята!

— Жалко?! Самому, хлопці, жалко, та ні-чорта не поробиш! Треба. Механізація пішла, індустріялізація, інтенси-

Сава Божко.

фікація, соціалізація, матеріялізація, пролетаризація, комунікація, алітерація, тракторизація... Про-о-пали телята!!

— А верби як?! А гусята?!

— Та не плачте, а то й я заплачу... Треба й гусят урбанізувати. Воно таке маленьке, біленьке, гарненьке... А доведеться бідолашному штепселя вставити...

— Пища-а-а-тима-е-е-е сердечне...

— Та ми йому потихесеньку... А ви чого, Шевченку, хлипаєте?

— Та лошати жалко! Таке звідчоче, од Машки. На Петра найшлося... Найшлося, та тільки — і-ги-ги-ги! батіг у мене був восьмерик! От, ляскав!

— „Лошати жалко?! Гусята?! Телята?! Геви чортові! Та ми, „ідрі його налево“ —

„Дайош океанові м'язи.
Запрягайте у тумби.
Електричним струменем проріжте...
Це — біла індустрія
в розважливій праці
Г'ех!
Мов грітись на сонці
або купатись в морі,
така трояндова солодість
— праця в заводі!“¹⁾

— Та ти такий! Ти Коляда!

— Ну, годі, хлопці! Годі плакати: треба діло робити. Поплакали й досить...

— А я ось уже написав.

— Ану...

— „В тихий вечір прощався я з полем“.²⁾

— Ну, от і добре! Так і всі пишуть. Треба прощатись... Ну, годі, годі хлипати... Воно не так страшно... Поки урбанізуємо, ще мати не раз горішків напече. Їздитимете додому урбанізувати — і горішки їстимете. Не плачте: вони після урбанізації ще смачніші... Так от, значить, будем урбанізувати село... Машини туди, електрику... Наближати його треба до міста... Щоб спілка робітників і селян...

— І не буде вже села?..

— І не буде... Ні! Як — не буде! Буде! Не плачте... Ми село урбанізуватимемо, а місто селозуватимемо... Тоді так воно й вийде: де тепер місто, там буде село, а де тепер село, там буде місто! Згода?

— Згода! згода!

Плужанська ріпка.

¹⁾ Гр. Коляда. „Індустрія“...

²⁾ А. Панів.

— Так от, хлопці, й поділяйтесь! Одні хай будуть урбанізатори села, а другі селозатори міста. От, Коляда, Крашаниця, Голота, Сенченко, Копиленко, Вразливий, Донченко і ще дехто там, хай урбанізують, а Шевченко, Панів, Панч, Кириленко, Коваленко, Муринець — ті селозуватимуть... Оце наша й платформа. А ідеологія пролетарсько-селянська. У нас конструкуватимемо, а в їх, у панів, деструктуватимемо. А форма й зміст — синтез. І того трошки, й того трошки. Щоб не зариватися. Повагом. Встигнемо, мовляв, — з козами на торг... Ми не авто, — ми „Плуг“... А як хто хоче з „оранки“ додому на аероплані — лети... Потому — урбанізація... А так, щоб зовсім тільки те й робить, щоб на ковадлі цокать, на авто гудіти — іди в „Гарт“. До Блакитного й Коряка. Потому селозація... Згода?

— Згода! згода!

— Так от і починайте...

— А можна так, щоб з міста на село динамо, а з села до міста волошки?... Хоч один букет? Дуже люблю волошки...

Та носіть...

І чебрець можна?

— Можна й чебрець...

— Так у понеділок, хлопці, збирайсь...

А... а... критика нема... Без критика — як?

Як нема? Я — критик!

А хто ви такий?

— Спрашуєте?! Божко! Соціяльна передумова повинна бути! Класовий підход і щоб диференціяція! А то шари суспільні й експлоатація визиску. Знову-ж таки ціна та цінність з надвартістю. І взагалі, куди воно, й кому потрібне?! А ви питаєте, хто я?

— Правильно!

— Так от, хлопці, тепер уже все є. Починайте! Орить!. І почалося!..

...Революційна річка греблю рве.

Сергій Пилипенко.

...Машини на села!
 ...Ромашки на завод...
 ...Індустрія... „Електроплуги“.
 ...„Павперизація“... „Бандити“... „Гей, молоді селюки,
 осюсюртеся“!

„Верби над ставом“... „Демонстрація“... Дроти... Телята...
 Гусята... Поросята... Трактор... Плуг... Соха... Динамо... Хлів...
 Кабель... Річенька... Океан... Коляд-
 ки... Щедрівки... Інтернаціонал...
 Альманах.
 Мало вам?

Іван Кириленко.

Понеділок.

(Моментальна фотографія — шарж).

„Вісти“ у неділю:

Завтра в „Селянськiм будинку“ чергова
 вечiрка „Плугу“. Початок о 8-ї годині.
 Вхiд вiльний ..

Це що-неділі!

А це що-понеділка:

— Сьогодні „Плуг“... От і добре. Я скажу мамі, що нам лектор сказав, щоб ми одвідували плужанські вечірки... Приходь і ти... Дуже цікаво... Там таке читають іноді... Коляда. Нерозуміле щось... Та й інші... Трохи побудемо... А потім пройдемось... Не забудь тільки насіння захопити...

— Добре!

.
 Восьма година...

— О, о, о! Ото Хвильовий!

— Ото?! А я думала... Так ото він такий... І худий і чорний. А я думала...

— А ото Поліщук! Бачиш: он-он-он! Поет!.. Правда, не схожий!

— Не схожий...

— А он Тичина... Бачиш, он там за стіл заховавсь?!

- Та де?!
 — Та он! Бачиш, он за ніжною пенсне видно... Ото Тичина...
 — Так ото він такий?! Дивись, і в штанях... А які вірші пише... Він жонатий?.. Дай насіння!

 — О-о-о! Пилипенко! Голова! Зараз почнуть!

Олександр Копиленко.

- Товариші! Прошу зайнять місця! (Павза)... Місця, товариші, зайнять прошу... (Павза)... Прошу зайнять, товариші, місця!.. (Павза)... Зараз починаємо! Займіть місця, товариші!
 — Шшш-шшш!
 — Прошу уваги, товариші! Сьогодні у нас програм такий: спочатку автори зачитають свої вірші, а потім ми ті вірші обговорюватимемо...
 Першим зачитає свої вірші т. Коляда Грицько! Прошу...
 — Гм! Кхм! „Індустрія“. Поема!

- Як?
- „Індустрія“.
- Ага!

Петро Панч.

Індустріалізація жартівливо халявами зорить...
 Індустрія кліпає віями.
 В лісі загартовані лісовики гризуть дуби.
 Індустрія пиляє...
 А моя пісня!
 Лізь своренем в граніт:
 — Схоронись,
 А потім
 Ба-бам!

Все.

- Другим зачитає свій вірш молодий початкуючий поет з Поділля, Брунчук!
- Прошу!..
- Тихше, товариші, зачиніть двері!

У неділю мати встала
 Курей з хліву виганяла,
 І я рано вранці встав,
 Соловей іще співав,
 І таке золоте сонце
 Зазирнуло у віконце.

— Так, товариші! Зараз ми обговоримо ці твори. Бо більш, здається, нікого нема... Хто забирає слово? (Павза)... Ну, так слово хто хоче забрати, товариші? (Павза)... Нема бажуючих?.. (Павза)... Ну, товариші... Товариші... Хто забирає слово? (Павза)...

- Божко, починай!..
- Таке...

— Та починай, Божко!

— Та доведеться...

— Так, значить от... Коляда... Чули ми вже його тут не раз... Почули й сьогодні... Що-ж ми почули?.. Що „індустрія халявами зорить“... Де він бачив ту „індустрію в халявах“? „Індустрія кліпає віями“... Краще-б Коляда сам кліпав віями, ніж ота індустрія... Я не розумію, навіщо нам оце читати... Такою поезією розважати тільки слинявих панків, буржуа отих гниданих, а не зачитувати їх отут на шостім році революції. Накопичить — накопичить цілу гору якихось страмних слів і думає, що дав нам індустріальну поезію...

Остогидло вже це. Це, значить, Коляда... А другий... як його... Брунчук... Що там у його?.. „У неділю мати встала“... Невидно це в його якось... „Мати“... Різні матері бувають... Коли вона мати пролетарська або незаможницька, хай-би й устала... А коли це типова індивідуалістка-власниця, можна було-б їй і не вставати... Поет не зазначив, чого вона встала! Яскраво це в його невидно... „Курей з хліву виганяла“... Це так... Але для чого? Коли для того, щоб засмажити собі курку та любенько з своїм чоловіком-куркуликом поїсти, то нам такої поезії не треба... А коли вона їх вигнала для того, щоб потім ще з більшим запалом узятися за класову боротьбу, то це інша справа... А поет цього не виявив... Він ховається чогось... Значить, тут щось непевне... Нема диференціації селянства... Знову-ж і сонце... В чие воно віконце засяло?.. Чи у віконце здекласованого сільського пролетаря, чи в глитаєве?.. Коли в глитаєве — нам такого сонця не треба... Такий вірш, по-моєму, ні до чого... Оце, здається, і все...

— Т. Шевченко!

— Я скажу коротенько... Коляда... На-чорта нам такі поезії? „Лісовики... гризуть... зуби... індустрія... пиляє пісня... своренем... Ба-бам якийсь“... Кому воно потрібне... Пролетаріатові? Чи селянинові?.. Нікому воно не потрібне... Там десь... у височині ширяє... Не місце їм у „Плузі“... А от щодо другого товариша... Як його?.. Буркун... Так я з Божком незгідний... Чого тому Божкові треба, я не знаю?.. Курячої диференціації якоїсь... А мені вірш подобається... Правда, там дієслівні рими, стара трохи форма, але здоровий, цілком зрозумілий вірш... Не всім-же бути таким розумним, як Божко!

— Т. Копиленко?

— Я, товариші, зовсім не думав виступати... Але мене прикро вражає Божків виступ... Люди пишуть, учаться... Ми всі учимось... Шукаємо, напрямку шукаємо... Б'ємось — б'ємось: куди нам іти... А Божко, він, я не знаю, чого він хоче... Так не можна... В Росії і Єсенін і Пільняк... Всі вони шукають... А Божко чомусь зразу якось, не так якось, а отак якось... Так, товариші, не можна...

— Т. Панів?

— Відносно Коляди... Звичайно, в його це все якось не так... У його є гарні образи, а як узяти все цілком, так

щось таке ніби без образів... Він, безперечно, — поет і талановитий поет, але вірші в його якісь... Я-б не сказав, що талановиті... Відносно т. Буркуна... Починає хлопець іще. Стара форма, але є рима... Стара рима, але є форма... Пом'яму, хай пише. До „Плуга“ прийняти можна...

— Прошу.

— Я не знайомий з літературою зовсім. Я сам селянин. І балакатиму, як із села. Для кого це пишеться? Для селян. Це-ж селянські письменники. Хіба селянин оте, що написано, зрозуміє? Коли я не розумію, то куди там тому селянинові? Пишіть так, щоб було зрозуміло...

— Хто ще забирає слово?..

— Дозвольте...

— Прошу!

— Я мало знайомий з літературою... Але мені здається, що нема за що вхопитися... Дайте мені за що-небудь ухопитися, щоб потягти за собою масу. Хоч за волосинку дайте вхопитися, щоб та маса за вами потяглась...

— Хто ще бере слово?

— Товариші! Наш нарід темний, віками гноблений по польських в'язницях, забитий, несвідомий... Промовте до його зрозумілою українською, пролетарською, інтернаціональною мовою... Він нещасний, катований, віками гноблений український мужик, забитий, несвідомий, він не розуміє, бо йому забороняли, його катували, його в темряві держали, а коли до його промовити зрозумілою українською мовою, то він нещасний, катований, віками гноблений, по польських туртурах скільки він нещасний лиха зазнав, бо йому забороняли, його катували, з його знущалися... Я кінчила...

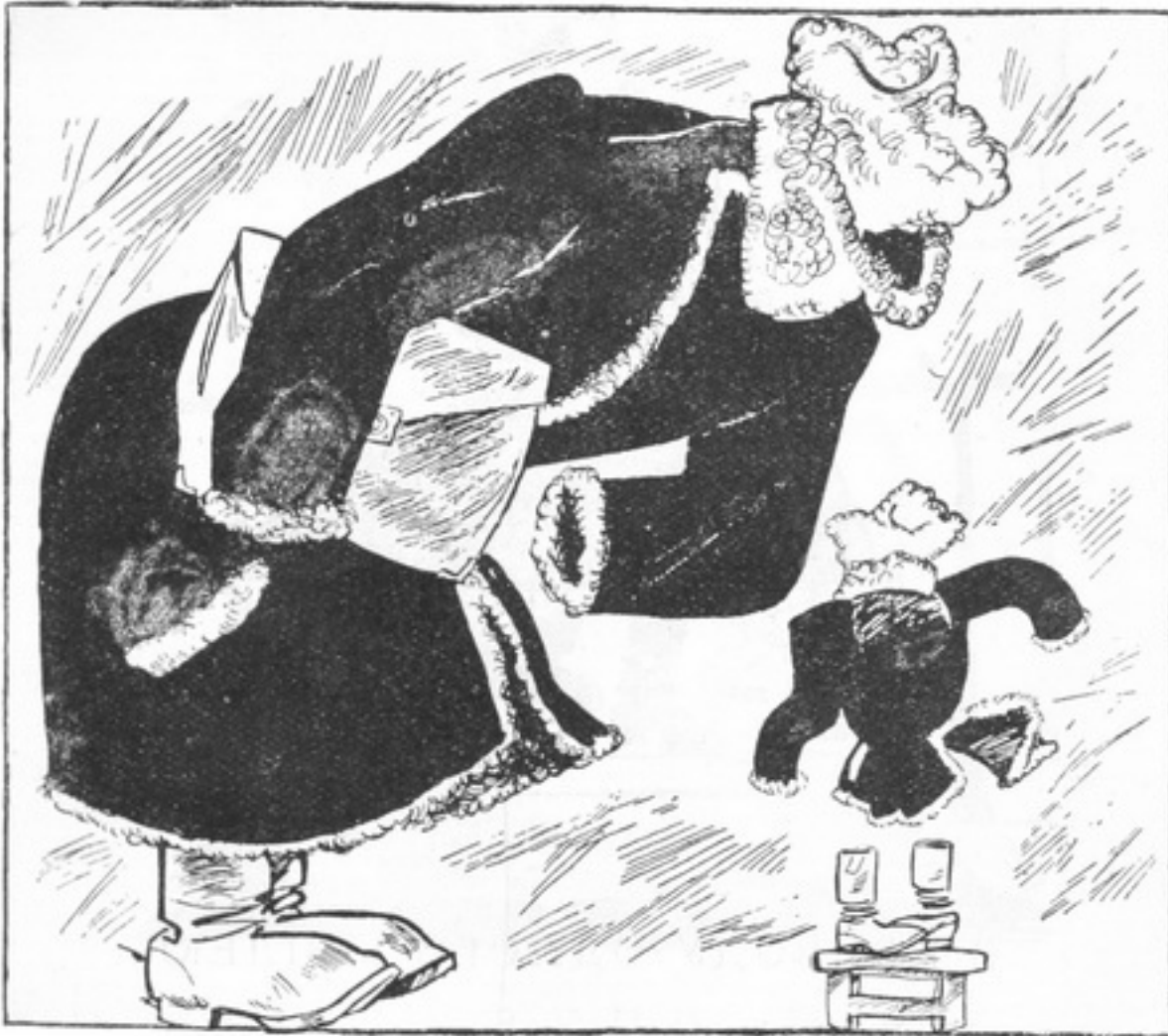
— Хто ще, товариші?.. Нема нікого. Дозвольте резюмувати! От що, товариші! Як підходити до того, чи іншого твору? Це головне! А підходити, по-моєму, слід так: для кого твір писаний? На яку він аудиторію розрахований?.. На яку аудиторію розрахований?..

— Ні на яку!

— Не скажіть, товаришу! Він розрахований... Розрахований, — кажу, — він. Так і твір Брунчуків... На яку він аудиторію розрахований? Коли ми це твердо собі з'ясуємо, тоді дамо йому й оцінку правильну... Правильну оцінку... Завтра, товариші, об 11 годині збори студії... А тепер дозвольте вечірку закінчити!..

ЮВІЛЕЙНІ КОЖУХИ.

(До п'ятирічного ювілею спілки селянських письменників „Плуг“).

Плужанські кожухи, що з честю п'ять літ протримались в бурхливу літературну негоду і не зносились... Тримаються й далі.

Більший кожух — голови С. Пилипенка; менший — керсправами — М. Біковця.

От-так що-понеділка в Харкові. От-так що-вівторка в Полтаві, що-четверга в Києві що-... що-... що-... та днів на тижні не вистачить вам перелічувати.

А з того вийшло, як бачите, що „Плуг“ міцно стоїть на своїх ногах.

Ось придивіться-но!

З ПРИВОДУ ОДНОГО ЮВІЛЕЮ

У „Глобусі“ редактор-плужанин
 Подав „передову“: „Плуг, революція і я“...
 Це—з приводу річниці київського „Плугу“,
 Додавши до статті портретик не один...
 Нівроку—получилася стаття:
 Вся справа вийшла так:
 —Де Київ-Плуг?—а де самий Щупак?..
 Що-ж Плуг?—Перечитав і, кажуть, мовив:

„М-угу“...

Це так
Висловлює в розмовах почуття,
Плужанський „батько“! Що-ж: стаття...

В. П.

З. У. П. ¹⁾

(„Західня Україна“)

Рік варимося ми вкупі
в цій Пилипенковій зупі...
Музо, скажи нам одне:
хто її сьорбатиме?

Д. Загул.

¹⁾ Секція зах.-укр. „П л у г“, тепер літорганізація „Західня Україна“

(З приводу появи на літературному горизонті).

В Києві заснувалася літорганізація
„Марс“ — або Майстерня Революцій-
ційного Слова.

(З газет).

НАУКОВОВО - ПОПУЛЯРНА РОЗВІДКА ДЛЯ ШИРОКИХ МАС

Юрія Вухналя.

Останніми часами у напрямі на Київ на літературному небі з'явилася нова літпланета „Марс“.

Її ледве-ледве помітно неозброєним оком — блимає вона невиразним не то рожевим, не то блакитним, не то жовтим світлом.

Перші повідомлення про появу цієї планети було вміщено в науковій Харківській газеті „Вечірнє Радіо“.

Про походження „Марсу“ серед наукових кіл існує дві теорії.

Одні „астрономи“ доводять, що „Марс“ повстав з уламків від інших літпланет, що одірвалися підчас шаленого руху й довго блукали в космічних просторах і кінець-кінцем утворили нову літпланету, що підлягає загально-наркомосівській системі.

Друга теорія запевняє, що „Марс“ повстав з туманностей, що довго носилися в просторі, підлягали законові притягання то одної, то другої літпланети.

Поки-що це питання залишається нерозв'язаним, хоч обидві теорії ґрунтуються на наукових підвалинах.

Своїм віддаленням „Марс“ стоїть близько від „Вапліте“ й далеко від „Плугу“ (віддалення „Марсу“ від „Молодняка“ — поки що не вираховано). Коли-ж зробити гіпотетичне припущення про переліт з літпланети „Плуг“ до „Марсу“, припускаючи навіть, що можна буде перебороти силу тяжіння „Плугу“ — то все-ж таки для цього потрібно багато років.

Такого припущення, звичайно, не можна робити щодо „Вапліте“, бо ця літпланета знаходиться надзвичайно далеко від „Плугу“. Так, коли-б хто й винайшов апарата, на якому-б можна було перелетіти це віддалення, то людина, вилетівши з „Плугу“ юнаком, до „Вапліте“ прибуде старим нездатним до літпраці дідусем.

А ще, як узяти до уваги теорію Ейнштейна (чоловік підчас руху старіється), тоді, напевне, до „Вапліте“ людина прибуде трупом.

Тепер перейдемо до поверхні літпланети „Марс“, до славнозвісної лінії, що була помічена деякими „астрономами“.

Навколо цього точаться палкі суперечки.

„Астрономи“, що спостерігали „Марс“ у невеличкий з ультра-білим фільтром телескоп, запевняють, що на „Марсі“ видно революційну лінію й що вона різко, викреслено й чітко проходить через увесь „Марс“, починаючи від одного полюсу — Косинки до другого — Качури (є такі полюси на „Марсі“).

На підставі цих даних „астрономи“ роблять висновки що на „Марсі“ є такі ж живі істоти, як і на інших літпланетах.

Ці твердження дуже й дуже сумнівні. Бо, розглядаючи поверхню „Марса“ в дужий телескоп системи „Марксівська критика“, чітко викресленої революційної лінії не помітно — правда, можна бачити лише темні безформенні плями.

Температура на „Марсі“ середня. Трохи тепліша, ніж на „Вапліте“, холодніша, ніж на „Молоднякові“ й „Плугові“.

Спостерігаючи „Марс“ у слабкий телескоп, атмосфера його здається червонуватого кольору, та це омана ока. Вчені доводять, що то відблиск від інших літпланет, а, насправд, атмосфера на „Марсі“, вчені гадають, блакитна.

Також встановлено, що атмосфера на „Марсі“ важча,

ніж на інших літпланетах. Звичайно не враховуючи сюди, „Вапліте“, бо на цій планеті атмосфера задушлива, й коли перенести туди звичайну людину з іншої літпланети, то людина буде потроху хиріти, припиняється її літературний зріст і врешті така людина губить здатність писати ідеологічно витримані твори, або й зовсім перестає писати й починає хворіти на манію переслідування графоманів.

Е на „Марсі“ також і літрослинність — правда кольору її не встановлено, є припущення, що літрослинність на „Марсі“ кольором своїм нагадує рослинність сусідньої літпланети „Вапліте“.

На „Марсі“ також є й вода.

Ці дослідження надзвичайно важливі — щоб зробити висновки, чи є на „Марсі“ живі істоти.

Що-ж до можливості існування на „Марсі“ високорозвинених істот, то і в цьому немає нічого неможливого.

Сподіваємось, що літпланета колись повернеться до нас іншим боком і буде трохи ближче, тоді можна буде зробити виразніші й детальніші виміри й спостереження про сусідній „Марсовий“ світ.

Зараз же літпланету „Марс“ можна спостерігати лише з території України. В Західній Європі цю планету можна буде бачити й спостерігати лише через 57.863.56 років. Рік, коли можна буде спостережати цю літпланету в телескопі Америки, до цього часу ніхто не врахував.

ВУСПП.

(Дружній шарж).

Ще й весни у нас не було
Як в повітрі щось загуло:
В новий вирій цілий транспорт
Молодянок тягне „паспорт“.

„Плужанин“.

Валеріян Підмогильний

До літературних подій.

МОЛОДНЯКІЯДА

Такая наша вже планида —
 (Пробач, Вухналь, чи Ковтун, пак)
 На нашому літнебовиді
 З'явилась зірка „Молодняк“.

Не зірка, — що там?! — а сузір'я.
 Такі зірки, що хоч куди.
 Так отже, друже мій, гляди
 І слухай, друже: геть зневір'я!

Ми не без хиб, ми не без вад,
 Але собі ми ціну знаєм.
 Мовчанка! Тихо! Починаєм
 Молодняківський свій парад.

Лиш блисне сонце і столиця
(Це так, для „красного слівця“)
Благословляється з лица
Й благословляє інші лица,

Редакцій сивий каламут
І рукописів даль озерна
До вас і верне, і не верне,
До вас держу я зранку путь.

Трамвай, як Кундзіч галасує,
Як Пилипенко бубонить,
Його не можна зупинить.
І я вже іншого вартую...

А ось і інший. Я лютую,
Я „джіу-джітсу“ не забув...
Але це хто мене батькує,
Неначе в „Плузі“ курс одбув?

Тоді-то Биковцева Миші
Стає переді мною тінь
(У Харкові куди не згинь,
А Биковцем повітря дише).

І розтрусивши всі печінки,
(Трамвай трясє, як тиф - „сипняк“)
Я тихо, як мала дитинка,
Сижу в журналі „Молодняк“.

В Масенка ноги, як в жирафа.
Редакція межі двох шаф.
І я не знаю хто жираф —
Масенко, чи з клішами шафа?

Терень, не сердься, милий друже,
Я не зі зла... Ні-ні! Ні-ні!
Хіба мені, хіба мені
Уміти глузувати дуже?

„Тарас Шевченко в відпуску“,
Приходить Усенко Павлуша
І вже „Молодняківські“ душі
Себе тримають на „чеку“.

Юрій Вухналь.

А що, коли не надрукує?
(Він-же редактор, боже мій!)
Тому то, друже мій, не смій...
І я із нього не глузую,

А він лицем, мов кошеля,
(Тебе не буду більше мучить!)
Зчиня літературну бучу, —
Такеє зінськеє щеня!

І другий стіл — то справа инша,
Бо „Молодий“ там „Більшовик“ —
Там друкуватися я звик,
Збирати гонорарні чинші...

Іван Момот.

За тим столом двойко осіб,
 У котрих цілих троє прізвищ.
 З якого краю ти не візьмеш,
 Чи Ковтун, чи Вухналь, а сів.

Веде літвідділ, фейлетони,
 Шаради, ребуси і все...
 Чи це нещастя принесе,
 Чи в робкредиті він потоне?

Ах, Ваня Ковтун! Ах, Вухналь!
 Ах, милий друже! Добрий брате!
 Ну, як тебе не цілувати?
 А ти такий, як Південсталь...

Масенка нижче на вершок,
В дванадцятій годині зрання
Приходить критик Момот Ваня;
Молодняківський Корячок.

Гей, бережись, поезо-нитик...
„Упадочок“? Курям на сміх...
Тебе розробить під горіх
Ів. Момот—комсомольський критик.

За ним, мов бродить „По я р а х“,
Олексій Кундзіч завітає,
Як „Ск о л о п е н д р а“, всіх лякає,
Ніспровергає вся во прах.

У нього двадцять три романи, —
Сім повістей писать почав,
Але ніякий Держвидав,
Вір, — друкувати їх не стане.

Бо бачучи усе в аспекті
Великих дій, великих справ,
Він їх іще не написав,
І всі вони лише в проєкті.

Голота, голий, як Адам,
Несе поем чотири пуди.
Доволі! досить! буде! буде!
Хореї, ямби, „по місцям!“

Що це за поезійна злива?
Відкіль на нас така напасть?
Вже на дубах зростають сливи,
Еолить марш антенна снасть.

Голото! Петре! Зглянься, милий,
(Куди втечеш, невже в Китай?)
Читати вже немає сили...
Візьми аванс і вилітай!

Петро, схопивши гроші в руки,
Помчав, як поїзд „під откос“,
Хотів купити нові „бруки“ —
Купив-же... пачку папірос.

Петро Голота.

Назустріч Митя Гордієнко
 Іде і марить наяву:
 Юнсектор! Чорт! Чи доживу
 Я видать книжку хоч маленьку?..

„Стояв біля воріт комун“
 І чуда ждав і чуда ждав,
 Та лопнули чарівні струни—
 І рушив Митя в Держвидав.

З „Наганом“ Кузьміч став на чати,
 Дванадцять має „язиків“,
 (Язик один, та й той підвів,
 Бо хоче всі у світі знати).

Володю! Слухай-но сюди,
До тебе лине дружня мова:
По-есперанто—хоч куди,
А по-українському—ні слова?

Ти глянь, он Донченко Олесь,
Наш український Уткин Йосип,
До мови он який мистець! —
А проза також мови просить.

„Вітряк самітній в далені“
Розкинув крила у простори...
О горе, Донченкові горе!
Він „Мельник в старому млині“.

Що-день, то нові вірші меле,
А в віршах жару, а вогню!..
Та годі, братці, припиню,
Бо дасть мені він духопелу.

Кожушний Марко десь пропав,
Шукаємо його, як голку,
А це я вістоньку дістав:
Влюбивсь у „Зою Комсомолку“.

А хтось іще говорить, мов
Кожушний, взявши книги в руки,
В Артемівці куток знайшов,
Винищує граніт науки.

А ось провінція гряде,
Несе серця на гострих лезах.
Гримайло прославляє день
І уявля себе за Креза.

Що за часи! Ах, влада Рад!
Який-же я за тебе радий!
Геносе! Брудер! Камерад!
Нехай живе радянська влада!

Гримайло—Крез, а без чобіт,
І серце розіп'яв на леза,
Нема сьогодні на обід,
А шлунок грає марсельезу!

Із запоріжжя Марко Дієв
Шле оповідання, листи...
Ах, Вані Момота надіє,
Життя — не „Н и в у“ пробрести.

Іди, щастя тобі в дорозі,
Та доброго дубця візьми,
Як між вовками—між людьми,
Хоч інші мають в серці „бозю“.

І я, смиренний Леонид —
Іду услід за чередою,
Іду повільною ходою
Десь позичати на обід.

Я десь слухач. Я не дишу.
Я майський, липневий, серпневий,
Я дитирамб „Новому дневі“
В поганій прозі напишу...

Почуєш, може: хтось сміється,
(Ісус! Єгова! Адонай!)
То він сміється, Первомай,
Бо в нього серце гостро б'ється.

Сковородо! Сковороді! —
Сковородинці, Технікумці! ¹⁾
Без бороди і в бороді
Я буду мати вас на думці...

Ми всі „Комса“ і „КСМ“
В „Червоній купелі“ хрестились,
„Червону писаночку“ нам
У дні жовтневі підносили.

„Червоний паріст“ днів нових!
Гей, гей, „Червоная дорого“!
Хтось позіха ні в сих, ні в тих
І плаче в комірчик убого...

Брати мої! Ми ростемо.
Ми горимо — душі не стане!
В часи будівлі Дніпрельстану
Ми разом з вами ідемо
Знайти „Землю обітовану“.

П. Макароні.

¹⁾ Педагогічний технікум ім. Сковороди в м. Харкові.

ШЕВЧЕНКО У ДЗЕРКАЛІ СУЧАСНИХ
ЛІТОРГАНІЗАЦІЙ

„Садок вишневий коло хати“ в переробці сучасних літорганізацій.

„Плуг“.

Садок вишневий коло незаможницької хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Трактори з поля йдуть,
Співають інтернаціонал дівчата,
А в хаті-читальні їх газети ждуть...
Зійшлись батрачки коло хати.
Червона зіронька встає,
Батрак газети подає...
Кортить усім мітингувати,
Та гучномовець не дає ..

„Молодняк“.

У комсомольця коло хати
Садки вишневі гудуть.
І комсомольці жваві йдуть
До клубу, де їх комдівчата
З мандатами давно вже ждуть.
Усі в червоному кутку
Зібрались. Зіронька з паперу
Говорить їм про нову еру.
Їм всім свербить агітувати,
Та нікого: у всіх мандати.

„Вуспп“.

Садок вишневий коло заводу,
Машини там, як грім гудуть.
Робітники в завком ідуть,
І ВУСПП там буде навчати,
Що зменшені письменські штати
Не дозволяють всім писати...

„Кареліс“.

Подає вірш в сценарному оформленні.

1. (На другому плані) Садок.
2. (З діяфрагми) Хрущі. Їх багато. Ворушаться.
3. Агрономи оббризкують садок вапном.

4. (Великий план) Хрущі. Їх багато. Не ворущаться. Над ними схилилося радісне обличчя селянина.
5. На фоні фабричних труб величний трактор. Він оре землю.
6. Обабіч плуг, запряжений волами. Воли понуро стоять.
7. (Великим планом). Морда вола. Сльози замилювання індустрією течуть з волячих очей.
8. Погонич набирає цеберку сліз і йде вбік.
9. (Напис) „Репертком“.
10. Тов. Христовий вітає погонича і потім говорить секретареві.
11. (Напис) Пишіть ухвалу! Хіба-ж не бачите, — повнісінька цеберка!
12. На червоному тлі червоні літери: „Кінець“.

Коли ми звернулися до „Вапліте“, то там довго копалися в різних постановках, потім кудись подзвонили і, нарешті, відповіли:

— Поскільки в Шевченківському тексті немає політичних ухилів, а до того-ж проти нього ніхто не сперечається, — ми прилучаємося до того тексту.

„Березіль“ (театр) одповів, що „Садка вишневого“ він не переробляв зовсім, бо свого часу ретельно „усучаснив“ текст у „Гайдамаках“.

Омелько Буц.

„НЕ ПІДХОДИТЬ“

У Вуспп'і.

І прийшов Тарас Шевченко.
 І сказав до Микитенка.
 — Автор „Дум“, „Кавказу“, „Снів“.
 В ВУСПП'і-б числитись хотів...
 І почув поет над вухом:
 — Не туди попав, братухо:
 Ти пропахся ввесь селом, —
 Не підходиш загалом...

У Вапліте.

І прийшов Тарас Шевченко
 І сказав до „європенка“:

Запишіть до Вапліте...
 (Говорили tête-a-tête),
 І сказав Куліш Микола:
 — Ні, не будь цьому ніколи,
 „Европенки“ — ми самі...
 Йдіть собі, mon cher ami.

У Плузі.

І прийшов Тарас Шевченко
 І звернувся до Пилипенка:
 — Гей, „папашо“! Я ваш син,
 Бо — ще з пупа — плужанин.
 Відповів йому „папаша“:
 — Можна взять тебе, синашу,
 Не в письменники, — на стаж:
 Надішли свій літбагаж.

У Молодняку.

І прийшов Тарас Шевченко
 І звернувся до Усенка:
 — Автор „Снів“, „Єретика“...
 Хочу до „Молодняка“...
 І сказав йому Павлушка:
 — Не підійдеш нам, братушко,
 Не охопиш наших тем,
 Так, як ми: — „ідем“... „ідем“...

 І пішов Тарас Шевченко,
 Промовляючи тихенько:
 „Не варт, їй богу, жить на світі“...
 „То йди топись“... — „А жінка, діти“...
 І так далі.

Антоша Ко.

ПЛАТФОРМА

Локобобіль,
 Локомотив,
 Актив.
 Динаміка пропелера.
 Мотоциклет, кек-вок,
 Танго.

Плакати Меллера.
Сорабкоп.
 Ларьок.
Нервовий шок.
Футуристична ковбаса.
Вистави Леся Курбаса.
Всесвітня музика нагайки,
Аспанфутівські лайки.
Живої церкви парастас,
Михайла Бойчука іконостас.
Космічна дипломатія —
Паралізіс і психопатія.
Семенко, Савченко, Слісаренко,
Бажан, Ірчан,
Ковжун, Кажан.
Осел. Бовван.
А я?
Я — геній!
 Я — титан!
Хвилина-днина.
Тінь-тань.
Тичина.
Гік! Га! Гук!
Поліщук.
Гонг. Ганг.
Бумеранг.
Секрет-трафарет.
Закон-шаблон.
Хороший самогон!!
„Какой простор!“
В майбутнє семафор.
Біла лялька.
Чорна лялька.
Катафальк,
Катафалька.
Срібло-злото,
Іно-Віно.
Кіно-фото
Фото-кіно.
Зад — заголене коліно
Гарт. Гарт. Гарт.
Плуг. Плуг. Плуг.

Микола Терещенко.

(Автор збірок поезій—„Лабораторія“ і „Чорнозем“).

Жарт не жарт,
 А спертий дух.
 Трарата.
 Трарара.
 Фізкультура.
 Гартуймося в огні.
 „Я розперезаний“.
 „А я вже без штанів“.
 А ти?
 Ти ждеш?
 Ага!
 Цень-Цань.
 Дрянь.
 Бо він не мій.
 Він на фіс-моль.
 Я люблю вітріоль.
 Я футурпрерій —
 Пан-король.
 Всі брешуть як один
 І кожен сукин син.
 $2 + 7 = 0$.

М. Кічура.

„ІМАЖИНИЗМ“

Іронія.

Споминів цвіль — особисте,
 Серця мурований гніт.
 Кістки минулого... це їсти,
 Пити можна з багна вже похованих літ.
 А далі в хвості на труну
 Застоювати чергу,
 На зсохлу маточку сну
 Витрачати днів золоту пергу.
 Запліднювати смерть,
 Махрову, безплідну квітку,
 Пам'ять - корова жує безнадійно
 Очерет од повітки.
 Скликаю бажання,
 Замішую дерть у ночвах,
 Конкретне.
 Нескінчене і нескінченне.

М. Доленго.

НЕОКЛАСИК

І виріс хлопчисько: класичеські ноги —
Ну, чисто патрицій тобі у кальсонах!
Казала бабуся, що буде із нього
Поет-здоровило, не нижчий Надсона!

І виріс хлопчисько: пішов по дорозі —
Від жалю прибрав його десь академик.
І став він співать в Кобеляках про рози,
На Римі руїнах, розміром Едему!

І виріс хлопчисько, і став здоровилом,
Не нижчий Надсона (ій-бо, такий самий),
З „пенснем“ і над ротом (тризуб, точи вила)
Колючими, — вкрайно, — козацько, — вусами!

І ріс здоровило: розклавши пас'янса,
Гадав академик: до котрої класи
Тварин віднести його: д'Шпенглера з Гансом,
Чи може... І врешті назвав: — не о к л а с и к!

Тимофій Літератур.

НЕОКЛАСИКАМ

Співайте про царів, вино і Навзікаї,
по затишних кутках ховайтесь від життя
і пічкурів ловіть... Вас кожний рух лякає
від того, що пішло в грозі у небуття.

Ми йшли в крові й сльозах на огненні дороги,
там ешалонів дзвін, розстріли, мури, жах...
Співаєте-ж ви так, мов не було нічого,
і влада не у нас в порепаних руках.

Чужі для вас гудки, коммольці, піонери,
й не в силі ви піти життю наперекір...
Застиг ваш мертвий зір у мармурі Венери,
вам сниться мертвий Рим — залізний той вампір...

Що-ж... Марте про Париж і Грецію вивчайте,
дивіться на життя крізь килим і трюмо
та рибочку ловіть... Але назавжди знайте,
що потягти назад себе ми не дамо!

Співайте в тишині про лебедині зграї,
про котиків з верби і про чумацьку путь.
До нас мільйони йдуть, вони не це співають
і хочуть не про це із наших вуст почуть.

Чудні вам почуття бунтарства і одчаю,
ви здатні лиш зідхати і марить у півсні...
Але життя не сон... воно не шклянка чаю.
Ви мертві вже давно, ви вже давно в труні.

Погребний лине дзвін... Над вами все тумани
й вечірньої зорі останній хмарний бред...
О, привиди життя... Доволі вже омани...
Не по дорозі нам, бо ми йдемо вперед!

В обличчя дим і гул... кругом залізні реви...
Немає гранів нам... О, серце, ще вогню!
Вам не любити так Хохландію вишневу,
як любим ми її, що йшли на смерть за ню.

Вкраїно... боле мій... Ти в нас, як крик, як рана...
О, скільки сил дає твоя сумна земля.
Ти, як і ми, вперед... В Комуни даль кохану...
вся в димі димарів, замурзана моя.

Ми молоді, ми п'єм солодку щастя чашу,
що вирвали із рук нерідних, навісних,
що гнали нас на смерть за мертве, за ненаше,
що мордували нас під ваш глузливий сміх...

Ми молоді, ясні, наш голос повно грає,
не наздогнати нас, ми родичі вітрам.
Лишились вам удки та мрій осінні зграї...
Не по дорозі нам, не по дорозі нам!

Для нас гаї шумлять, з піснями йдуть дівчата,
і трактор золотий у полі ріже путь...
Ви-ж одспівали все, вам нічого сказати,
І в гулі цьому вас не видно і не чуть.

Так. Не зійшлися ми. Життя для вас не стане.
Одкинуло воно ваш непотрібний бред.
Несем ми дію скрізь, співці гудка й нагана...
Не по дорозі нам, бо ми йдемо вперед!

В. Сосюра.

ЛІТЕРАТУРА Й ПИСЬМЕННИК

НОВА УКРАЇНСЬКА ПОЕЗІЯ

Коли-ж, коли мине нас ця чаша,
Ця старовіччина, цей підлий смак,
Ці мрійники безкрилі, якими так
Поезія прославилася наша?

Що не поет — то хутірський сіряк,
І що не вірш — сантиментальна кваша,
Либонь поетові потрібна паша,
Щоб витягав з болота, неборак.

Прекрасна пластика і контур строгий,
Добірний стиль, залізна колія —
Оце твоя, поезіє, дорога:

Леконт де-Ліль, Жозе Ередія,
Парнаських зір незахідне сузір'я
Зведуть тебе на справжні верхогір'я.

М. Зеров.

1921.

ПИСЬМЕНСТВО

Фейлетон

„На ваші запитання, як писати, подаємо відповідь: писати треба просто, щоб було зрозуміло вашим читачам. Письменницькому письму не навчають, його навчаються сами письменники. Таких підручників, що по них можна зробитись письменником — немає й ніколи не буде.“

Відповіді редакції, „Плужанин“, Ч. 3.

Так ось: як зробитись письменником?

Це — не критична розвідка й не підручник із письменства. Це просто кілька практичних порад молодим авторам, — як його зробитись справжнім письменником. Разом із цим це є й глибока аналіза самого письменства.

Найперше треба собі гаразд усвідомити, що таке письменник.

Це — молодий хлопець, але, власне, навіщо я вам кажу — ви-ж напевне, його сами бачили на власні очі. Ну от. Пись-

менник пише тільки на папері (чорнилом або олівцем), і то неодмінно з одного боку аркуша, й одержує за це гонорар. Може писати, розуміється, й стара людина, і це зовсім не означає, що вона здитинюється. Аби чорнилом, з одного боку і гонорар.

Усе, що одрізняється від цього (навіть, коли написати з обох боків аркуша) не є письменство, і ті люди, що пишуть, не є письменники.

Підручника, щоб вивчив на письменника, нема. Немає й шкіл таких, щоб згодом видавали посвідку: „Цим свідчить, що Грицько Шило є дійсно письменник і може писати вірші, оповідання, драми й романи, що підписом і печаткою“... то-що.

Питаєте — чому немає таких шкіл?

Дуже просто: школа, що вивчала-б на письменника зайняла-б напевне на Україні всі ВУЗ'и. До неї стояли-б завжди черги, не вистачало-б паперу на анкети, приймальні комісії падали-б ізнесилени перед тичбами охочих. Ні, відкрити таку школу — це значило-б віддати майбутніх агрономів, інженерів і музик на поталу „квітонькам“, „залізо-бетонним скелям“ і „космічним оркестрам“.

То-ж через це саме ніяк не можна казати, приміром, так:

— Запряжіть, тату, коні та одвезіть на станцію: поїду, мати, у город учитись на Тичину.

Отже, вивчитись на Шевченка, Тичину, Хвильового за допомогою підручника не можна. Зате є вихід: зовсім не треба, молодий письменнику, ніяких підручників, щоб писати під Тичину, Хвильового, то-що. Цього навчаються сами письменники в процесі своєї роботи.

Найважливіше для письменника, — гонорар. Він не тільки

Борис Антопенко-Давидович

надає молодому письменникові гонору, а й дає йому кращого ґатунку цигарки, американізує черевики, то-що. Це річ дуже поважна, і за неї дбає кожний справжній письменник, бо письменник, що не одержує гонорару, то все-одно, що Польща без кресів, або буржуазія без угодовців. То-ж за-тямте собі: письменник повинен писати ясно, щоб зрозуміли читачі.

Хочете ви, скажім, змалювати схід сонця, то ви так і пишть:

„Дивлюсь, аж це гульк! — Сонце викотилось із-за обрію, наче діжка“...

Тут, як сами бачите, і образ хороший, і одразу видно, що в автора світогляд широкий. Автор подає надії...

Треба писати просто. Коли вам кортить подати зоряне небо, ви не турбуйтеся, що ніч темна й нічого не видно (критики тут усе-одно побачать у вас чийсь впливи, базу й хиби), а ви пишть:

„Ніч була темна, як криниця в куркуля Підпригори, і тільки зіроньки, наче робфаківки, посміхались мені наївно й бадьоро“. Це одразу позначить, що автор натрапив на свій стиль, кохається в етнографії й знає побут.

Трохи важче молодому письменникові з сюжетом. Треба, щоб він був цікавий і динамічний. Найбільшу динаміку може виявити п'яний піп — без нього не обійтись доброму оповіданню, як і п'есам старого театру без гопака. Це — велика проблема художнього „прийому“, і розв'язувати її береться багато письменників, чому не спробувати й вам?

Треба бути — сучасним. Щоб уникнути збочень — з одного боку до неокласиків, а з другого — до футуризму, — найкраще візьміть календаря, подивіться число сьогоднішнього дня, а тоді вже сідайте писати.

Писати можна про все, що є й чого немає. Ніколи тільки, молодий письменнику, не пишть про своїх родичів та знайомих, а то може бути так:

— Що-ж ти, стерво, га?! Я тобі як людині, казав, а ти...

І коли ваш живий герой поставить, бува, питання „ребром“, знайте, друже, — його критики не витримають жодні авторові ребра. Критика буде ґрунтовна й з певним виразним підходом! Коли вам бракує надхнення, візьміть на п'ять хвилин із організації свою анкету, перечитайте добре, щоб, бува, не помилитись, а тоді вже гатіть:

Я — робітник і селянин,
 Мій дід ще був у Профсоюзі,
 Коли згадаю „п'ятий рік“,
 Моя душа гарцює в тузі...

Після цього віршу всім стане ясно, що автор уже має виразне обличчя, і лишається тільки дивуватись, чому ще й досі немає збірки його творів. Оце й є ввесь той шлях, який повинен пройти кожний, хто починає писати, щоб зробитися справжнім письменником.

А втім, мушу застерегти молодого автора. Тільки-но він візьметься за перо, на нього вже пантрують критики.

Критикам — що? Вони — щось наче паразити. Нема того, щоб самому написати який вірш чи роман, ні — критики живуть із того, що хтось напише, а вони вилають. Такий уже вони народ невдячний.

Вони ніяк не хочуть розуміти, що без вас, молоді письменники, їм-би — край. (Ну кого-б їм тоді лаяти?) Так ні-ж! Хоч як добре напишіть, критик усе-одно до чогось причепиться: і те не так, і тут слід виправити, і там краще-б інакше. Виходить, ніби ви ще й винуваті? Проте, не журіться, друже! Коли на літвечірці критики, а то й уся публіка, почнуть вас на всі заставки „крити“ (до речі, слово „крити“, мабуть, походить від „критик“, а може й навпаки), ви маєте проти них великий аргумент. Вам треба спокійно наостанку встати, важко зідхнути й сказати:

— Мене ніхто не розуміє... Який жаль, що маси не дійшли ще своїм ростом до шаблів моєї творчості!

Перед цим спасує кожний критик, і перемога буде ваша.

П. Котик.

ПОРАДИ МОЛОДИМ ПИСЬМЕННИКАМ, АБО КОЖНИЙ САМ СОБІ ГЕНІЙ

Фейлетон

Найкраща наука — наука на прикладі. От чому я зарані відмовляюся од теоретичних екскурсів, даючи перевагу конкретним прикладам.

Як відомо, старі письменники багато часу покладали на переписування та обмірковування своїх творів. Кажуть, що були такі чудаки, що по двадцять разів переписували свої романи.

Тепер виявилося, що все то дурниця. В літературному творі найголовніше підпис автора, а все останнє особливої ролі не відіграє — все одно ніхто не читає.

Знову таки й думати багато не слід...

От чому я подаю коротенькі поради. — Справа така, що не заслуговує на довші.

Твори віршовані.

Вірші вигідна справа, бо їх менше доводиться писати.

Коли пишете з римами, то слід зарані заготовити з десяток неточних рим, асонансів і дисонансів. Наприклад „довбня“ — „оглобля“, „критик“ — „кретин“, „академічна вечірка“ — „мочалка“, „неокласицизм“ — „онанізм“ і т. д.

Коли пишете верлібром, то такого синодика заводити не варт.

Натомість треба читати газету.

Наприклад у газеті стоїть:

„Як наслідок глибокого масового культурного руху, маємо значні досягнення й на полі мистецькому“ і т. д.

Наївна людина подумає: „при чому-ж тут поезія“, а того не знає, що під вправною рукою поета-верлібриста, ці сухі газетні рядки розцвітають всіма барвами поезії. Напр.:

„Як
Наслідок
Глибокого масового
Культурного руху
Маємо
Значні досягнення
Й на полі
Мистецькому“ і т. д.

Прозові твори.

Для прозового твору до-чорта треба паперу. Це не зручно.

Коли хочете писати оповідання, так треба взяти якусь подію неодмінно з власного життя (менше доводиться думати) і пишеть собі на папір:

„Коли сонце спускалося на буржуазному заході й кидало свої останні червоні привіти, незаможник-комсомолец (він-же старий революціонер-запільник) зустрів батрачку Олю, що читала свого професійного квитка...“ і т. д.

Так можна, коли терпець не увірветься, писати скільки завгодно.

Коли-ж ви хочете слави зажити в академічних колах, то треба писати инакше:

„Отаман, як дебелий дуб, стояв на межі, а перед його очима хвилювалася пшениця, мов молода, покійно схиляючи свою голову перед Довбнею...“

Довбня постояв ще трохи, потім плюнув і вилаявся.

А в цей час золотаво-рожеві пасма повітря на блакитному небі виплітали мрійливі везерунки з щирого золота...

І спліталися ті везерунки старовинною в'яззю і нагадували вони килими, виткані щиро-українською дівчиною“... і т. д.

Так можна напручувати стільки, скільки газета або журнал вмістити може, а редакція прийняти.

Порад, як писати романи, не подаю — все-одно романа ніхто не напише.

Омелько Буц.

Надрукували!

ЩОДЕННИК МОЛОДОГО АВТОРА

Гумореска.

2/III.

Сьогодні я скінчив і здав до редакції „Український Селянин“ повість „Лани та села“, — це найкраща моя річ! От, розгорнув полотнище 3 $\frac{1}{8}$ друкованих аркушів!

Три дні переписував, аж пухирями пальці взялися. Ех, і відпочину-ж літом! Одержу карбованців 300 і в Крим.

4/III.

Пішов до редакції „Український Селянин“, — редактор радо поздоровкався, стільця подав, рукопис розгорнув і приємно усміхнувся.

— Я з охотою прочитав, — каже, — вашу повість, писати ви вмієте, в цьому нема сумніву, але, на жаль, ви робите неприпустимі огріхи, змальовуючи сучасне село. Ось ви пишете, що в незаможника Тимохи корова обдулася і він кличе ворожку, і, кінець-кінцем, корова здихає.

Це далеко від дійсної картини села. Ви забуваєте, що тепер майже в кожному селі є ветпункт, і кожний селянин, а тим паче незаможник — передовик села — знає, що коли корова обдулася — треба поставити їй клізму, а ви робите з цього цілу трагедію. Я не маю, звичайно, права давати вам вказівки, але все-ж таки радив-би уважніше поставитись до своєї творчості й коли б ви згодилися переробити ці місця — ми-б видрукували вашу повість.

Я чемно вклонився йому — гордо подвів голову, забрав рукопис і вийшов із редакції.

5/III.

Вчора відніс повість до журналу „Українська Селянка“. Сьогодні зайшов спитати про наслідки.

Редакторка повернула мені рукопис.

— Не піде! — каже.

— Чому? — питаю.

— Не віряться, — каже, — що це все відбувається на 10 році революції, ви зовсім не знаєте сучасного села. Наприклад, у вас чоловік жінку б'є, б'є люто, до крові, а вона йому хоч-би слово, наче так і треба. Або ще: діти у вас бігають замурзані, без догляду, на дорозі в пилюці качаються й ніхто в селі не турбується за ясла. Жах якийсь, а не повість, песимізм надзвичайний.

Я забрав рукописа і пішов до піонерського журналу „Український Піонер“.

9/III.

Три дні ходив до редакції „Український Піонер“, — усе ніяк нікого не застану, вчора цілий день у редакції просидів і нікого не дочекався. А сьогодні таки редактора здибав.

— Неправдиво, — каже, — написано. Піонери лаються у

вас, комсомолец Грицько п'ячить, і ніхто на це уваги не звертає, немов у нас бюро немає, або ради ланкових. Якщо переробите, можна пустити.

11/III.

Одніс повість до журналу „Український Батрак“.

Учора назад повернули. Кажуть:

— У нас журнал на батрацтво розрахований, а у вас у повісті ні одного батрака немає.

13/III.

Рукопис зробився заялозений, як ганчірка, аж соромно в редакцію нести, а нічого не поробиш — переписати наново не маю ні часу, ні паперу.

Зайшов до кустарно-кооперативного видавництва „Пужално“. Ні редактора, ні секретаря не застав, звернувся до якогось чоловіка, мабуть начканца (на рахівниці цокав).

Він глянув на мене й запитав:

— А ви член нашої організації?

— Ні.

— Ну, то й ідіть до... (я—людина культурна, не можу писати, куди він мене послав). А потім гукнув у слід:

— Якщо вступите у члени видавництва й дасте 300 карб. на видання — надрукуємо.

16/III.

Щось голова мені болить сьогодні. Цю ніч усі редактори снилися, — переробити пропонували.

А, правда, може я дійсно села сучасного не знаю? Може дійсно треба переробити?

20/III, 21/III.

Сиджу, повість переробляю. Чорт із нею, з тією коровою — хай не здиhaє! Тепер у повісті ветлікар ставить їй клізму й вона відразу видужує.

Жінка Мотря, яку б'є чоловік, уже не мовчить, вона переповнена гнівом та образою і йде жалітися на нього в сільраду. Діти на селі у жнива, чисті й умиті, гуляють у яслах під доглядом свідомих виховательок. Піонери не лаються й регулярно відвідують колектив, а комсомольця Грицька за п'яцтво викликають на бюро, і він дає слово більше не пити. От тільки не знаю, куди мені притулити

батрака Гаврила, це новий персонаж повісти, правда, він сюди потрібний, як п'яте колесо до возу, але-ж що я можу зробити?!

Ех, тяжко, братці, повісти писати!

Ю. Вухналь.

Остап Вишня (в уяві читачів).

МАЛУВАТО, ДОРОГІ ПОЕТИ!..

Не хотілося мені зовсім про це писати, та як-же і змовчиш, коли тебе величають такими прекрасними титулами, як „пан“ і „добродій“, і „Ваша Ясність“...

Давно вже я такого не чув: підкупили!

Листа ось якого я оце одержав...

Лист інтересний:

Шановний, вельможний пан та добродій Остап Вишня. Ми оце до вас з проханням. Надіслали ми ото до Вашої Ясности поштовим переказом 2 р. 46¹/₂ коп. грошей (котрі добули за сало, стьобнувши його з бодні). Але не відаємо—отримали ви їх, ачи ні. Надіслали ми їх Вам з такою метою. Ви значить, як відомо, з усіма редакціями справами орудуєте, а з окремо зі спілкою С. П. „Плуг“ діло маєте, ми значить пишемо вірші і надсилаємо їх до „Плугу“, то-що, та дарма, ніде вони не проходять, і лише отримуємо на них ганебні відповіді, ми-ж з цим не погоджуємось, хіба-ж не поети, ось послушайте нашого стішка.

Напр. (між иншим) це уривок:

... Ми зростали в червоних огнях
І не раз убачали ми смерть,
Не відомий нам смуток і жах,
Ми йдемо не упинно в перед.

Ну хіба це не вірш-поезія. І таке инше. Так ото ми прохаємо Вас содействовать як полагаїться, тобто потягніть у редакції на перекір клятому Бековець і пустиць, а коли нам буде причитаться гонорар, то ви одрахуйте собі 15⁰/₀ (це за Вашу працю жертвуємо), коли ми угледимо, що Ви гаразд одстоюїте наші твори та звиртаїте на них належне уніманіє, то ми доб'ємо до 3 карб., а саме 53¹/₂ коп., а там згодом і курку на борщ прибиндуємо. Є у нас і фейлетони, їх треба обов'язково використати, як от у „Радянськїм Селі“. Ви содействуйте на 100⁰/₀, за це од нас не будете обіжені, коли за нас руку добре тягтимете, ви кожного разу у борщі бачитимете кавалок махану від нас. Остапе Вишня, не шліть на нашу адресу листів, бо ми завше в роз'їзді — нас ганяють, як солоних зайців. Глядіть, щоб це не лишилось „гласом вопіющого в пустині“. У нас до Вас багато думок, але немає слів для виразу, як кажуть, „понос мислей, запор слов“.

Видатні письменники та фейлетоністи

М. Петренко та В. Лapidус.

Цікавий лист, правда?

Дорогі, видатні письменники та фейлетоністи...

Не залишаю, як бачите, вашого прохання, „гласом во-піючого в пустині“... Відповідаю...

Мушу визнати, що не вважаючи на те, що у вас „понос мислей, запор слов“, — ви ясно свої думки словами конкретизували.

З великою охотою буду протягувати ваші твори до друку, — тільки дуже мало ви мені даєте комісійних... Менше, як 25% з гонорару не беру, — собі дорожче коштує. Курей присилайте на адресу редакції.

Грошей ваших (2 р. 46¹/₂ коп.) не дістав іще — мабуть ще десь ідуть.

„Стішок“ ваш мені подобається. Це — справжня поезія, і я не розумію „клятого Бековець“, чого саме він вам „ганебно одповідає“.

Очевидно, він не зрозумів останнього рядка вашого цього прекрасного віршу:

„Ми йдемо не упинно в перед...“

Не точно зазначено, в чий саме „перед“ ви „не упинно“ йдете?

Це, очевидно, алегорія... Але ви все-таки, входячи в той „перед“, спиніться трохи й сами подивіться, до якого „переду“ ви в своїх писаннях дійшли.

Бувайте...

О. Вишня.

Остап Вишня (в натурі).

О. Вишня на відпочинку в Сімеїзі.

ПИСЬМЕННИК У КРИМУ

Остапові Вишні, усміхаючись,
присвячую.

Письменник, вбивши зиму
У харківських льохах,
Попав якийсь до Криму...
Ах!.. Ах-х!..
І гори, й море, й сонце —
Кругом — сама краса,
Наладившись на тон цей,
Письменник... сів писать...
Списав: — „Манаха“ й „Діву“,
Гурзуф, Бахчисарай,
Татарочку щасливу,

Перлистий водограй.
 Списав — палке кохання,
 Як умирав герой...
 А наслідок писання:
 Три книжки й... геморой.
 Коли-ж попали твори
 Блискучі і надхненні
 На списаний курорт —
 Всі кинулись шукати
 Кутків, де був письменник.
 Знайшли — і сонце й море,
 Його стілець, кімнати...
 Але не все. Пропало
 Багато статуй гротів...

.
 А сонечко всміхалось.
 Всміхаєшся чого ти?
 — Нічого. Так. Нівроку.
 А може — і над ним:
 Книжки читав про Крим
 — „12-го“ року...

Валер Проноза.

„НЕО ЛІФ“

За цією назвою вийшов у Москві літературно-критичний журнал за редакцією Г. Коляди і відповідальною редакцією В. Гадзинського.

Коли професорові скотарства Омелькові Буцові сказали, що з'явився „Нео Ліф“, він наморщив брови і, буди великим гуманістом, промовив:

— Бідна, бідна скотина! На які тільки хвороби вона не хворіє і на тобі ще, — не хватало — „Нео Ліф“!..

Потім він замислився. Не зважаючи на своє професорство, він не знав, що то за хвороба „Neo Liphus“...

„Гм... певне, щось подібне до корости, або до овечого маразму... „Нео“ — новий, а от „Liphus“ — чорт його знає що!..“

В словнику він знайшов одно подібне слово „Ліф“, що означало інтимну частину жіночого туалету, і професор Буц догадався:

— Не инакше, як інтимна жіноча хвороба!..

З цим переконанням він ліг спати, і приснився йому сон: підходить до нього „хльосткий“ парубійко. Вродливий такий, а що „губки“, так просто на поцілунок просяться.

— „Я, — каже, — Нео Ліф!“

— Нео Ліф? Та Нео Ліф-же хвороба, пошесть!

Парубійко як визвириться на нього:

— Я, — каже, — ваші міщанські думи знаю. Нео Ліф, — каже, — не хвороба, а найкращий журнал в усьому СРСР. Я маю, каже, двох редакторів: один у мене спереду сидить, Колядою зветься, а другий ззаду — Гадзинським величається, і той, що ззаду, сам до себе листи пише! От хто я, а не інтимна жіноча хвороба! І не якийсь там овечий маразм, а коли вже маразм, так слонячий! У мене все колосальне!

Професор Буц зніяковів. Він був добрим ветеринаром і зоотехником, але на літературі розуміється зле. Тому-то і рішив використати цього контакта для збагачення себе відомостями з делікатної ділянки людської діяльності.

— Скажіть, — боязко почав він, — а у вас і генії вірші друкують? Ну, Пушкін, наприклад, або Шевченко?

— Друкують?! Пхе! І скаже-ж таке чоловік! Та хіба-ж у журналах друкують геніїв?

— Як-же то так? Так тоді й писати їм не варт?

— Правильно, не варт! Мій передній редактор так і каже: „не варт, — каже, — писати, краще валютою спекулювати...“

— А в нього не той... не вертячка?

— Яка вертячка?

— Та овеча...

— Ні, він-же в мене спереду, невідповідальний...

— Та що-ж тоді за журнал, коли геніїв не друкує?

— Журнал? — помийниця, з якої свині не їдять...—І помітивши здивовання на обличчі професора, Нео Ліф пояснив:

— Геніїв зараз як свиней... Пруть отарами...

— А чума на них буває?

— Ні, їх чума не бере...

— І де-ж вони беруться?..

— Нічого людям робити, — пишуть поеми, а там ре-
кламка, і геній готовий...

— Це теж передній каже?

— Ні і задній... з власного багатого досвіду...

— І пишуть?

— І пишуть, і передній і задній, той, що відповідальний,

бо гасло таке мають: „Хороше тому живеться, хто в редакції живе, той друкує свої твори і авансики бере“...

Очі в професора Буца вилізли на лоба, — він за всю свою скотарську практику нічого такого не чув.

— Так... певне, вони і пишуть той... погано?..

— Пхе, не важно, як пишуть! Той, що в мене спереду, так і каже: „не важно як написано, — реклама на першому місці“, ну а той, що ззаду, той за це відповідає...

Професор Буц пожалкував, що все своє життя боровся з чумою. Це була драма чесної людини...

Прокинувся з гарячою головою і з полегкістю промовив:
— Добре, що я ветеринар!

Професор скотарства *Омелько Буц*.

МИТЦІ

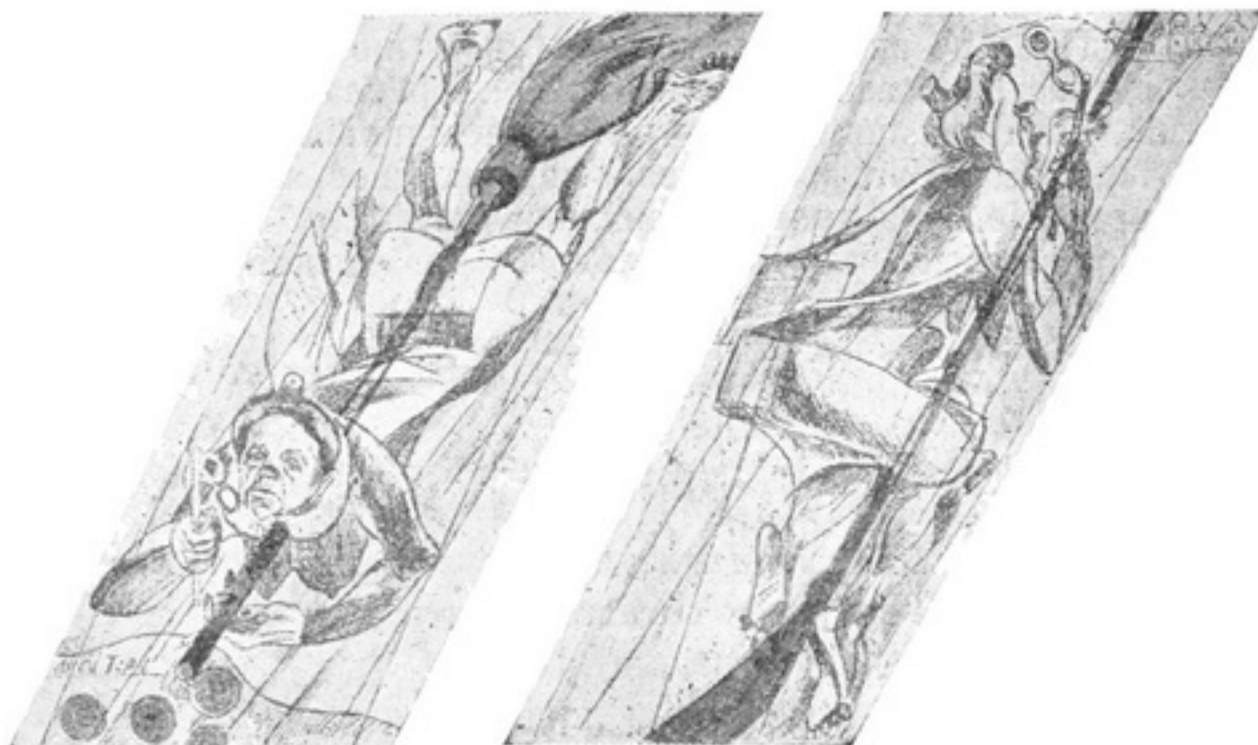
Край наш митцями багатий,
Україна їх сотнями лічить;
Та не багаті митці ---
Бо лічать сами лиш борги.

В. Атаманюк.

Харківські письменники на зимових кватирах.

ДОТАЦІЙНІ ПЕРЕЛЬОТИ

З Київа—до Харкова

До столиці
Долітала
Лазаря співала:
Дайте, дайте,
Не минайте —
Я-ж червона стала.

З Харкова—до Київа

Одлітала
Стрекотала:
Се єсть дар господній
Не линяю, не міняю
Колір свій природній.

„Червоний Перець“.

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА

Засосюрилося небо.
Затичинилась земля,
І втікла від мене Феба:
В Плuzі з Вишнею гуля...

Олекса Влизько

Тож брожу я самотою
І журюсь, немов Олесь,
Що українською вербою
Похиливсь на Чехах десь.
Місяць сіє по дорогах
Підмогильний каламут:
Не послухавсь Хвильового
І не вдягся в синю муть.
Біга вітер Валер'яном
По лататті, по лозі,
Хвилі — радіо-нестями—
Б'ють Коцюбу по нозі...
Вгруз у жовтий шлях Жигалко
(Якби був тут Хвильовий):

Запелюстить його жалко,
 А лишити так — сухий...
 Соловейко колядує:
 Електричний вік гряде,
 Післязавтра забрунькує
 Голубохалявий день...
 Млин руляди деструктує
 Без поради Семенка;
 Пугач старанно гаптує
 Ланці доброго шлика...
 Очерет над ставом туже:
 — Рильський з вудкою, прийди!
 Лангедок — далеко дуже,
 Златоустів приведи...
 Бо у Мотрі самогону,
 Як у Зерова октав...
 Ех, гульнем на божім лоні,
 Галушками вквітим став!...

М. Сайко.

ПИСЬМЕННИЦЬКА СУПЛІКА ДО ВИДАВ- НИЦТВ

(З передмовою проф. скотарства О. Буца).

Передмова

Я хочу тут тільки пояснити, чому це мені, скромному діячеві ветеринарії й скотарства, припало доводити оцю супліку до відома видавництва. А дуже просто: письменники довгий час галасували про свої жалі, та на них ніхто не звертав уваги, і от вони, прочувши, що я стою на чолі „Захисту тварин од жорстокого поводження“, звернулись до мене, як до скотинячого Нансена. Бо й дійсно, що було робити письменникам, як не вдатись до гуманного товариства, що я його організував, коли їхня письменницька супліка не була прийнята до видавництва.

Письменники—народ ліричний, а тому й у супліці лірики досить.

От вона:

Супліка.

Дозвольте мені, шановні товариші, довести до ваших ушей оцей плач літературних овець, що їх стрижуть денно й нічно різні Професоренки, аж до живого м'яса.

Але дозвольте також подати клаптик і історії.

Колись старі професори, протерши десяток штанів на місцях найтіснішого свого контакту зі стільцями, видавали свої хрестоматії „для учебных заведений“. Ім'я складача на таких хрестоматіях містилося звичайно дрібненьким шрифтом десь унизу, між роком видання й маркою видавництва, й то не просто, а з зазначенням: „склав за такими й такими джерелами“. І ніколи тому складачеві в голову не спадало поставити своє ім'я нагорі титульної сторінки.

Тепер все те робиться інакше, тепер—коли плебейські ножиці витискують аристократичне перо, а гуміарабік поверг „во прах“ кольорову родину, іменуєму атраментом.

Новітній складач хрестоматії забув скромне „склав“ і гордовито посів авторове місце:

Професоренко.

Хрестоматія нової літератури.

Але справа не в цьому,—нехай і складач хрестоматії відчує хоч на титулці себе автором, тим більше, що скромність—явище в наші часи рідке...

Справа в іншому. А іменно в тому, що в такий спосіб ніби визнається рівноправність ножиць і гуміарабіку з пером і атраментом, проти чого ми, не дивлячись на свій щирий демократизм, заперечуємо.

Що-правда, в ножицях і гуміарабікові дехто може побачити благословенну машинізацію, а в трудовому принципі „папа ріже, мама клеє“ — наукову організацію праці, фортизм і лігу часу, та ми насмілюємось на цей раз одкинути блага НОП'у, ЛЧ і розподілу праці.

Справді, читачу, уявіть себе прихильником машинізації, ЛЧ, НОП'у й уявіть, що, за допомогою всіх цих методів, вам серед білого дня машинізовано вирізали кешеню з грішми?

Що ви тоді заспіваете?

То-то воно й є!

Саме через це ми, письменники,—проти Професоренкового виробництва, бо ми є сировий матеріал того виробництва.

Поріже наше живе тіло Професоренко ножицями і поклее гуміарабіком, і клеє инколи галошу штанів до коміру сорочки, і за те одержує гонорари більші, ніж ми за писані, а не клеєні книжки.

Ми чули, що ви, видавці, виправдуєтесь тим, що, мовляв, Професоренко дуже кваліфікований. А ви думаєте—у нас

Степан Васильченко

не вистачить кваліфікації, щоб розрізати ножицями і склеїти гуміарабіком?

Думаєте ні?

А чому-то так, коли хто з нас приносить поезії на друкований аркуш, то ви одмовляєтесь друкувати, а коли Професоренко вклеє той друкований аркуш в хрестоматію, то ви ті вірші друкуєте? І гонорари платите? Платите, та не нам, а Професоренкові, а ми мусимо, сидячи на декохті, постачати матеріал для ножице-гуміарабічного Професоренкового виробництва? Так, по-вашому, чи ні?

От, виходячи з усіх цих міркувань, ми просимо з тих тисяч, що ви їх виплачуєте авторам „од ножиць“, виділити нам щось, хоч на цигарки...

Гадаючи, що наша супліка видушить з ваших очей не одну сльозу, ми на цьому закінчуємо.

Далі йде безліч підписів.

САТИРА НА ВІРШУВАННЯ

(На тему з перського поета Енверія)

Ох, віршування! хронічна хворобо!
Кинеш мене? чи не кинеш до гробу?
Бідні поети!.. Мабуть, як жінкам,
Треба що-місяця слабнути вам?!

Мовчки красується квітка лілеї,
Хоч язичків — ціла сотня у неї.
От було-б гарно — лілеєю стать:
Жить поетично — й чарівно мовчать!

А. Кримський.

ТЕЛЕФОН № 4-21

Гумореска *Антоші Ко*

Ну та й хороше-ж відчуваєш себе, товариші письменники, коли ти, хоч-би й плужанський поет, завагітнієш, скажемо, на монументальну поему і щасливо народиш своє літературне чадо. І ще коли оця твоя поема та співзвучна сучасній добі, та ще коли вона, оця поема, цілком ідеологічно витримана та ще й верлібром індустріялізованим написана, тоді температура тобі скаче дужче ніж Валер'янові Поліщуківі підчас його літературної роботи, а серце цілими циклами вибиває джазбандівські мотиви. Так і хочеться помчати на радіо-станцію, стати перед мікрофоном і гукнути на всю Україну.

— Алло!.. Алло!.. Говорить Харків... Алло!.. Відомий поет... Перпендикулярний закінчив монументальну поему... і так далі і тому подібне.

От зі мною, товариші письменники, цими днями трапилась приблизно така сама історія. Правда, я на радіо-станцію не побіг, але рівно о дванадцятій годині ночі схопив до рук телефонну трубку і затарабанив.

— Прошу, кажу, дати мені 4-21... Прошу мерщій дати мені 4-21.

Тим часом ще раз зиркнув на редакційний бланк журналу „Плужанин“, де було зазначено телефон № 4-21.

Подзвонила станція.

Стою я ото коло телефону, чекаю на секретаря редакції „Плужанина“, що днює й ночує в редакції,— стою та й думаю. Чому-б мені, думаю, і не дзвонити о дванадцятій годині ночі, коли я до 996 рядка дійшов... Коли моя поема співзвучна сучасній добі, коли вона, моя поема, просто в ногу йде разом з комуністичною партією, з радвладою і профспілками. Це ж неабияка подія на нашому літературному фронті.

Коли це чую—клацнуло в редакції. Думаю, секретар зняв з підойми телефону телефонну трубку. Слухаю—сопе в телефон, активно сопе. Далі, чую, позіхнув на весь рот, плюнув набік і знов сопе. Я слухав, слухав, та й не втримався, кінець кінцем. Людина, думаю, вже три ночі не спить, написала співзвучну сучасній добі річ, а тут таке, можна сказати, бюрократичне відношення. Я як гукону в телефон.

— Годі, кажу, вам сопіти, триста алітерацій вам у ваші секретарські ніздрі!.. У мене кажу,—температура скаче, от-от народю...

Коли це чую сонний бас:

— Ви не туди, каже, потрапили... Дзвоніть до родильного притулку...

Та й повісив трубку.

А мені, товариші письменники, аж голова обертом пішла від такої розпробюрократичної відповіді. Кров ударила мені і в голову, і в ніс, і в інші автономні частини мого письменницького тіла. Чекай-же, думаю, голубчику!.. Ось я докінчу свою поему, тоді ми з тобою іншим тоном поговоримо.

Сів я до столу і за п'ять хвилин дописав фінальну строфу. Далі кинув очима по всіх сторінках моєї поеми. Ні, це неабиякий твір—це ціла доба. Тут вам—і лінії, і фарби, і музика, і тільки чорт-його-зна чого тут нема. Посуньтєся, думаю, товариші Сосюро та Тичино, посуньтєся трошечки, дайте поетові Перпендикулярному почесне місце на Олімпі: Отак собі міркую, а очі мені аж горять, серце барабанить, руки тягнуться до телефонної трубки. Дзвоню.

— Прошу, кажу—дати мені 4-21!..

— Подзвонила...

Припав я своїм письменницьким вухом до телефонної трубки й чекаю. Чую—зняв трубку, відкашлюється й знов сопе. Далі чую (о, скандал!)—двоє їх там сопе, аж на чотири ніздрі сопуть. Потім давай шептатися між собою, хіхикаючи, так неначе я зовсім і не чекаю на відповідь, неначе я й не писав монументальної поеми. Я чекав-чекав, слухав-слухав, а далі як затупаю ногами та як закричу:

— Я, кажу—три ночі не сплю!.. кров'ю схожу!.. А ви шури-мури заводите в редакції, п'ятсот асонансів вам у ті місця, якими ви смієтеся...

А бас сердито:

— Ще раз, каже, говорю вам: одчепіться ви зі своїми родинами... Я вам—не пупорізка, не акушерка і не родильний притулок.

Та цок трубкою—повісив.

А я трах кулаком об стіну. Тисячу, думаю, звукових повторів у твою бюрократично-секретарську голову. Та знов до телефону.

— Прошу, кажу, дати мені 4-21!..

— Подзвонила...

Чую—на цей раз секретар сердито шарпає трубку...

— Алло!—кричить...—Кого там чортяка мордує?

А я аж зубами скрегочу. Що це, думаю, за такий інквізиторський тон у розмові з відомим поетом, чию фотографію було вміщено в журналі. Я як крикону йому в телефон:

— Бюрократ ви, кажу, мільйон архаїзмів вам у ваші секретарські легені... Я кров'ю схожу...

А він мені:

— Та пішли ви, каже, к чорту!.. — Та й повісив трубку. Я неначе сказився на той час. Говорити, думаю, не хоче зі мною нещасна редакційна тулька. Не сів, а просто бубхнувся на стілець. На праву ногу—черевик, на ліву—черевик, на спину—пальто, а на голову вже й не пам'ятаю що, та й подався до редакції. Сосюриною „Залізницею“ помчав на Пушкінську ч. 24, Тичининим „Вітром з України“ влетів до редакції „Плужанина“, і просто до секретаря, що дримав над папкою „Графомани“.

— К чорту, кажу, посилати мене, мільярд варваризмів у ваші секретарські артерії?!

А він витріщив на мене свої заспані очі!

— Хто, питає, вас послав?

— Ви, кажу!

— Коли?

— Тільки-що, — кажу, — в телефон...

— В телефон?.. У який?..

— 4-21, — кажу, — 4-21!..

А він упав головою просто на папку „Графомани“ та як зайдеться сміхом, як зайдеться:

— Ха-ха-ха!.. Ха-ха-ха!..

А я неначе на гарячих цвяхах танцюю.

— Чого ви, кажу, регочете, трильйон метрів Поліщуківського верлібру вам у ваші секретарські нерви?!

А секретар:

— Ви, каже, дзвонили до приватного помешкання...

— Як то, кажу, до приватного помешкання?.. А на бланках у вас який телефон стоїть?.. 4-21?..

— 4-21... Але поки-що цей телефон стоїть у приватному помешканні...

Та знов:

— Ха-ха-ха!..

А я круть до дверей, та мерщій хода з редакції. Чорт вас думаю, розбере, куди до вас дзвонити. Ще до ДПУ додзвонишся.

Красненько вам дякую!

Од редакції: Редакція „Плужанина“ не заперечує можливості такого факту. Дійсно, телефон № 4-21 якийсь час стояв у приватному помешканні. Але зараз його перенесено до редакції. Шановний фейлетоніст може в цьому переконатись, коли подзвонить тепер до редакції.

ЦВІТНА КАПУСТА

(Літературні афоризми)

1. Писати поему, значить, брати ножиці, розрізати ними дрібні поезії на окремі рядки та слова і, заплющивши очі, зліпити з них довгу, предовгу „поему“.

2. Тичина співа, як соловей, а в солов'я погана музика.

3. Поет — корабель без руля і вітрил, як наш Володька Сосюра, а коли бувають виїмки, то вони на увагу не приймаються.

4. Я розумію музику тільки міста, коли бігають трамваї, автобуси і верещать сирени.

5. Критик завжди буває з катаром шлунка, або гомосексуальний і — трусливий.

6. Поет — чудак, який пише вірші.

7. Хвильовий — двулична душа: Пільняк і Белий.

8. „Гартованська“ й „плужанська“ літератури — пародії на машини та плуги без колісної мази, допотопної системи.

9. „Я не розумію Вашої поезії!“ — значить Ви живете 19 віком, або ця поезія належить до віку 21-шого.

10. Рецензенти завжди без прізвища, у них псевдоніми.

11. Художнє мистецтво — віл без хвоста, який мекає, а „гартованське“ — тільки хвіст один на щоглі.

12. Журнал це редактор, а редактор не редколегія, у нього є дружина й іще дещо... —.

13. Коли Вас не друкують, то Ви геніяльний письменник! А генії завжди випереджують свій час на декілька епох.

14. Коли поет пише під Шевченка, він Т. Г. Шевченко колосальних розмірів — $\frac{1}{1.000.000}$ частина його. Цей закон правильний для всіх плагіаторів.

15. „...енки“ це кваша, але „...вий“ — ополоник, яким замішується кваша.

16. Є дурні, які захоплюються творами Шевченка, Лесі Українки, Олесья, Чупринки і, навіть, допотопним Тичиною, а дурні — розумні люди.

17. „Ой не ходи, Грицю, та на вечорниці“ прислів'я до „плужанських“ літ. вечірок.

18. Понеділок — день „папаші“ — Пилипенка, в цей день він каже чергову промову про значення „Плуга“ й „...енків“, а „...енки“ слухають розвісивши вуха. Це буває тільки в понеділок увечері у залі „Громадської Книгозбірні“.

19. А взагалі літературою не варт займатися, краще спекулюють на валюті, а дехто спекулює на літературі.

20. Коли ти пишеш під Тичину, значить, ти божевільна людина, а П. Г. Тичина, кажуть, зовсім нормальний.

21. Написати оповідання чи новелу — дурниця! Треба лише застенографувати „драму“ в своїй чи чужій сім'ї, для цього треба підслухати, але за це б'ють.

22. Чим дружити з поетом, ліпше втопитися. Не то поет затопить тебе своїми „вершами“.

23. Лівий фронт це — вліво! Або газова атака з аеропланів.

24. „Неокласики“ — іхтіозаври печерні, що наділи котьолки та циліндри.

25. Літературні бої характерні відсутністю самої літератури, але є лише мордобиття та опльовування. Для багатьох це дуже приємно. Чудаки!!

26. Вишня — страшенно нецікавий фейлетоніст і, навіть, не вишня.

27. Сама найкраща річка в Харкові Лопань, переіменована АсКК в ріку імени Василя Блакитного (він-же Проноза). Незабаром там збудують річну флотилію того-ж імени.

28. А Коцюба це дубина, якою б'ють, але не вона б'є.

29. Взагалі, хто безробітний, може писати вірші і носити їх читати до Тичини, а цей вислухає й скаже „гарно“ або „погано“. От і все.

30. Помийниця, з якої вже свині не їдять — журнал „Червоний Шлях“.

31. „Всесвіт“, „Глобус“, „Знання“ — журнальчики для настольного вжитку, а від літературного відділу читачі одержують велику насолоду: забор у шлункові й інші довольства.

32. Коли не кохання, так банда... коли не банда, так гудок... усе це з половими ...блемами — теми наших літераторів.

33. Скажи мені назву твого останнього твору, і я скажу хто ти?

34. Коли по журналах твоїх поезій не друкують, так ти їм надсилай іще більше, аж ось змилюються й надрукують. Так кількість переходить у якість.

35. Про космос — штука не легка. Сама погана із космічних поем „В космічному оркестрі“.

36. Оркестри сняться лише ченцям з херувимами. А для

нас отари коров з бугаєм, або центральний квартал міста є симфонічний концерт.

37. Сковорода нещасний філософ, який вже давно помер, а про нього все пишуть, особливо поети! Їх турбують Сковородинські лаври... Будь ласка, бери скільки хочеш, тільки не гвалтуй нас своїми „поемами“!

38. „Досвітні симфонії“, це значить вдосвіта ходити туди пішки, куди ходять усі, одним словом, це нечемно...

38а. Я поважаю „Фауста“ Гете, бо Гете жив так давно.

39. На Україні немає жодного порядного поета, бо у нас всі родяться ними.

40. А Володька Сосюра вже зрізав собі голову, а ноги лишив у „Гарті“, лишилось пузо зі всіма своїми „прелестями“, а в цьому полягає сенс поезії.

41. Коли ти пишеш такі твори, що приходиться їх до скриньки замикати, не гадай, що прославишся як Т. Шевченко.

42. Хороше тому, хто ніколи не дума, але поет вічно думає про... гонорари.

43. Аванс — це спочатку дати твір, а потім через рік взяти 0,00001 частину вартости його.

44. „Хай живе революційна література!“ це — Держвидав банкрутуй, ні копія грошей, не друкуй віршів ані прози — тоді ще більше кричать: „хай живе революційна література!“

45. Хороше тому живеться, хто в редакції живе, той друкує свої твори і авансики бере!

46. Не так це важно — якість письменника, але реклама на першому місці.

47. Хто їздить верхи на рекламі, як блоха на таракані довідайтесь?

48. Є класова нерівність і серед письменників! одні протискують свої книжки, як біржовий маклер, а другі все сплять в підвалі.

49. Кубізм — уявити, що місто в кубах гранітових, все життя складається із кубів, а раз так, то давай робити трьохкубові комбінації. Ця праця дуже корисна і приносить найбільший результат.

50. Образ — це дуже неприємна річ, бо кожен божевільний промовляє образами, або корова робить очищення своїх каналізаційних труб образно.

51. Або образ — це пляма нафти на чистій воді.

52. „Філософ з головою маленького хлопчика“ то значить, у нього зовсім немає голови, хоч він і великий вже.

53. Маяковський — це Михайль Семенко, тільки без Мосельпрому і нижчий на зріст.

54. Скульптори — ненормальні. Вони роблять людей з глини і не дороблюють їх коло живота. Роблять людей ненормально.

55. Художник є обійник, що прибиває життя, висушене вже, до полотна.

56. Коли людям нічого робити, вони пишуть поеми, романи, драми, картини, роблять статуї і пам'ятники — це гарно. Але є такі, що читають і дивляться на все це — це дуже погано.

57. Мистецтво — життя. А те, що на папері, мертво є. Пізнавай життя на фабриці, на вулиці, на майдані, в притонах. Ти пізнаєш найбільше мистецтво, мистецтво як жити.

58. Письменники пишуть про кохання, доки не побачуть голої жінки — в натурі. А коли пізнають це, пишуть романи, драми, або йдуть до установи шукати праці.

59. Ми жалкуємо тільки тоді людину, коли вона померла вже, так і уряд наш, коли поет Самійленко вже захорував на смерть, видав був йому стипендію.

60. Чому обов'язково створюють славу по смерті, але не при житті? А кожен письменник прагне слави при житті свому, бо що йому до того, що скажуть після смерті його.

61. „В електричний вік“ — поема писана при каганці.

62. Семенко каже: „Деструкція мистецтва“, а мистецтво загине лише тоді, коли зникне все життя на землі і, навіть, тоді буде мистецтво — велична космічна гармонія.

63. Винниченко здав свої позиції і проситься до У. С. Р. Р., значить, у нього позицій зовсім не було, як і у проф. М. Грушевського. Зайвий доказ тому, що письменник-артист не може бути політиком, ані міністром. Бо його політика полягає в творах, зроблених ним.

64. Коли вже письменник видохнеться, або стане вижатою цитриною, то він стає за лідера, чи за керівника літературної організації. Пише бойові статті, які зовсім не бойові, бо порох у нього вже спалений.

65. Щоби нажити приятелів — хвали твори, не розбираючись у якості їхній. Роби з кожного — генія. А навпаки — ворогами стануть вічними.

66. У нас на Україні вчених серед літературних теоретиків нема. Одні компілятори. Яка різниця: висловлювати

свої чи чужі думки, ставлячи під ними свої прізвища. Бо на світі за весь час існування людства обмежена кількість тем.

67. Великому поспіху для поета сприяють: його голос, врода і губки.

68. Чому це серйозні люди у нас не читають поетів — мабуть тому, що вони зовсім не серйозні.

69. Найталановитіший поет той, що за все життя ні одного рядка не написав і не хоче читати поетів, але займає відповідальний пост у політбюрі Революції. Це — геніяльний поет революційного дійства.

Грицько Коляда.

Москва, 1925 рік.

Іван Ле — Іван Микитенко.

ОСЬ ТАК ВИРОСТАЮТЬ ПИСЬМЕННИКИ
„ПЛУЖАНИ“

Вроджений письменник

Джерело настрою

Перша студія „Плуґу“

Перша критика

ОСЬ ТАК ВИРОСТАЮТЬ ПИСЬМЕННИКИ
„ПЛУЖАНИ“

Подає надії

На розпутті

На першу вечірку „Плугу“

Взагалі поет

ОСЬ ТАК ВИРОСТАЮТЬ ПИСЬМЕННИКИ „ПЛУЖАНИ“

Надрукували!

Поет кредитнувся

ПО „ЛАВРИ“

У буденній праці я хлопець незначний. Ну хто там знає? Кому яке діло до плужанських списків, де „Биковцевим“ петитом стоїть неоковирне „Юхим Гедзь“?

А признатись по правді, як зчепляться ото в Харкові за „лаври“, як почнуть пушити один одного, доводити, хто цяця, а хто киця, то так заскребе тебе, наче десяток ваплітовських пер про плужанську лінію.

Послухаєш — і жаль тебе бере. Доля моя гіркая! Які, думаєш, у людей очі завидющі! Пробачте, товариші! „Графоманство“ моїми устами псує вам вуха. Я плужанин скромний, а коли й хочу чого, то їй-бо не „лаврів“ — мені й дєреза пристане, тим паче, що до українського ґрунту європейські лаври не дуже пасують.

Отож одного ранку одержую з Чигирина телеграму:

Приїжджайте.

Все готове.

Сельбуд.

Коли-б мене раптом зарахували до „академиків“, то й тоді не було-б того ефекту, що його зробила Чигиринська телеграма: мене, як гумориста, викликали на виступ! На мене чекала „столична“ (бо-ж Чигирин „столиця гетьманська“ колись) аудиторія... Подумати тільки!

Але свої вагання я розрубав в одну мить:

— Поїдем, кажу товаришеві! Будеш за конферансьє...

Поїхали. Приїхали.

Вулицями вже рябіють афіші (Чигиринським стилем):

...Перед початком кіно-сенсації виступе відомий

Юхим Гедзь

зі своїми творами, а саме: остюхами.

Може-б мене був тут-же й родимець ударив, та тільки повертаюсь я, стоїть завсельбуду:

— Що ви, — кажу, — нехай вам!

— Це, — говорить, — у нас тут дитяча друкарня в колонії

— А-а-а! Ну, тоді звісно. А ми, бачите, думали, що друкарня доросла...

Діждали вечора: вісім годин — порожньо в театрі, дев'ять годин — порожньо...

— Оце, думаю, „відомий“ — руки-б вам і т. далі. Може нишком додому голоблі?

Аж ось десята година, як посунули. Дивлюсь у дірочку зі сцени — ой-ой-ой! Та шістьсот-же місць у театрі, та вже один одному на потилицю лізе... Самий тобі український ґрунт.

Мій конферансьє відкашлявся, підтягнув штани і почав:

— Гумор, говорить, в літературі займає окреме місце, гумор має талановитих представників...—Згадав тут Зоценка, Романова, Зорича, Вишню, Нечая, Антошу Ко, Котка, а коли дійшло до мене — мій конферансьє:

— ... і от значить, кінчає, з гумором від Гарту виступить член Плугу Юхим Гедзь.

Оце, думаю, підсадив!

— Товариші, — кажу, — моє завдання і т. д. зовсім не є демонстрація гумору від Гарту. Плуг, кажу, живе, і я від Плуґа...

— Просимо... Просимо... Вже-ж не з Вапліте.

Читаю про парубків — дівчата аж заливаються від сміху, почну про дівчат — парубки мов весняний грім. Которі-ж ні

парубки ні дівчата, а так собі аудиторія, тільки головами хитають та приказують:

— Ну й сук-ин син!

Знов про парубків та хуліганство сільське. Прочитав — і за лаштунки.

Як-же підніметься, аудиторія, як заплеще, як крикнуть парубки:

— Давай його!

На мені й шкіра похолонула. Тікай! — наче хто шепоче на вухо.

Вибіг на вулицю і тільки-но віддихав — гульк — парубчаків так щось із десятків біжить моїм шляхом:

— Де він, питають?

Я вповдовж улиці, вони за мною, я за ріг — вони за ріг...

— Ну, думаю, тут мені й кришка. Тут мені дадуть „лаврів“...

Тюпаю, а серце як не вискочить — куди ти його в чужому селі втечеш? Нагнали мене хлопці, я до них:

— Їй-бо, братці, не буду. Я...

Оточили вони мене колом і очима немов мечами нижуть.

— Так ви, значить, із Плуга, — задирається один?

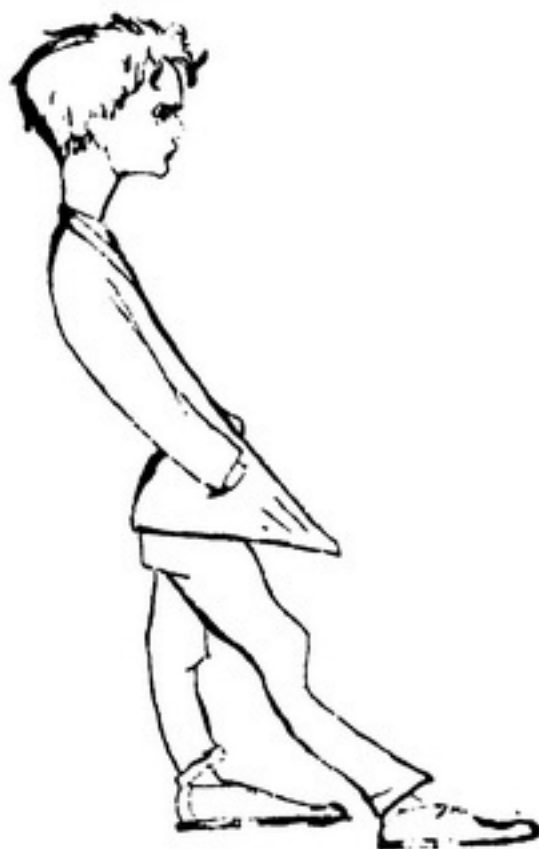
Я тільки роззявив рота, щоб відректись як Петро від Хреста. А вони мені:

— А ми оце вас хотіли просити, щоб ви нам допомогли гурток плужанський...

Ху! Оце тобі й український ґрунт і „лаври“.

Черкаси.

Юхим Гедзь.

Художник Сашко

ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТИ

Товаришам-письменникам

Психологія творчості...
 Не чуючи ніг,
 Глибоко в серці ховаючи муку,
 Молодий поет до журналу забіг —
 Першого вірша здати до друку.
 Хмурий редактор до крісла прилип.
 — Киньте ви вірші писати, друже!..
 Оповіданнячко краще дали-б,
 Зараз нам проза потрібна дуже.
 ... Місяців шість не випростував спину.
 Крапка.
 І враз — гумориста стрічає.
 — Ти нам ушквар фейлетона, сину,
 Повісти зараз ніхто не читає.
 Добре.
 Почав про трамвай, про шосе,
 Про бюрократів, про якості краму.
 — Ех, — позіхає старий режисер:
 — Киньте ви гумор, сідайте за драму.
 Пише він драму.
 І сльози, і плач...
 Чорт-ма штанів.
 В далені — гонорари.
 — Любчику! — скаржиться кіно-діяч, —
 Чим голодать так, писали-б сценарій!
 Очі поета —
 Не очі — гроза.
 Пише сценарій.
 Що-далі — то гірше.
 Приятель - лірик прийшов і сказав:
 — Дивно... чому ви не пишете... вірші?..

 Психологія творчості...
 Хай наперед
 Вчений одмітить, коли не ледащо:
 — Краще хай в дворники піде, поет,
 Ніж у халтурі звестися нінащо.

Леонід Чернов.

МИСТЕЦЬКА ХРОНІКА

(З блокноту журналіста)

— Зустрів учора Сосюру в лазні. Зачитав мені вірша. Хороший поет, стрункий, такий чорнявий, замріяні очі. Каже, що він не хоче вже нізвідки виходити.

— Слісаренка застав за роботою. Перечитував „Пещера Лехтвейса“. Дуже обтяжений роботою, каже: „Романи пиши, сценарії пиши, вірші катай, потім усе це видавай“. Учиться, каже, ще й лівою рукою писати.

— Валеріян Поліщук не перестає писати вірші.

— Семенко вернувся з Марсу. Збирається їхати на Гавайські острови або до Балти.

— Бачив Коцюбу в „Швейпромі“. Набирав на спідницю матерії.

— Копиленко збирається написати оповідання. Купив „Теорію прози“ і нові штани.

— Був у Держвидавві. Застав порожні стільці.

— Зустрів Пилипенка в голярні. „Ось поголюсь, — каже, — тоді візьмусь за Шекспіра“.

— Професор Туркельтауб в інтерв'ю з газетами пообіцяв, що на Україні буде введено авторський гонорар на кіносценарії.

— Поетична нива збагатилась новим даром. Антон Дикий видав свою першу збірку поезії. Збірка чудесна. Папір „верже“, шрифт латинський і обкладинка на дві фарби. Якщо й надалі поет працюватиме таким темпом, — піде далеко.

— Професор Туркельтауб в інтерв'ю з газетами пообіцяв, що на Україні буде утворено літературний фонд. Нарешті!

— Поет Олесь Кабан пише космічну поему „До сонця“.

— Професор Туркельтауб в інтерв'ю з газетами пообіцяв, що на Україні буде, здається, українська драматургія й музика. Слава богу!

— З початку нового року (якого не скажемо) Головополітосвіта збирається організувати виставку українських художників. Художники замовляють рами.

— Професор Туркельтауб в інтерв'ю з газетами пообіцяв, що на Україні права селянських письменників буде забезпечено. Прекрасно!

— З-за кордону вернулись деякі робітники мистецтва, командировані Головополітосвітою. Закордоном товариші

придбали багато цінних речей: по дві пари черевиків, костюми, пальто. Кажуть, що буржуазне мистецтво розвалюється.

— Є чутки, що наукові кола клопочуть перед відповідними інстанціями про нагороду професора Туркельтауба званням заслуженого професора української естетики. Давно варт.

— Черговий радіо-концерт у Харкові відбудеться в неділю. Ворони розлітаються.

Сірко.

* * *

Письменника спитали — чом він схуд?
(По зверхності буває часто суд...)
Відмовив той, підвівши скорбні зори:
„Хоч я і схуд, зате... товстіють твори“...

Бровко Чубатий.

Х Т О В І Н ?

(Присвячується „лицарям морали“)

Священним месником рушає на „Онана“,
Бо скривджена Мораль цнотлива панна.
Вона-ж йому тепер така рідня й знайома,
Бо, видно, поки-що сам має жінку вдома.

О. Ч.

Л И С Т З Х У Т О Р А

(Так ніби про „теорію творчости“)

І хто воно отим письменникам стільки творів пише?
Прямо аж дивно. Єй-бо!

Глянеш — подивишся — аж за голову вхопишся:

Стільки тих томів-томів, що й не перечитати всього
написаного. І коли вони, оті письменники, встигають свої
думки та в слова понанізувати, а з тих слів повісті та оповідання
вимальовувать, і дух їх отой... знає?

А й гарно-ж бува дехто пише.

Ну прямо тобі, напише — як словами розкаже. — Та що там словами! Фарбами... живими образами... так і малює... так і малює... Аж дух захоплює, коли читаєш, наприклад, Хвильового, або Вишню... й Головка гарно пише... Не читали? Е-е!.. Що-ж це ви? Прочитайте, прочитайте. Та то-ж не

письменники, а краса наша... Ви тільки вслухайтеся в їхню мову, вдумайтеся в думки, що вони висловлюють, придивіться до тих образів, що їх вони художньо вимальовують на протязі якихось 2—3 сторінок, і пригадайте собі, чи ви могли-б дати за такий короткий час і на такому невеликому місці та ще й з такими звичайнісінькими собі словами такі надзвичайно величні, артистично-художні картини.

Ви гадаєте, що ні?

А от я кажу—що могли-б... Єй-право! Треба тільки вміти записувати...

Писаря значить доброго мати...

І вже...

Усі найбільші письменники мали добрих писарів і, уявіть собі, творець их письменників найбільше картинні, найбільше захоплюючі, а, головне—найбільше понаписували оті саме письменники, що писарів добрих мали.

Грамотних, звичайно, писарів.

Наведу вам приклад.

Та й навіщо далеко ходить... я теж... грішним ділом письменник... До Плуга належу... (Між нами: за плугом хожу усе своє життя). Словом, усе як слід: написав, здається, кучу віршів...

А які бувають вірші... друзі мої милі, які бувають вірші!.. Не в мене, а в других поетів... Наприклад, Тичина, Сосюра, Поліщук... Ну, прямо тобі...

Але, про себе...

І я поет. Написав щось за дві інсценіровки, нігде ніхто тих інсценіровок не ставив правда, та то дурниця. Важно, що я володію пером, як то кажуть. Умію доладу слова до купи складати... Із слів думки... Але от біда: нікому тих думок записувати...

Вам, мої товариші-плужани, відомий цей стан людини, оці переживання письменника. Оці-о, муки творчости.

Косиш приміром, ореш у полі, а чи то молотиш на току. І лізуть до тебе в голову найрізноманітніші думки і повстають у твоїй уяві сотні найяскравіших образів і родяться в твоєму серцеві десятки сотень чудових слів.

От-от би записати їх... От-от би перелляти на папір ті пісні, оповідання й повісті, що повстали в твоїй уяві.

Поезія.

Та... отава не жде... спілий колос не чекає...

І... „Гей бики чого ви стали“...

До чепіг прилипли руки... Чорна земля скибами пливе на полицю. Сонце припікає, треба користатись годиною кінчати...

Проза...

А втягнеш плуга під повітку, нагодуєш та напоїш товар. Попоїси сам. Умиєшся, витягнеш папір з початим оповіданням, а голова хоч і повна всіляких думок, немов той лантух, що з його ніби не висіяв зерна... Так і хилиться, так і хилиться, ну чисто тобі, як зрізаний качан капусти...

Ех! От-тут би писаря!

Розказав-би йому все лагідненько, що як і до чого. Дивись, укр. пролетписьменність і збільшилась-би на одне гарне оповідання і стало-б на одного письменника більше на Радянській Україні...

От здивувався-б Яловий, протерши на ранок очі.

Диви. Ще один письменник у Плuzі знайшовся!

А й не люблять ці „вільні“ нашого брата невіЛЬНОГО... (ой, не люблять)!

А й напне їх колись бабуся історія за те, що, лягаючи спати, не думають вони про те, що може статися хоча-б таки й за одну ніч.

Ох, і напне!

Вкриє... та й покриє їх... мокрим рядом та й вишарує їх квачем з під дьогтю не згірш памфлетистого Хвильового (а то ще й краще) якийсь новий... із отих-о самих...

Почекайте-но!

— Дайте на писаря спромогтись.

Мені так здається, що коли-б тільки людина привчила себе до систематичного щоденного писання — от як ото скажемо — що-дня коваль у кузні клепле... та ще якби та людина та заздальгідь гарненько поміркувала над тим, що саме вона, та людина, хоче писати, та щоб раз-у-раз усі ті вислови та думки, що їй приходять у голову в процесі обміркування надуманого чи задуманого писання — занотувала, а потім уже й додержувалася-б отого занотованого... Та ще коли-б тільки та людина та вмiла гарненько переписувати начисто своє писання.

Їй-право... Гарний письменник вийшов-би з тієї людини (навіть і без писаря).

Ну така-б окраса Плуга була, що куди там тобі який завгодно Укрсельмаштрест!

Зразу трактором наш-би Плуг став та й уже.

Звичайно, що я по собі сужу...

Може воно й не так...

Хотілося би, щоб хто з „плужан“ відповів на ці мої думки та міркування що-до так званої теорії та практики літтворчости. Цікаво, яко воно ото у других письменників-хуторян?!

Дмитро з Хутора.

ІЗ ЗОШИТА

(Записки сільського плужанина)

I

Шеф вірші написав

Аж оце гець моїй музі! Попав у таке село... Куди не глянь — гори та повітки! Повітки та гори!..

Вечором забігли до мене: — Слухайте, товаришу, ходімте до сельбуду, бо ми випускаємо газету, а ви як учитель...

Взяв олівець, іду, Редколегія в повному складі. Перевіряємо матеріял:

„Над нами вітер віє,
Полоще прапори...“

— Хто цей матеріял подав? (питаю).

— А шеф!

— Це він написав?

— Ну да він. Він добрі вірші пише!

Мовчки беру й закреслюю прізвище шефа і пишу „Володимир Сосюра“.

— От тобі й на! Це ви нарочито?

— Ні, це прізвище того письменника, що написав оцей вірш.

II.

„Плужанин“

Розжився на примірник „Плужанина“, — якось аж полегшало. О, а Кириленко хоч-би посоромився!

„Я сьогодні поет і редактор.“

Ну хто-ж себе хвалить? І все поре Фордзоном курай? Уже так надоїли у віршах „Фордзони“ та „трактори“! Від них уже „тракторить“ тільки не на степу, а в ухах. Видно, у Харкові багато фордзонів, — я хотів хоч ув один вірш

і собі втелюють, так ще й досі не бачив, а в нашому селі 14.000 населення.

III

Ех, та й годі!

Читаю хроніку ЦК Плуга: переведено в студійці. Оце ще мені ЦК! Два роки в Плuzі і разу не одержав на свою адресу жодного листа. Або зашлють на Кавказ, або в друге село.

А перевести в студійці — так це: раз-раз! Немає друкованих творів. А сами попереджають: „Не скоро турбуйся, то, мовляв, чорти батька зна що... а путній чоловік подожде“. Та й трудно нашому братові.

От Семенко — про свого прекрасного носа та шпичку напише — друкують. А тут як-би написав:

„Хто мені прекрасному на спичці галушку подасть“.

— Засміяли-б!

Ех!

IV

Хіба наші не кращі?!

Мені подобається. Треба буде й собі зробити маненький зшиток і навидумувати слів.

Півтемінь.

Білохмарь.

Синьоліс.

Світанить...

Які чудові образи — слова! Тут перед Вами малюється... „Ранок“ (Яновського).

Це наші так! Куди далі пішли за буржуазних класиків!

Хіба в Пушкіна знайдете такий напівтемний вірш? В нас на 14 рядках людина збагачує мову на цілих 4 нових комбінації.

Або, ось я ще зустрічав:

Рань загравна...

Грюкораз.

Думаю, що таким засобом можна скоротити мову. От вам необхідно сказати „надіну постолі“, а ви кажете „опостолюся“. Виграли на чотири літери. А коли так через усю книжку — ого!

V.

Бідний наш браток:

(„Глобус“ № 16, серпень, 1925 рік)

Листування редакції: Відповідь Михайлові Шулозі.

Мрії. Нафта — радянська,
Трактор — радянський,
А межі? — старі.
Так — швидче-ж-бо швидче.
Як гопак циганський.
Візьми і згори.

„Плюньте у вічі тому, хто вам казатиме, що це поезія“...
— От ішли їм! Це-ж глум! Селянин за роботу не плюнув-би нікому в вічі! А то редакція.

В тому-ж числі уміщено вірш Сидора Новини: „Секретар завкому“.

Ранком
Не сидіти дома.
Настав робітничий день.
Встає
І секретар завкому —
Теж на завод
Іде.

Краще розказав-би просто, без поезії. Ранком не всидиш дома, бо настав робітничий день. Встає і секретар завкому і теж на завод іде.

VI

„Не такий страшний чорт, як малюють“

Я вже між своїми. 18 чоловік літгуртка Плуга, 45 чоловік драмгуртка Плуга. Так заплужанили, що держись. От, що тільки вже мене виключили... А та чорт з ним! У нас свій Харків... А роботи!.. Ви подумайте, всі журнали в сельбуді були нерозрізані, а тепер уже кричати треба: переплетіть книжки, бо потріпали їх у-щент.

Та хіба-ж не весело за роботою?!

Медушевський.

АНОНС!	АНОНС!	АНОНС!	АНОНС!
--------	--------	--------	--------

В НЕВІДОМО-БЛИЗЬКОМУ ЧАСІ МАЄ ВІДБУТИСЯ ДЕСЬ ГРАНДІОЗНИЙ

КОНЦЕРТ-МОНСТР

З УЧАСТЮ НАЙВИДАТНІШИХ НАШИХ МУЗИЧНО-ВОКАЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ СИЛ

ПРОГРАМА ВЕЧОРА

I відділ

1. Дует „Коли розлучаються двоє“ -- виконають **М. Хвильовий і В. Поліщук**. Музика **М. Зерова**, коло роялю—**Ол. Дорошкевич**.
2. Соло „Ах, да пускай свет осуждает. Ах, да пускай клянет молва“ --- виконає **В. Поліщук** (музика—вільна творчість автора).
3. Декламація „Достиг я высшей власти“ - виконає **М. Яловий** (у відповідному убранні президента ВАПЛІТЕ).
4. Доповідь „Похвала глупости“ **Ів. Капустянського** (з акомпаніментом **В. Поліщука**).
5. Романс „Выхожу один я на дорогу“ - виконає **М. Христовий**, коло роялю **Київ-Гарт і інші філії Гарту**.

II відділ

1. Тріо „Ой закувала та сива зозуля“—співають: **Чернявський, Романович-Ткаченко, Філянський**. Коло роялю **С. Єфремов**.
2. Хор „Ми гайдамаки, всі ми однакі... Шли діди на муки, підуть і правнуки“ -- виконають члени „Ланки“.
3. Хор „Что день грядущий нам готовит?“ Музика **М. Христового**, слова **Коваленка** (Київ-Гарту), коло роялю **Гарбуз**. Співає— „Капела Гарта“
4. Декламація „Чи бути, чи не бути, ось де завіка“—монолог із Гамлета. Прочитає літорганізація „Молот“.
5. Гра на свистика „Блажен муж, иже не иде на совет нечестивых“ виконає **П. Лісовий**. Акомпанують **Корж і Гордієнко**.

III відділ

1. Мелодекламація „Укрийте мене, укрийте“—виконає **П. Тичина**.
2. Романс „Не искушай меня без нужды“—виконає **Ів. Сенченко** разом з **О. Копиленком**. Коло роялю **М. Хвильовий і В. Поліщук**.
3. Інсценізація романсу „Ужасно шумно в доме Шнсерзона“ виконає **ВАПЛІТЕ**.
4. Соло-бас „Гром победы раздавайся“ виконає **С. Пилипенко** (інтерпретація спілки „Плуг“).

В кінці концерту роздача призів; 5 дипломів ВАПЛІТЕ, комплект-журнала „Неоліф“, повний збірник творів групи „Авангард“.

<p>Весь чистий прибуток від концерту піде на купівлю шклянок і самовару для гостей і членів Вільної Академії Пролетарської Літератури (ВАПЛІТЕ). Замовлення на квитки надсилати до „Веселої Сторінки“ журналу „Плужанин“. Там-же приймаються і пожертви на збудування помешкання для ВАПЛІТЕ.</p>

ОРГКОМІСІЯ КОНЦЕРТУ

**ПОЖАЛІЙТЕ
СИРІТ!**

Пошукуємо Центральне Бюро Гарту, що десь загинуло в Харкові підчас осінньо-зимової літнегоди.

Хто знайде—дістане велику НАГОРОДУ

**ГОЛОВНА КОНТОРА
ПЕРІОДВИДАНЬ
ДЕРЖВИДАВУ**

для зручності передплатників перейшла в нове помешкання отам десь за Благбаз.

Вивіски не шукайте. Інкогніто від кредиторів зберігається в с і м персоналом **КОНТОРИ**

**НАКЛАДОМ
КНИГОСПІЛКИ**

вже два роки намагається вийти з друку новий (укладає О. Слісаренко)

Дитячий декламатор із творів:

Олеся, Чупринки, Грінченка, Вороного, Черкасенка, Старицького, Ол. Пчілки, Хвильового і Йогансена

ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(ФІРМА ІСНУЄ З 1925 РОКУ)

ОПОВІЩАЄ всіх ліропоетів, поезотарабанників, драмоперів, фільмокрутів, лайлетистів та інших європенків, що в зв'язку з сороковинами академії відкрито прийом заяв до Вапліте

ДО ЗАЯВ ТРЕБА ДОДАВАТИ:

1. Зречення від будь-якого знайомства з Гартом, Плугом, Молотом, Жовтнем і т. п. буржуазними забобонами. 2. Клятву не вести масової літературної роботи. 3. Рекомендацію знавців античної мітології. 4. Членську картку ВУСОП (спілки мислівців та рибалок).

Прийом буде проведено за традицією минулих років у день річниці Жовтня в ресторані Церобкоопу

**ПРИБЛУДИВСЯ
ПОЕТ**

без жадних документів, безрідний і безпорадний, не пам'ятає нічого, крім своїх віршів!

Відгукується на кличку **„ПАЦЮРКА“**

Родичів або близьких просять зайти забрати, бо що-далі—дужче псується і розгублюється

**ПРОРІКАЮ ДОЛЮ
ЩОДЕННІ СЕАНСИ**

Високодумний ексфутуро-комунультоваплетист, маг і **ПРЕЗИДЕНТ,**

угадую минуле, сучасне і майбутнє поетів, поетес і поетенят.

За окр. плату гадаю на кофейній гущі, даю інтерв'ю в „Вечернее Радио“ й складаю привітальні промови

**ЯК ВИДАВАТИ
СВОЇ ВІРШІ?**

НОВА ПІДРУЧНА КНИГА

В. ПОЛІЩУКА

Замовлення приймає дама на плакаті у вікні друкарні „Червоний Друк“

УСІ ЧИТАЙТЕ II ТОМ ПОЕЗІЙ

УЛЯНИ КРУТЛИВОЇ

До книги буде додано портрети авторки: в 5, 15, 25, 35, 45 і т. д. років з передмовою високодумного критика з **ГЕНІОІНКУБАТОРА**

ЛІТДИСКУСІЯ (1924 - 1927).

ГРЕКО-РИМСЬКІ МОТИВИ

(Дистихи Хвильового)

Довго дивився довкола наш невгамовний Микола, Далі розклав пасіянс: „З Азії йде ренесанс! Йолопи. Ваша халтура — не європейська культура. Тільки в моїй „Вапліте“ література цвіте! Вилупки з неопросвіти! ви — дикуни, троглодити. Кожний пастух — свинопас преться й собі на Парнас. Хто не складає сонетів, геть його з-поміж поетів!	Вам, куркульня — писарі, місце на Лисій горі. Неуки з „Плугу“ і з „Гарту“ з вами й возитись не варто, Тільки псуєш собі кров... „Енко“ — не те, що Зеров! Вчіться художнього слова в Рильського, в мене, в Зерова, — Може ще й декого з вас пустимо ми на Парнас.. “
---	---

Д. Загул.

С. ПИЛИПЕНКО

Будь же, папашо, мов камінь, —
Йде Хвильовий з кулаками;
Сором буде нам і сміх —
В „Плузі“ не вдержать чепіг.

В. Атаманюк.

О. СЛІСАРЕНКО

Полонив мене мій шеф Радлоф,
Полонив мене Микола добрий,
І розцвів я на скінченні трьох дорог
Перейшовши „азіятський обрій“.

Д. Загул.

„ЕВРОПА“ І „ПРОСВІТА“

(До літдискусії)

По великих трактах, по глухих дорогах,
 Чути, — скриплять ярма, торохтять вози:
 То селяк уперто „прьоть“ до Хвильового:
 — Драстуйте, маестро! Боже поможи!

Ви хоть і сердитий, а ми до вас в гості:
 Є новели, вірші, єсть і „романи“...
 Ось вам про бандитів, ось про желихвостів...
 (Ну-ж і розписались, сук-кни сини!)

„Камо грядеши“

А оце про славну Вишенську комуну,
 Ось про колективи, про „капаратив“...
 Це октави-вірші: „Голуба трибуна—
 Голубе майбутне голубих степів...“

— „Звідкіля ви, хлопці?“ — запитав маестро.
 — „Я — із Кобеляка. Я — з Прилук... — З Ромен...
 — Я — із Гуляй-Поля, де казився Нестор...
 — Я — із Сонгороддя. А я — із Лубень...“

Усміхнувсь маестро: — Рано ще, просвіто!..
 „Колбасой катісь“ в задрипанки назад;
 Примітивні співи про зелене жито,
 Не вам турбуватись про комуни сад...

В. Коряк в уяві М. Хвильового

„Кто при звездах і при луно
 Так поздно скачет на коне?
 Казак на север держит путь,
 Казак не хочет отдохнуть“. (Полтава — А. Пушкина).

... Коряк теж „родич“ якогось Кочубея?

(Соціологічний еквівалент трьох критичних оглядів. — М. Хвильовий).

Єсть у нас Йогансен. Єсть у нас Тичина,
 Єсім також відомо, що я — Хвильовий...
 Ні... Задарма преться в місто сірячина:
 Ми без неї знайдем шлях у світ новий!..

Воликів напійте та підмажте мажі,
 І без пересадки в тихі хуторі...
 На постелі з віршів в „власнім екіпажі“
 Солодко сномарте про осокорі!

Бо не вас гукає революцій вітер, —
 Не до вас (ви сірі!) пахощі несе...
 Поганяй „обратно“, „вумная“ просвіто
 До сільрад в лікнепи сумовитих сіл!..

Кинь мистецькі справи: азбуки у руки!
 Не будуй!.. Не можна... Сядь і „споглядай“,
 Як у творчих болях, у незнаних муках
 Пише олімпієць про майбутній рай!..

Твій талан: варитись завжди в власнім соці,
 Для часів прийдешніх утворити гній...
 Отоді не будеш сіллю в моїм оці!..
 Отоді встругну вам пам'ятник живий!..“

Посміхнулись хлопці, — вдарили об поли:
 — Будь здоров, маєстро! Боже поможи!
 ... І помандрували у зелене поле,
 Лиш тріщать занози, лиш риплять вози...

Баришполець.

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УКР. ЛІТЕРАТУРИ

(Стенограма диспуту 24 травня 1925 року при місцкомі УАН).

Стенограму скорочено й спопуляризовано.

Од популяризатора

Стенограма диспуту мало зрозуміла масам, а то навіть і співучасникам диспуту. Хіба, наприклад, може Меженко зрозуміти власну доповідь? Звичайно, ні! А коли так, то популяризувати треба.

...

Переднє слово

Диспутувати, власне кажучи, давно свербіло, та не було за що зачепитись. Аж, ось т. М. Хвильовий „дунув“ статтю.

Зачеплено в тій статті такі питання, що дурні ми-б були, не скориставшись з нагоди.

Це добре зрозумів і академічний загаль од 60 до 100 років віку — приперлося не шкодуючи, милиць, костилів і старих кісток аж 900 штук!

І все то — відомі літератори!

Довелося, звичайно, пустити й декого з чужих, бо нічого не вдієш...

Диспут

Голова зборів Дорошкевич. Просимо пробачити, але доповідачем буде Меженко... Кращого не знайшлося...

В цей день років двадцять тому у мене померла бабуня... (втирає сльози) двоюрідна...

Так от недаремно, кажу, ми сьогодні зібралися...

Слово належить доповідачеві...

Меженко. Я не погоджуюсь з т. Хвильовим. Про яку Європу мова мовиться? Європа є західня, східня, південна, північна й, нарешті, центральна. Не можу-ж я з усіма Європами погодитись?!

У нас, звичайно, всі ні к чорту. І театр, і фільми, і малярство і загалом все мистецтво. Наші письменники вульгарні, на кожній сторінці лаються... А скажіть, прошу вас, почім я знаю, що, лаючись, на кого вони натякають?

(Сходить з трибуни. Присутні жваво вітають улюбленого критика не шкодуючи калаш).

Коваленко. Я бачу, що тут один проти всіх. Ну якого чорта дискутувати, коли все-одно ні до чого не договоримось?

Ну, коли вже диспут, так диспут... Я зараз прочитаю вам статут „Гарту“... (Читає, але Голова швидко переводить стрілку годинника наперед).

Голова. Ваш час вичерпано! Слово належить Зерову!

Зеров. Меженко промовляє, як той сморгонський ведмідь танцює на розпеченій плиті — весело чи сумно, а танцюю, бо знизу пече.

НА БОРОТЬБУ З КЛАСИКАМИ

До статті С. Пилипенка в „Плужанині“
(ч. 8—9 за 1926).

Боротьба т. Пилипенка з класиками в уяві читача журналу „Плужанин“.

О tempora! О mores! Меженко не розуміє досі, що Європа це — я, і я це — Європа! (Б'є себе в груди).

Omnia mea mecum porto!

Коваленко узурпує моє право писати халтурну критику!
Коваленко грабує мене!.. Караул... Пробі!!!

(Промовцю дають понюхати томик Горация видання 1587 року й він заспокоюється).

Подивіться, як цей критик побиває, розправляється, бойкотує, протестує! То-пак це я побиваю й розправляюсь... ¹⁾ Але-ж то я — Європа! (Гордий погляд у натовп).

Знов таки гуртківство. Ну нехай „Ланка“, ну нехай „Неокласики“, ну нехай „Акверірки“, а то ще й різні там „Гарти“ й „Плуги“. Яке нахабство!

(Промовцю прикладають до потилиці закордонне видання „Історії Укр. Літератури“ С. Єфремова, й він отямлюється).

Sint ut sunt, aut non sunt! ²⁾ Скажу я за своїм попередником!

Нехай живуть старі сімейні традиції в Укрлітературі!
quod erat demonstrandum! ³⁾

(Вся зала ридає. Музика грає на мотив:

Пропала надія,
Розбилося серце).

Десняк. Стара це все історія! Настогидла, як Зеров зі своїм Тибулом та латиною.

Чого хоче Зеров? Витягти все старе ба...

Старицька-Черняхівська (з місця, перебиваючи). Я тут (плаче).

Десняк. Критики в нас чи на понюх табаки, а критиків за тиждень не перевішаєш! Задаються тільки!

Заждіть, братішки, незабаром ми вас по зашийку нала-
диммо! Ковбаскою покотитесь!

Геть Європу й Бенуа!

Підмогильний. Що ми все література, та література! Це дрібниці. Гляньте на владу... (забачивши загрозливий рух Коваленка, замовкає). Ну коли література то й хай!.. Лізе всяка шпана в літературу, а ми, цвіт української нації, ги-

¹⁾ Див. № 5 київського журналу „Нема життя в революцію“.

²⁾ „Хай буде так, як є, або зовсім нічого не буде!“ Слова єзуїтського генерала Річі.

³⁾ „Що й треба було довести“.

немо завчасно, не давши плоду... А! навіщо-ж ми учились? Навіщо наші батьки грошики на наше вчення марнували?.. (Зомлілого промовця вносять).

Щу п а к. Я дозволю собі, коли ви не образитесь, висловити свою, так-би мовити, думку...

Я, як старий діяч, почуваю потребу висловитись...

Так-от ви тільки не ображайтесь...

(Академічні дами посилають промовцю „воздушні“ поцілунки).

Одним словом, я з усіма згоджуюсь, а коли не згоджуюсь, так вибачте. (Сходить з трибуни).

М о г и л я н с ь к и й. Я згоджуюсь з Хвильовим... Один Хвильовий пожалів нас...

Я старий революціонер... Ще за студентства я мав товариша з Кавказу, що Канта читав і нічого не розумів... Я й портрета Маркса раніш од вас усіх побачив...

Знов таки, й людина од Дарвіна походить... то-пак Дарвін од людини... тьфу! малпа од Дарвіна, чи пак Дарвін од малпи!.. Одним словом: „не единым хлебом жив будет человек“... Гадаю, що джерелом я користаюся авторитетним?..

Ах, Луначарський! „Прибежище благих и жизни подателю!..“

Коваленко каже: „слиняві ідіоти“. А про кого каже? О, ми добре знаємо, про кого це сказано! (Б'є себе в груди).

(Гучні оплески всієї залі. Навіть стільці й ті самовільно стукають).

Ф и л и п о в и ч. Дозвольте вам продекламувати Пушкіна. Хороший поет був!.. (Декламує).

Вот бегает дворовый мальчик.

В салазки жучку посадил,

Себя в коня преобразил... і т. д.

(Коли вже вся аудиторія заснула під декламацію, голова оголосив:)

Г о л о в а. Резюме я не робитиму, бо тут сам чорт не зробить резюме! Хіба можна із самозакоханого белькотання зробити якесь резюме?

Що я вам, асенізатор, чи що?

(Присутні протирають очі, позіхають, хрестять дрібними хрестиками роти і розходяться).

П р и м і т к а п о п у л я р и з а т о р а. Я викинув промови деяких відомих письменників. Вони нудні, як скигління хворої на шлунок болонки...

Омелько Буц.

ДРУЖНІ ШАРЖІ ДО ЛІТЕРАТУРНОЇ ДИСКУСІЇ

Член літорганізації пролетписьменників „Гарт“ Мик. Хвильовий виступив 1925 року в додатку до „Вістей“ „Культура й Побут“ з полемічними статтями в сираві творення української пролетарської літератури, які

згодом видав окремою книжкою п. н. „Камо грядеши“¹⁾. Згадані статті, що з'явилися в момент міжорганізаційної боротьби „Гарту“ й „Плугу“, вийшли далеко за межі між-організаційних справ і дали привід до довгої й оживленої літературної дискусії. Ця дискусія провадилась, головним чином, на сторінках „Культури й Побуту“, „Плужанина“, Життя й Революції“, „Пролетарської Правди“, „Червоного Шляху“ та ин. Було влаштовано декілька прилюдних диспутів, і стенографічний відчит одного з них було надруковано окремою книжкою²⁾.

Головніших героїв цієї дискусії ми бачимо в шаржах:

1. Микола Зеров („Одна голова добре, а дві ще краще“).
2. Микола Хвильовий (автор збірки памфлетів „Камо грядеши“).
3. Ол. Дорошкевич („Ну й ситуація-ж! Аж в'язи болять!“).
4. Дм. Загул, М. Терещенко (виглядає в пенсне³⁾, Я. Савченко („Ви думаєте—нас троє?—Нас мільйони!“).
5. С. Пилипенко (На посту—„Не підходь, бо вб'ю!!!“).
6. С. Щупак („...я вам пишу, чого же боле?“).

В. А.

ДО ЛІТДИСКУСІЇ

„Guerre ouverte!“ — реве арена,
Крик і гук, що, боже, крий!
Почалась борня шалена —
Поліщук і Хвильовий.
Той — шакал, а цей — гієна,
В зуби, в груди і в висок.
І залляла кров зелена
Серце, „писок і пісок“.

Д. Загул.

¹⁾ Микола Хвильовий. „Камо грядеши“, памфлети. „Книгоспілка“, Харків, 1925, ст. 63.

²⁾ Шляхи розвитку сучасної літератури. Диспут 24 травня 1925. Вид. Культком. Місцкому УАН, Київ, 1925, ст. 81.

ПІДРУЧНИК ДОБРОГО ТОНУ або, ЯК ПОВЕДИТИСЬ В АКАДЕМІЧНОМУ ТОВАРИСТВІ

(Склав професор скотарства Омелько Буц)

Хай пробачить нас тов. Дорошкевич, але ми завжди були тієї думки, що відомий афоризм — „ergare humanum est” — можна віднести до кожної людини, а зокрема й до нього.

(М. Хвильовий. — „Думки проти течії”).

Думаю, що й революціонер Хвильовий (а ми такого його тільки й любимо, тим-то, на мене, куди вищі єсть безпосередні „Сині етюди”, як розми- слова, філологічна „Осінь”), усім нам дорогий письменник Микола Григорович Хвильовий не задовольниться лише „греко-римським мистецтвом”...

(О. Дорошкевич. — „Ще слово про Європу”).

Передмова

Війна та революція принесли нам багато дечого неприємного, а особливо в частині побуту. Будуючи, мовляв, новий побут, люди розучилися зав'язувати краватки, сякаться у хустку, їсти виделкою та говорити ввічливі слова.

Хто з вас, товариші, збивши ненароком людину з тротуару під трамвай, скаже „пробачте”?

Ніхто!

Хто з вас перше, ніж „затопити в пику” подає візитову картку?

Ніхто!

А хто з вас, товариші, побачивши перед себе дурня, не скаже „дурень”?

Всяк скаже, і не подумає, чи чемно те чи ні.

Збились люди, одне слово, з тону. Не вміють поводитись у пристойному товаристві, а надто в академічному.

Потреба ввічливості підчас літдискусій примусила нас написати цього підручника і викинути гасло: „Стабілізуймо добрий тон!”

Практичні приклади доброго тону, подані в епіграфах до нашого підручника, взято як підвалину до теоретичних висновків.

Що-правда, беручись до доброго тону, треба пам'ятати, що вживати його слід тільки в доброму, високошановному товаристві, а не в оточенні різних парвеню...

Морфологія доброго тону

Ми вже згадували, що звичка говорити людям різні неприємності в вічі у нас просто непереможна. „Дурень“, „ідіот“, „хам“, всі ці недоброго тону слова ввічлива людина може передати так, що і значення їх не втратиться і образливий зміст їх зникне.

Нижче ми передаємо слова й вирази в перекладі з поганого тону на добрий:

Поганий тон. Дурень.

Добрий тон. Людина, що не гаразд тямить у розумних речах.

Поганий тон. Він набитий дурень.

Добрий тон. Він не зовсім, пробачте, розумна людина.

Поганий тон. Тов. Н. плете дурниці.

Добрий тон. Хай пробачить нас тов. Н., але ми завжди були тієї думки, що відомий афоризм — „errare humanum est“ — можна віднести до кожної людини, а зокрема й до нього.

Поганий тон. Грицькові треба кинути свої дурацькі „кльоші“ і придбати „шімі“.

Добрий тон. Гадаємо, що Григорій Юхимович Капшучка, цей дійсний революціонер (а ми його тільки таким і любимо, тим-то, на мене, куди вищі є безпосередні „шімі“, ніж розмислові „кльоші“) дорогий нам усім галькіпер нашої команди Григорій Юхимович Капшучка не задовольниться „кльошами“, бо як чулий і культурний футболіст і т. д.

Поганий тон. Цей бездара, що може тільки писати барабанну поезію...

Добрий тон. Поезії вельмишановного поета хоч і визначаються революційним патосом, але не настільки, щоб робили книжку революційною, та постільки-поскілки поет скінчив семирічку, поезії його написано без особливо грубих

граматичних помилок і годяться для вправ у читанні в школах лікнепу...

З останнього прикладу кожна тямуща людина зрозуміє, що цих поезій читати не варт, а поет утішатиметься тим, що він масовий, бо його рекомендують у школах...

Систематика

Виразами та ввічливими словами нічого не вдієш, — потрібна до них ще й дія...

Не досить для виявлення доброго тону сказати: „Шановна пані, ми просимо тисячу разів пробачити нам, але обов'язок професії примушує звернутись до вас з уклінним проханням дозволити нам зняти з вас вашого каракулевого сака“, — після цих слів треба виявити і дію — галантно допомогти пані того сака зняти.

Коли літературна, приміром, дискусія заходить так далеко, що з'являється потреба вживати шматки цегли та інші речі не меншої питомої ваги, то люди доброго тону комбінують увічливі слова і галантну дію, приміром, так:

Тов. Н. Вельмишановний товаришу Х., я попереджаю вас, що мій темперамент спонукує мене оцією цеглиною розтрити вам голову.

Тов. Х. Я дуже вас, тов. Н., поважаю, але у відповідь на це я примушений зробити вам неприємність і пневматично витиснути унцій зо дві слини зі свого роту в напрямку ваших очей.

По цьому люди доброго тону у ввічливій формулюванні трощать голову цеглою і плюють у вічі.

Таке сполучення слів і дії завжди є ознакою культурних людей.

ШЛЯХИ ВТОПУЄМ

(Дискусії шмат першої)

Катеринослав „хвилюється“, околиці „пилипенчаться“... Плужани, як на зло, ні туди, ні сюди!..

А питання таке пекуче, гаряче, — наболіло, накипіло у всіх, у „Плузі“, як у зеленому лузі — студії, лабораторії, секції, поглиблена машинізована оранка (як торік виїздив плуг на Катеринославську цілину верхи на декларації, так от по ці пори... ай-ай-ай! скільки трави витолочив!).

Десь б'ються, лаються, хвилюються, панч-каються, е(о)пикаються, шляхи української літератури втоптують, а ми сидимо, як у лісі, і нічого не знаємо.

Отже справа в тому, що таке література, і звідки, і „камо, вона, ботошна, гряде“?..

Відчиняємо дискусію.

Один-нажди. Плужани. Зібрались. Авдиторія. Силенна. Це не вечірка. Плакат—

„Шляхи розвитку української літератури“ і т. д.

Дзвоник. Тш-ш-ш...

В президію виставляється *Дубовик Михайло* (селянин в пенсне, сонети пише, сучасний письменник).

— „Так я не можу бути... Бо я приміром... за Хвильового“. Всім ніяково. Павза. Навіть підчас павзи ніхто не перешіптується...

— „Намічайте кандидатури... Активніш, товариші“...

Довга пауза. Фермато.

...Головує, як завше, *Лебідь Макс* (він же, по совместительству (ну, як ти скажеш по-українському?!) і голова всього „Плугу“ Кат—ського, з Кобеляк, не зовсім лисий, але все-таки пише).

— „Ну, так от, шановні товариші, як же-ж бути?.. І взагалі, я думаю, що треба висловитись“...

Слова довго ніхто не має. Секретар пише протокол.

З маси: „встановить твердий регламент“.

Встановлюють регламент: по п'ять хвилин промову (обмежувать таку важну справу, сами-ж знаєте, якось не хороше. Он Хвильовий такі здорові „підвальчики“ по 500 строк гатить, а нам, так що-ж?).

— „Хто бере слово?“

Через п'ять хвилин слово бере *Сокіль Василь* (письменник—під великим впливом Хвильового-Сосюри і т. д., але є дещо путне. Пристяжний плужанин).

— „Я сьогодні не хочу говорити з Марсом, а буду говорити про інше... От.

„Так в чом дело?... товариші... Советська власть?... — советська! Українська література? — література! Писать можно? — можно!.. Ну й що вам треба?..

„І я не понимаю, чого то Пилипенко та Хвильовий таку волинку підняли“...

Слово має *Ткачук Іван* (письменник-галичанин, випадково попав у Катеринослав. Пише... Всю Західню Україну од Збруча і до Вінніпегу списав... Голова й ноги „Молоту“).

— „Попередній оратор нападав занадто на Пилипенка... А по мойому, відтак, винен Хвильовий... Бо не можна-ж так дуть в пузир і вихвалитись всякими Європами!..

„А відносно азійського ренесансу, так це на бога, як то говорять, Хвильовий бере і тільки дим пускає...

„Нам ще неписьменність треба ліквідувати“...

Дубовик — „От-от-то-от... Прошу слова! А ви вже письменниками приставляєтесь! Думали так легко! Не-е... Вчиться, вчиться треба, школи для поетів треба влаштувати, кваліфікуватись. Хвильовий прав: — спочатку перша ступінь школи — Пług - Гарт (і просувайте!), далі друга — вже на свої хліба вибивсь, далі на санаторійну зону, робфак, академія поетів... Хай живе Вапліте со чадами своїми!“ (Голова: „Товариші ззаду! не шепочіться, або вийдіть“).

Галя К. — Т. — М. — (ліричний виступ). „Невідомими шляхами... йде українська література... Хвильовий, Сосюра (хороший поет і...) Тичина — це три письменники, які я признаю. А ви говорите „якісь незнані ще нечувані слова“, так я й не знаю, кудюю йти, кого питати“...

Чапля Василь (звичайно, письменник: — портрет його в альманасі „Пług“ бачили?.. Ну, отож!..)

— „Вапліте“ — Вільна академія пролетарської літератури... Це вже не „Пług“, не „Гарт“, це вам не культкомісія — не „Просвіта“. Це вам академія... І власне, зовсім, *не вам*, а тим, хто — „в перекидь та в причал“.

Товариші ззаду — „Як записаться можна у Вапліте?..“

Голова — „Точно не знаємо... Здається по дванадесятих святах, і то не всіх“.

Дубовик і Чапля — „Що за натяки?.. Просили на особ не переходить!..

Ткачук, а потім *Сокіл* — „Сосюра — раз, Тичина — два! Ну, а Хвильовий?.. Звідки він?.. Да, да, да!.. Забув?.. не хорошо... Академиком пролетарським зробився?.. Думає, що він один, і може монополізувати в собі всю пролетарську літературу?.. „Яловий“ ще трошки — вирости треба, а то враз „зкоцюбється“...

Бере слово *Саєнко Єміль* (Омелько, поет-лірик, пише для хатнього, внутрішнього вжитку).

— „Мое вікно зажурене...
Зажурене, заабажурене...
Невже мене одурено?...
Одурено, зажмурено?...

— А впрочім, згоріть ви всі разом з Вапліте, мені все-одно!
Голова (урочисто) — „Ну, всім ясно?.. (всі мовчать). А коли всім неясно — то перенесем на інший раз“...

Пе-ре-но-сять.

— „Пропоную збори закрити“...
За-кри-ва-ють.

Секретар ткнув протокол в кешеню (дома дочита).
Всі розходяться.

Андрій Шпичка.

ВИЗВОЛЕННЯ МОГО ТВОРЧОГО „Я“

Лист-сповідь уже письменника Кузьми Обдертого

Ви, певне, всі читали листа комсомольського письменника Мусієнка, який опинився перед трагедією подвоєння свого на письменника та партійця. Я не знаю його особисто, але переконаний, що цей чоловік не має будь-якої сили волі і до всього людина дуже слабодуха.

Ще-б пак! Він написав до редакції—благав, щоби хтось йому допоміг, розв'язав за нього те болюче питання, що його він і сам не може розв'язати.

Це, як бачите, дуже смішно!

Ну, я себе ніколи до цього не довів-би!

Але подбаю не забігати наперед і буду в усіх своїх „передмовах“ та рефренах такий стриманий і скромний, як Микола Хвильовий або Валеріян Поліщук.

Отже, я не пишу до редакції сльозоточивих листів, я маю мужність сам розв'язувати болючі питання моєї душі. Цей лист, як я зазначав, уже сповідь, уже наслідок вчинку моєї сили волі й рішучості.

Коли я відчув, коли переконався, що я вже справжній письменник (а це трапилося після того, як шматок із мого оповідання помістили в літсторінці „Комс. України“, а Іван Момот через декілька тижнів видрукував розвідку про мою творчість), я також відчув майже одночасно, що моя істота, моє „я“ подвоюється. Ви тільки зрозумійте мене... З одного мого „я“ та стає аж двоє... Ну, як-би ото вам пояснити?

Та просто, — я зрозумів, що не можу одночасно бути письменником (ліриком) та партійцем, плюс громадянином (суспільним робітником). Часу не вистачає!

Бо раз ти відчув у собі відповідні творчі пориви, почув себе талантом, тебе переконали в тому, що ти письменник, так мусиш бути послідовний до кінця і присвятити творчій літературній роботі максимум свого часу. Ні, весь час, за винятком того, що йде на сніданок, обід, вечерю (бо й письменник — який жаль! — підлягає загальнолюдському законові живлення).

Навіщо-ж тоді я став-би губити такий дорогий, може, для людського всесвіту мій час на якісь там зібрання, засідання, хоч-би їх було й зовсім небагато? Може мені закинуть, що я ж повинен мати зносини та звязки з життям, із живими людьми, щоб вивчати їх, брати теми для моїх творів, вивчати типи.

Так за це наперед спасибі. Щиро дякую. Тих людей, тих „типів“ я вже досить вивчив. У печінках вони мені сидять. Я ж пишу переважно про молодь, а та молодь років за шість так осточортіла мені, що й розпочинати якогось спеціального вивчання її не треба.

Я ж був півтора року тому політосвітою райкому... Правда й тоді більше вірші писав, ніж роботою займався, але молодь завжди на шиї сиділа. Перешкоджала писати. Та ще й догани іноді мені та сама молодь на загальних зборах виносила.

Коли я переконався, що мого роздвоєного „я“ ніколи вже мені не звести до купи, що „я“ — партієць, та „я“ — письменник речі не сполучні, я подав заяву про вихід із партії.

Ну, що-ж — заяву мою „прийняли до відому“ (вибачте за нелітературний вираз). Казав лише секретар осередку: „школа, спантеличили хлопця оті літорганізації та критикани, що перехвалюють“...

Який він наївний, той секретар!.. А казав так, жалкував тому мабуть, що все-таки був-же я колись завполітосвітою райкому...

Не говорячи компліментів собі, я все-таки, друзі мої, гадаю, що листа пишу щиро й одверто.

Так, я визволив своє творче „я“!

Додам іще тільки, що кращі мої товариші з комсомолу якісь чужі мені стали. Чи вони мене відцуралися, чи я їх— не знаю. Так само часом мені буває ніби трохи сумно, що з творів, які надсилаю до численних редакцій, дуже нечасто бачу щось видрукованим. Навіть мало відповідають на листи. Але до тих редакційних пацюків треба якоїсь іншої мови вживати.

Не визнають, певне, мене за письменника. Ну, що-ж? Це пусте. Це часто траплялося з письменниками всіх часів за їхнього життя, у їхній батьківщині.

Я духом не падаю... Підтриманий морально невмирущою теорією великого апостола плужанського Пилипенка— „кожен, хто пише—уже письменник“ (привіт йому!) я сам себе за письменника визнав, визволив своє творче „я“— і цього мені досить.

Ваш Кузьма Обдертий

м. Рівний Степ.
17—11. 1927 р.

Зредагував мову, виправив взагалі та подав до редакції

Т. Озерний

В. Товстони́с

КРИТИКА

КРИТИЧНІ ЗАМІТКИ

Юр Меженко.

Заздалегідь передбачаючи, що мої погляди викличуть не один докір, не один полемічний відгук, а можливо, що ще хто сунеться й бити, я наперед зрікаюся всякої полеміки (полеміка лише розпалює, не доказуючи), битися не буду, бо бійка в пенсне не є бійка, а без пенсне я нічого не бачу, і починаю свої думки аксіомою, що творчий індивідуум тільки тоді може творити, коли визнає себе істотою вищою над колективом і коли, не підлягаючи колективові, все-ж таки відчуває, що він не індивідуум, а колектив...

Я так довго спинився на цьому, так багато писав про це, щоб потім не обтяжати довгими міркуваннями, а просто перейти до сухих цифр, які все інше доведуть і доведуть наочно.

Візьмемо ми перший—ліпший вірш.

Ну, хоч такий:

Дибн, дибн...
Ішла баба по гриби;
А дід по опеньки
В неділю раненько.

Гон-гон-гон! Гу-ту-ту!
Вари кашку круту,
Підсипай молочка,
Погодуй козачка!

Печу, печу хлібчик
Дітям на обідчик;
Печу, печу папку,
Всажу на лопатку,—
Шусть у піч, шусть у піч!

Що в художньому творі найголовніше?
Ясно що... Художність. Образи.

Сергій Ефремов

Критик та історик української літератури.

(Примітка „Червоного Перцю“: Український академик С. О. Ефремов — не кориться правилам українського правопису. Ми не винуваті, що так воно виходить).

Образ в поезії повинен мати два моменти: те, що говорить і те, про що говорить. Що заступає собою про що. І що мусить заступати собою про що так, щоб ми нічого не розуміли. Це є тайна стислості...

Я так довго спинився на образі, щоб потім в сухих цифрах довести свою думку.

Що ми маємо в наведених віршах?

На протязі 13 рядків усі образи з одним тільки моментом про що. 1) Про діда, 2) про бабу, 3) про гриби, 4) про опеньки, 5) про гоп-гоп, 6) про гу-ту-ту, 7) про кашку, 8) про молочко, 9) про козачка, 10) про хлібчик, 11) про обідчик, 12) про лопатку, 13) про шусть і 14) про піч.

13 рядків, а образів про що 14.

На рядок припадає по $1\frac{1}{13}$ одноментового образу. Тобто коли-б автор наважився писати цілу поему, приміром рядків на 1000, то ми-б у ній мали таких одноманітних $1076\frac{12}{13}$ образів.

На наш погляд, це забагато і псує вражіння.

Візьмемо далі конструкцію окремих рядків і слів, бо-ж відомо, що в поезії на кожне слово слід уважати, бо кожне, навіть на перший погляд, незначне слово, в поезії має величезне значення.

Беремо перший рядок:

Дйби, дйби...

Один рядок тільки, а маємо дві однакові слові... Автор повторюється.

Візьмемо кожне слово окремо. Перше слово. Маємо літеру Д — 1, літер И — 2, літер Б — 1.

Друге слово. Літера Д — 1, літер И — 2, літера Б — 1.

Щоб не бути голословними, підставляємо.

Перше слово: Д — 1; И — 2; Б — 1.

Друге слово: Д — 1; И — 2; Б — 1.

Цілковита тотожність.

І тут автор вірний собі — повторюється...

Щоб не закинули в якій-будь нагінці що-до автора складемо:

Перше слово: $1 + 2 + 1 = 5$

Друге слово: $1 + 2 + 1 = 5$

Гадаю, що ніхто-ж не доводитиме, що 5 у першій слові не тотожне з 5 у другім?

Отже автор, як бачимо, повторюється, майже в кожному слові...

Що-правда, є в його й доволі влучні вирази, де отого повторення не помітно.

Приміром:

Гу-ту-ту! (п'ятий рядок).

Підсипай молочка (сьомий рядок)

Тут ви не маєте жодної аналогічної літери.

Але таких місць у автора не багато...

Невдалий вірш.

Проте хист у автора є, і слід гадати, що з часом з нього щось і вийде.

П. Грунський.

Б. Якубський

Аз єсьм добр. Любіте і ви брата свого, письменника.

ШЕВЧЕНКО Й КАНАРЕЙКА

В. Коряк

Така вже воно споконвічна поведенція, що видавництво тільки те й робить, що видає книжки. Робить це саме й Державне Видавництво.

Нещодавно вийшла з друку накладом Державного Видавництва книжка „Дзелень-бом“ — книга для дітей наймолодшого віку. На одній сторінці тої книжки чорним по білому надруковано:

Пішла киця по водицю
Та й упала у криницю.
Біжить котик рятувати,
Бідну кицю витягати...

Поверхово глянути, так тутечки ніби нічого й нема...

„Пішла киця“... „Впала у криницю“... „Котик рятує“... як-же-ж! Навіть навпаки... Все гаразд! Так і повинно бути!.. Гуманізм! А глибше ви те все копирснить, то й не тим тамечки засмердить...

Справді-бо... Тепер, 1923 року, на шостім році жовтневої революції, коли ми маємо буйні парості пролетарської літератури, пролетарського мистецтва, Державне Видавництво в переказі „Дзеленьбому“ ширить хатянські мрії про „криницю“ з тихою водицею. Уявляється Катерина в плахті біля криниці, зоряна ніч, соняшники і мелодійне:

Місяченьку бліднолиций,
За хмару краще-б ти сховавсь...

І це тоді, коли йде розмова про турбіни, про електрифікацію, взагалі про машинізацію...

Певна річ, декому ще люба „криниця“... Ще-б пак!

А запитати—хоч-би й той-таки Держвидав, чи не могла-б тая киця впасти у водопровід? Чи не міг-би той-таки котик витягати її з каналізації?..

Та простісінько навпростець — міг-би...

Так — де вам?! Тутечки не „киця“, тутечки, братця, „криниця“... Осьдечки заковика!...

Тут котик біжить до „криниці!“...

Такечки сказати-б, у народ.

Месіянїзм котячий.

Але цікаво тутечки довідатися про саму ідею месіянїзму. Це дуже давня „ідея“... Ще з біблії вона пішла, потім ши-

роко розвинулася в польській шляхти підчас занепаду польсько-шляхетської державності.

Уже на польський народ „богом покладено ідею“ бути визволителем, месією цілого людства... Звідки вона перейшла вже до котів.

Уже котик, бачимо, біжить, визволяти кицю, що її чорти в криницю втаскали.

Володимир Коряк

Головними речниками польського месіянзму були: Інський, Кінський, Пінський, Тринський, Пуцький, Круцький, Торохтинський, Хруцький, Моцький, Тоцький, Коцький, Соцький, Лоцький, Хоцький, Боцький, Гоцький, Зоцький, Жоцький, Фоцький, Роцький і Міцкевич...

На Україні ми маємо Залеського й „Дзелень-Бом“... У Росії теперечки про це саме пише Андрей Белий. Пригадайте „Месія грядущего дня“...

Це він такечки про російський народ.
Тамечки таки-ж у Росії ми маємо ще одну характерну пісню.

Соловей, соловей,
Тьох, тьох. тьох!
Канареечка
Жалобно поїють!

Але характерно, що Шевченко ніде не писав про канарейку.

І як нікчемно викладають всі оці „любителі Шевченка“, всі оті „презавзяті патріоти“, що ходять у свитах, носять стрічки і вільнодумствують отамечки по шинках про „московську окупацію“...

Не тамечки їм сидіти, а тутечки служити робітничеселянській державі.

І служити іменно тутечки і саме оце теперички...

П. Грунський.

ПОМЕРЛА

(Кінець української літератури)

Ідеологія — це процес, що на „ідео“ починається, а на „логію“ кінчається.

(Здається, Остап Вишня).

Біжу ото раз по Катеринославській... Гульк у вікно! — а там висить старовинна пістоля, шаблюка й панський черевик сап'яновий з золотенькою підківкою...

Прибіг додому й сів. Сів та й розгортаю книжку відомого українського поета Максима Рильського.

Гортаеш, гортаеш, а думка мимоволі лине туди, на Катеринославську вулицю, до старовинного пістоля, до шаблюки в бурштинах, до сап'янового черевика з золотенькою підківкою...

Ця шпага пам'ята Єрусалим,
А цей мушкет не знає слова хиба.

Потім пригадується палац князя Святополк-Мирського... А потім пригадалася Харківська губерніяльна в'язниця, одиночна камера, Гюїсманс, дзвонар собору Паризької богоматери, французька кухня, хліб з цибулею...

Так то-ж у Франції, а тут Рильський пише:

В країні галушок і варенух
(на жаль, мітичній).

І той таки Рильський 1922 року пише, мов сидить у поміщицькій бібліотеці й перечитує Вальтер-Скота та мріє:

Десь є Марсель і з моря дух п'яний...
Десь є Париж, дух генія й гамена.

І він, лиха личина, знає, що то є мрії, фантастичні думи, фантастичні мрії, але що поробиш, — наша революційна дійсність нелюба поетові і він утворює собі давно минулий світ слискучого феодалізму:

Хоч ві сні мандрівки дальні...
Хоч ві сні венецькі води...

І знову про Париж; про поетів, про його кав'ярні... тільки на єдину мить страшний привид дійсности:

Ти випив самогону з кварти
І біля діжки в бруді спиш...

Смокче Максим Рильський самогон навхилки, замість бодлерівського абсенту...

І тоскно поетові, і гірко поетові...
І снує, снує поет хоробливі візії...
От наслідки:

Чужній любові і далекий гніву,
По сходах таємничих він зійшов,
Де мертвий гнів і нежива любов.

І гнів уже мертвий, і любов уже нежива...

Такечки, братця, самогон пить...

І втекти, втекти кудись з рідного краю — в Париж... Бо в Парижу все.

Цікаво порівняти, що пише про Париж другий автор...

Париж... Столиця Франції. Велике місто на березі річки Сени. Бульвари. Знаменитий Булонський ліс... Театри... (Іванов, Географія).

Не знати, про що мріяв-би Рильський, як-би йому дали закордонний паспорт і він-би насправді побачив той Па-

риж... Куди-б він тоді вже тікав?.. От цікаво! Але про це іншим разом.

А, зрештою, річ не в Рильському Максимі, а в отому ново класицизмі 1922 року, в отих мертвих гнівах і неживих ідеях.

А коли хочете, то річ зовсім не в отому новокласицизмові, а річ у тім, що Филиповичі та Зерови пролетарських поетів вихаластали... І тепер хоч кричи: „рятуйте, хто в бога вірує!“. Усі пролетарські поети тепер без... революційного змісту. Позалишали в них саму художність, та тоді: ага! а що! Це ваші! Це „пролетарські“?!

А як насправді — так і не в цім річ, не в вихалащених поетах, а в Рильському Максимі...

Ось що він пише:

Але душа, мов крива,
Закохана в блакить.

І Рильський цитує Я. Савченка:

Мак червоний серця мого
Перецівся в синій.

Від червоних маків майнула українська література до синіх кольорів, до синіх настроїв, до синіх далечинів...

Посиніла українська література. Обпилася самогоноу й посиніла.

Посиніла й умерла...

У неї неживі ідеї, мертві гніви.

Неокласики і неофутуристи починають „детальну розробку окремих питань“.

В трупі української літератури вовтузяться, як патологоанатоми.

Хай порпаються.

На їхнє місце з'явилися нові поети, пролетарські поети українські поети...

Молоді поети живляться з трупа української літератури...

Але констатуємо факт: кінець української літератури.

Є епігони і є піонери української літератури.

П. Грунський.

ВОСКРЕСЛА!

М. Зеров.

(Початок української літератури)

З 1917 року, відколи скінчився страшний трьохлітній мартиролог української культури й книжки і знову ожила українська література, ми маємо кілька визначних талантів літературних, що утворюють напрями, дають тон і накладають свою печать на попередників, на сучасників і на нащадків.

Маємо Шевченка, Франка, Леся Українку, П. Тичину, П. Филиповича і М. Рильського й Зерова.

Взагалі, кажу, 1922 року ми маємо чимале літературне оживлення.

Найвизначніший і числом своїх творів і властивостями свого неабиякого хисту був звітного року Тарас Григорович Шевченко, що написав цілого „Кобзаря“. Частину його творів ми свого часу вмістили в декламаторі „Слово“, видання видавничого т-ва „Слово“ в Києві, як підвалину нової української літератури.

За Т. Г. Шевченком іде Іван Франко. Франко теж чимало дав 1922 року для української літератури. Що-правда, Франкових творів трохи менше, ніж Шевченкових, проте і Йванові Франкові належить почесне місце серед українських письменників 1922 року.

Далі — Леся Українка.

Леся Українка, померши 1913 року, спромоглася, проте, зайняти одно з чільних місць в українській літературі звітного 1922 року, що свідчить про великий її талант, талант багатогранний, вогнистий, мінливий.

Павло Тичина. Один із символістів, що дав „В космічному оркестрі“ („Шляхи Мистецтва“) і „Сковороду“... Решта символіків — Загул — загубився, а Савченко теж чимало дав для літератури, бо не друкував нічого.

З київської групи визначалися ще так-звані „панфутуристи“: Михайло Семенко, Гео Шкурупій, Слісаренко. Це деструктивісти. Ідеолог Семенко і головний деструктивіст Шкурупій. Здивовують і ображають міщанський смак, але даремне, бо смаку міщанського ні здивувати, ні тим паче образити нічим не можна.

Це Київ.

З поетів харківської групи виступали невеличкими книжечками М. Хвильовий, В. Сосюра і М. Йогансен.

Хвильовий — розтріпаний і нервовий.

Сосюра—однотонно-чіткий з своїм шостистоповим ямбом.

Йогансен — тонкий, блідий і вибачливий. Стоїть на теоретичному ґрунті.

Близько до цієї групи стоять Еллан і Поліщук.

Перший скупий.

Другий щедрий.

Еллан нічого не написав, а Поліщук — переписав. Випустив „Книгу повстань“, „Ярину Курнатовську“ і „Леніна“.

„Ярина Курнатовська“ — поема перемішана з автором. Так що її можна назвати або „Ярина Поліщук“, або „Валеріян Курнатовська“. Ще влучніша була-б для цієї поеми назва „Євгеній Онегін“, де так багато, вибачте на слові, репортерської красномовності...

Така сама необробленість, як і в „Євгенії Онегіні“ псує й другу його поему „Ленін“.

Що-до поета Зерова, мушу зазначити, що він дав кілька прекрасних перлин новітньої української поезії, написаних Гомером, Одисеєм та іншими грецькими письменниками, почасти до Різдва Христового, а почасти після Різдва Христового.

Не можна проминути й LX тому поезій Філянського...

Прекрасні формою й змістом, глибокі й вогнисті, вони не надаються до друку, бо жодне видавництво не може їх підняти. На жаль, в швидкому часі, доки прибудуть удосконалені американські домкрати, український читач позбавлений буде змоги читати їх.

Найблискучішим виступом був виступ двох поетів, що одійшли в мистецтві туди назад, до Гомера, до Бодлера. Я маю на оці П. Филипovichа і Максима Рильського. Це так-звані „неокласики“, що вглядаються в „синю далечінь“ старого минулого. Через те вони й „новокласики“.

Оцей відхід до старого і є воскресіння нової української літератури.

Так! Ми можемо голосно й сміливо сказати:

— Воскресла! Українська література воскресла!

І чуємо відповідь:

— Воїстину воскрес!

П. Грунський.

ПОКАЖЧИК ІМЕН
І СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Тут зазначено тільки імена, що належать до нашої літератури, та імена авторів.

Цифри показують сторінки, на яких згадуються дані імена, а цифри чорним шрифтом показують сторінки, на яких надруковано твір даного автора.

- А. З. О. 51.**
„Авангард“. 64, 65, 66, 67, 205.
Антоненко-Давидович, Б. 164.
Аспанфут (АсКК). 103, 108, 107, 188.
Атаманюк, В. **41, 73, 81, 90, 144, 177, 209.**
Бажан, М. 108, 156.
Баришполець. **212.**
Биковець, М. 139, 146, 186, 194.
Блакитний, В. 133, 188.
Божко, С. 125, 131, 133, 136, 137.
Будай, Л. 88.
„Бумеранг“. 156.
Буц, О. 35, **36, 64, 69, 71, 106, 154, 168, 175, 177, 180, 216, 219.**
В. К. 78.
В. П. 141.
„Вапліте“. 34, 72, 73, 74, 110, 143, 144, 154, 155, 195, 205, 206, 209, 223, 224.
Васильченко, С. 182.
Винниченко, В. 78, 190.
Вишня, О. 46, **62, 111, 171, 173, 174, 179, 188, 195, 199, 235.**
Віїтівський, А. **68.**
Влизько, О. **102, 179.**
Вороний, М. 21, 206.
Вочревесушій, І. 111.
Вражливий. 125, 127, 133.
„Всесвіт“. **75, 92.**
ВУСПП. 72, 141, 145, 153, 154.
Вухналь, Ю. 142, 145, 147, 148, 171.
„Гарт“. 18, 86, 133, 156, 189, 195, 205, 206, 209, 213, 215, 217, 223.
Головко, А. 199.
Голота, П. 93, 133, 149, 150.
Гордієнко, Д. 150, 205.
Гримайло. 151.
Грінченко, Б. 206.
Грунський, П. **18, 49, 60, 81, 97, 99, 232, 235, 237, 239.**
Грушевський, М. 190.
Гадзінський, В. 35, 36, 71, 95, 175, 176.
Гедзь, Т. **54, 83, 85, 107.**
Гедзь, Ю. 194, 195, **196.**
Десняк, В. 215.
Дикий, А. 145, 186, 198.
Дієв, М. 152.
Дмитро з Хутора. **202.**
Довженко, О. 92, 196.
Доленго, М. 83, **158.**
Донченко, О. 133, 151.
Дорожній, 68.
Дорошкевич, О. 35, 205, 213, 217, 218, 219.

- Драй-Хмара, М. 77.
 Дубовик. 93, 222, 223.
 Еллан, В. 17, 239.
 Єфремов, С. 35, 36, 205, 215, 230.
 Єхида, 54,
 Жигалко, С. 179.
 Жук, М. 26, 120.
 Журба, Г. 120.
 Журлива, О. 206.
 З. У. („Західня Україна“). 42, 82, 141,
 Забіла, Н. 145.
 Загул, Д. 39, 40, 41, 42, 76, 83, 87,
 120, 123, 141, 209, 217, 218, 238.
 Зеров, М. 21, 23, 26, 42, 53, 54, 87,
 120, 163, 180, 205, 209, 213, 215,
 217, 218, 237, 238, 239.
 Зет, Г. 24.
 Золотарьов, Ю. 113.
 Івченко, М. 43, 44, 120.
 Ірчан, М. 88, 156.
 Йогансен, М. 18, 206, 212, 239.
 Качура, Я. 74, 86, 87, 143.
 Капустянський, І. 205.
 Кибальчич, Н. 27.
 Кириленко, 133, 145, 202.
 Кічура, М. 42, 82, 88, 89, 90, 141, 158.
 Ко, А. 155, 183, 195.
 Кобилянський, В. 43, 120.
 Ковалевський, 21.
 Коваленко, 133.
 Коваленко, Б. 205, 213, 215, 216.
 Коваленко, О. 36.
 Ковтун 145, 148.
 Кожушний, М. 151.
 Козоріс, М. 87.
 Коляда, Г. 125, 126, 130, 132, 133, 134,
 135, 136, 137, 175, 176, 180, 191.
 Комендант, П. 120.
 Копиленко, О. 71, 120, 133, 135, 137,
 198, 205.
 Копровський, О. 100, 102, 109.
 Корж, О. 92, 205.
 Коряк, В. 15, 133, 145, 149, 211, 233,
 234.
 Косинка, Г. 78, 79, 143.
 Котик, П. 166.
 Котко, К. 115.
 Коцюба, Г. 94, 179, 188, 198.
 Крашаниця, А. 91, 126, 133.
 Кримський, А. 183.
 Кузьміч, 150.
 Кулик, І. Ю. 17.
 Куліш, М. 155.
 Кундзіч, 146, 149.
 „Ланка“, 205, 215.
 Ле, І. 191.
 Лебідь, М. 90, 222.
 Лепкий, Б. 15, 16.
 Лісовий, П. 112, 205.
 Літератур, Т. 159.
 М. З. 119.
 Майстренко, Х. 25.
 Макароні, П. 152.
 Малицький, Х. 90.
 Мамонтів, Я. 97.
 МАПП. 85.
 де-Маріні, Л. 123.
 „Марс“, 142, 143, 144.
 Масенко, Т. 146, 149.
 Медушевський. 204.
 Меженко, Юр, 77, 78, 119, 120, 123,
 212, 213, 215, 229.
 Метеорний, О. 105.
 Микитенко, І. 154, 191.
 Могилянський, М. 216.
 „Молодняк“. 143, 145, 146, 153, 155.
 „Молот“. 73, 205, 206, 223.
 Момот, І. 148, 149, 152, 224.
 Муринець, В. 129, 133.
 Надолобень, В. 90, 91, 93.
 Невід. автор, 34, 62.
 „Негативи“, 33.
 Нечай, 195.
 О. Ч. 199.

- Озерний, Т. 226.
Олесь, О. 15, 22, 119, 179, 187, 206.
Осьмачка, Т. 40, 77, 78, 81.
П. А. 85.
П. Ч. 33, 38, 62.
Панів, А. 83, 84, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 137.
Панч, 125, 127, 133, 136.
Первомайський, Л. 34, 42, 93, 152.
Пилипенко, С. 127, 128, 129, 133, 135, 138, 140, 141, 145, 146, 155, 187, 198, 205, 209, 210, 214, 217, 218, 222, 223, 226.
Підмогильний, В. 144, 179, 215.
„Плуг“. 42, 75, 82, 86, 91, 124, 127, 128, 129, 130, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 141, 143, 145, 146, 153, 155, 156, 172, 179, 187, 195, 200, 201, 223, 204, 205, 206, 209, 215, 221, 202, 223.
„Плужанин“. 144, 163, 184, 185, 186, 202, 205, 206, 214.
Поліщук, В. 18, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 108, 134, 156, 169, 183, 186, 198, 200, 205, 206, 218, 224, 239.
Поліщук, К. 43, 106, 120.
Попелястий, М. 22, 24, 25, 26, 27, 28, 38, 100.
Проноза, В. 72, 103, 107, 175, 188.
Пчілка, О. 206.
Рильський, М. 15, 16, 50, 51, 52, 78, 87, 180, 209, 235, 236, 237, 238, 239.
Рильський, Т. 16.
Романівська, М. 128.
Романович-Ткаченко, Н. 205.
Рудик, Д. 89.
Савченко, Я. 37, 38, 123, 156, 217, 218, 237, 238.
Саєнко, О. 91, 223.
Сайко, М. 180.
Самійленко, В. 15, 190.
Селянин, 85.
Семенко, М. 22, 35, 72, 100, 101, 102, 103, 105, 108, 109, 120, 156, 180, 190, 198, 203, 238.
Сенченко, 125, 126, 127, 133, 205.
„Сім“ 85.
Сірко, 199.
Слісаренко, О. 72, 109, 110, 156, 198, 206, 209, 238.
Сокіл, В. 91, 222, 223.
Сосюра, В. 17, 36, 72, 73, 74, 75, 160, 183, 185, 187, 189, 198, 200, 202, 222, 223, 239.
Старицька-Черняхівська, 178, 215.
Старицький, М. 206.
Стерня, 62.
Струхманчук, Я. 90.
Тарноградський, В. 27.
Тенета, Б. 90.
Терещенко, М. 157, 217, 218.
Тичина, П. 31, 32, 33, 34, 35, 36, 85, 119, 120, 134, 135, 156, 164, 184, 185, 187, 188, 200, 205, 212, 223, 238.
Ткачук, І. 90, 223.
Товстоніс, В. 226.
Туган-Барановський, 68.
Туркельтавб, 198, 199.
Українка, Л. 187, 238.
Усенко, П. 146, 155.
Филипович, П. 78, 100, 216, 237, 238, 239.
Філянський, М. 15, 16, 205, 239.
Франко, І. 238.
ХАПП. 75.
Хвильовий, М. 17, 35, 54, 55, 60, 61, 62, 134, 164, 179, 187, 199, 201, 205, 206, 209, 210, 211, 212, 213, 216, 217, 218, 219, 222, 223, 224, 239.
Хомик, О. 39, 43.
Христовий, М. 205.

Чапля, В. 93, 223.
„Червоний Перець“, 178, 230.
Черкасенко. Стах., 21, 26, 206.
Чернов, Л. 197.
Чернявський, М. 205.
Чечвянський, В. 115.
Чигринець, Б. 23.
Чубатий Бровко, 199.
Чумак, В. 123.
Чупринка. Г. 15, 23, 24, 25, 187, 206.
Шевченко, Т. 15, 16, 101, 105, 146,
153, 254, 155, 164, 176, 187, 189,
233, 235, 238.
Шевченко, І. 125, 126, 127, 131, 133,
137.
Шкурупій, Г. 38, 106, 107, 108, 238.
Шмигельський, А. 145.
Шпичка, 91, 224.
Шпол, Ю. 109.
Щупак, С. 87, 140, 216, 217, 218.
Яблуненко, В. 82, 86.
Якубський, Б. 232.
Яловий, 201, 205, 223.
Яновський, Ю. 203.
Ярошенко, В. 32, 51, 52, 53, 74, 76,
120, 123.

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ.

	СТОР.
Павло Тичина. <i>М. Н.</i>	32
Яків Савченко. <i>Агніт.</i>	37
Дмитро Загул. <i>Я. Струхманчук.</i>	39
Дмитро Загул. <i>Я. Струхманчук.</i>	40
Д. Загул. <i>Г. Дін.</i>	41
Михайло Івченко. <i>Г. Дін.</i>	44
Максим Рильський. <i>Г. Дін.</i>	50
М. Зеров. <i>Агніт.</i>	53
Микола Хвильовий. <i>Сашко.</i>	55
В. Полішук. <i>Б. Ф.</i>	70
Володимир Сосюра. <i>Сашко.</i>	73
Володимир Сосюра. <i>Сашко.</i>	75
В. Ярошенко. <i>Агніт.</i>	76
Г. Косинка. <i>Агніт.</i>	79
Василь Атаманюк. <i>Я. Струхманчук.</i>	82
А Панів. <i>Г. Дін.</i>	84
Я. Качура. <i>Г. Дін.</i>	86
Михайло Козоріс. <i>Я. Струхманчук.</i>	87
Дмитро Рудик. <i>Я. Струхманчук.</i>	89
Л. Крашаниця	91
О. Саєнко.	91
Ол. Корж. <i>Сашко.</i>	92
Кобзарі. <i>Б. Фрідкина.</i>	101
З літературної кунст-камери. <i>Агніт і Г. Дін.</i>	108
О. Слісаренко. <i>О. Довженко.</i>	110
Андрій Панів. <i>Сашко.</i>	124
Іван Шевченко. <i>Сашко.</i>	126
Василь Вразливий. <i>Сашко.</i>	127
Марія Романовська. <i>Сашко.</i>	128
Василь Муринець. <i>Сашко.</i>	129
Гр. Коляда. <i>Сашко.</i>	130
Сава Божко. <i>Сашко.</i>	131
Плужанська ріпка. <i>За Сашком. С. Вакуленко.</i>	132

	СТОР.
Сергій Пилипенко. <i>Сашко</i>	133
Іван Кириленко. <i>Сашко</i>	134
Олександр Копиленко. <i>Сашко</i>	135
Петро Панч. <i>Сашко</i>	136
Ювілейні кожухи. <i>Б. Ф.</i>	139
Плуг на ногах. <i>Сашко</i>	140
„Західня Україна“ (ЗУ). <i>Я. Струхманчук</i>	141
Марс. <i>М. Щеглов</i>	142
Валеріян Підмогильний. <i>Г. Дін</i>	144
До літературних подій. <i>Л. Роднів</i>	145
Юрій Вухналь. <i>Сид</i>	147
Іван Момот. <i>Сид</i>	148
Петро Голота. <i>М. Щеглов</i>	150
Микола Терещенко. <i>Г. Дін</i>	157
Антоненко-Давидович <i>Б. Г. Дін</i>	164
Надрукували! <i>С. Вакуленко</i>	168
Остап Вишня (в уяві читачів). <i>Сашко</i>	171
Остап Вишня (в натурі). <i>Сашко</i>	173
О. Вишня на відпочинку в Сімеїзі.	174
Харківські письменники на зимових кватирах. <i>М. Щеглов</i>	177
Дотаційні перельоти. <i>В. Ч.</i>	178
Олекса Влизько	179
Степан Васильченко. <i>Г. Дін</i>	182
Редакція „Плужанина“. <i>О. К.</i>	186
Іван Ле — Іван Микитенко. <i>Г. Дін</i>	191
Ось так виростають письменники „плужани“. <i>Сашко</i> (за „Пламенем“)	192
Художник Сашко. <i>Сашко</i>	196
„Камо грядеши?“ <i>С. Вакуленко</i>	210
В. Коряк в уяві М. Хвильового.	211
На боротьбу з класиками <i>П. Булаховський</i>	214
Дружні шаржі до літературної дискусії. <i>Агніт</i>	217
В. Товстоніс. <i>М. Лебідь</i>	226
Сергій Єфремов. <i>П. Х.</i>	230
Б. Якубський. <i>Г. Дін</i>	232
Володимир Коряк. <i>Сашко</i>	234

З М І С Т

	СТОП
Передмова. <i>В. Атаманюк</i>	5

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ

В. Коряк — Шість і шість. <i>П. Грунський</i>	15
---	----

ПЕРЕДРЕВОЛЮЦІЙНІ ПИСЬМЕННИКИ

Вороний. <i>М. Зеров</i>	21
„В сяйві мрій“. <i>М. Семенко</i>	21
Пародія. <i>М. Попелястий</i>	22
Олесь. <i>М. Зеров</i>	22
Чупринка. <i>Б. Чигринець</i>	23
Гр. Чупринка. <i>М. Попелястий</i>	23
Сучасний поет. <i>Г. Зет</i>	24
Вальс. <i>М. Попелястий</i>	24
Чупринчин сад в оглаві. <i>М. Зеров</i>	25
Михайло Жук. <i>М. Попелястий</i>	26
Не дарма... <i>М. Попелястий</i>	26
Видно -- не видно... <i>М. Попелястий</i>	27
Мазепа. <i>М. Попелястий</i>	28

СУЧАСНІ ПИСЬМЕННИКИ

Пастелі. I—IV. <i>В. Ярошенко</i>	31
Вже славлять... „Негативи“	32
П. Тичина. <i>П. Ч.</i>	33
Павло Тичина. <i>Л. Первомайський</i>	33
Тичина. <i>Невід. автор</i>	34
Біографії великих письменників: Павло Тичина. <i>Проф. О. Буц</i>	34
Яків Савченко. <i>М. Попелястий</i>	37
* * * <i>П. Ч.</i>	38
Д. Загул. <i>О. Хомик</i>	39
Марія й мара. <i>Т. Осьмачка</i>	39
Д. Загул. <i>В. Атаманюк</i>	41

II

	стор.
Зеров про Загула. <i>Д. Загул</i>	42
<i>Д. Загул. Л. Первомайський</i>	42
<i>Д. Загул. М. Кічура</i>	42
Гріх. <i>О. Хомик</i>	43
Клим Поліщук. <i>О. Хомик</i>	43
М. Івченко — Сні землі. <i>П. Грунський</i>	43
Поет і критик. <i>М. Рильський</i>	50
„ <i>Odi et amo</i> “. <i>А. З. О.</i>	50
Музика. <i>В. Ярошенко</i>	51
Відпочинок. <i>В. Ярошенко</i>	52
Труд. <i>В. Ярошенко</i>	25
Діти. <i>В. Ярошенко</i>	52
Епіграма. <i>Єхида</i>	54
На понадкласичні мотиви. <i>Т. Гедзь</i>	54
Синя трясовина — М. Хвильового. <i>П. Грунський</i>	55
До всіх провінціальних Миколів Хвильових. <i>Остан Вишня</i>	60
Авторові „ <i>Радіо в житах</i> “. <i>П. Ч.</i>	62
Валеріян Поліщук. <i>Стерня</i>	62
Відповідь Валер'яна. <i>Невід. автор</i>	62
Літературні хвороби та боротьба з ними <i>Проф. Омелько Буц</i>	63
Про одного й, власне кажучи, ні про кого більше. <i>Ант. Війтівський</i>	65
Про вплив індустрії на телят, про верлібр та державні позики. <i>Проф. скотарства Омелько Буц</i>	69
Послання землякам:	
Ол. Копиленкові	71
Михайлеві Семенкові	72
О. Слісаренкові. <i>Валер Проноза</i>	72
Володимирові Сосюрі. <i>Невід. автор</i>	73
Володимир Сосюра. <i>В. Атаманюк</i>	73
Я, Володимир Сосюра. <i>В. Ярошенко</i>	74
Володимир Сосюра. „ <i>Всесвіт</i> “	75
В. Ярошенко. <i>Д. Загул</i>	76
Куди ти прешся?.. <i>Юр Меженко</i>	77
Твір еквіритмічний, еквілогічний і навіть трохи біографічний до творів, життя та діяльності товариша Осьмачки. <i>Юр Меженко</i>	77
Косинка й Осьмачка. <i>В. К.</i>	78
На Косинку. <i>П. Филипович і М. Рильський</i>	78
Однокутний бій Гр. Косинки. <i>П. Грунський</i>	78
Квітка. <i>Т. Осьмачка</i>	81
Василь Атаманюк. <i>М. Кічура</i>	81
Василь Яблуненко. <i>Д. Загул</i>	83
Жарт через окуляри. <i>Т. Гедзь</i>	83

III

	СТОР.
Кавказькі ляки. <i>Т. Гедзь</i>	83
Дружній шарж. <i>Селянин</i>	85
Володимир Гадзінський. <i>В. Яблуненко</i>	85
* * <i>М. Рильський</i>	86
Яків Качура. <i>Д. Загул</i>	87
Михайло Козоріс. <i>М. Кічура</i>	87
Мирослав Ірчан. <i>М. Кічура</i>	88
Лев Будаї. <i>М. Кічура</i>	88
Дмитро Рудик. <i>М. Кічура</i>	89
Хведір Малицький. <i>М. Кічура</i>	90
Що за оден? <i>В. Надолобень</i>	90
„Сон-городи“. <i>В. Надолобень</i>	90
Те-не-те. <i>В. Надолобень</i>	90
Себе шука. <i>В. Надолобень</i>	91
Писанка. <i>В. Надолобень</i>	91
А це хто? <i>В. Надолобень</i>	91
Гартованський молодняк. „ <i>Всесвіт</i> “	92
Хто це такий? <i>В. Надолобень</i>	93
Каяття. <i>В. Надолобень</i>	93
Петро Голота. <i>Л. П-кий</i>	93
Земляний син — Г. Коцюби. <i>П. Грунський</i>	94
Я. Мамонтів — Коли народ уже визволивсь. <i>П. Грунський</i>	97
Автопортрет. <i>М. Семенко</i>	100
* * <i>М. Попелястий</i>	100
Осіньнастропоеза. <i>О. Копровський</i>	100
Семенко. <i>П. Филипovich</i>	100
Спліонудьгування. <i>О. Копровський</i>	102
М. Семенко. <i>О. Влизько</i>	102
На колиску панфутуризму. <i>В. Проноза</i>	102
Непоборне. <i>В. Проноза</i>	103
Новий „Кобзар“. <i>О. Метеорний</i>	103
Біографії великих письменників. Михайль Семенко. <i>Проф. Омелько Буц</i>	105
Макака й какао. <i>Т. Гедзь</i>	106
Рур і поет. <i>В. Проноза</i>	107
Пролетарський пейзаж. <i>О. Копровський</i>	108
Футуристи. <i>Записано з уст ***</i>	109
Сучасний український фейлетон:	
1. Доколе-ж, о Чемберлене? (Іона Вочревесущій)	111
2. Реп'ях—пшик... (Остап Вишня)	111
3. Небезпека на економічному фронті. (П. Лісовий)	112
4. І ще про бюрократизм. (Ю. Золотарьов)	113
5. Обиватель. Авансія. (Кость Котко). <i>Вас. Чечвянський</i>	115

IV

ЛІТГРУПИ Й ЛІТОРГАНІЗАЦІЇ	стор.
Засідання в редакції ЛНВ. <i>М. З.</i>	119
Засідання дитячого гуртка „Музо, геть“. <i>Л. де Маріні</i>	119
Плуг. <i>О. Вишня</i>	124
Понеділок. <i>О. Вишня</i>	134
З приводу одного ювлю. <i>В. П.</i>	140
З. У. П. Д. <i>Загул</i>	141
Марс. <i>Юрій Вухналь</i>	142
ВУСПП. „ <i>Плужанин</i> “	144
Молоднякіяда. <i>П. Макароні</i>	145
Шевченко у дзеркалі сучасних літорганізацій. <i>Омелько Буц</i>	153
„Не підходить“. <i>Антоша Ко</i>	154
Платформа. <i>М. Кічура</i>	155
„Імажинізм“. <i>М. Доленго</i>	158
Неокласик. <i>Тимофій Літератур</i>	159
Неокласикам. <i>В. Сосюра</i>	159

ЛІТЕРАТУРА Й ПИСЬМЕННИК

Нова українська поезія. <i>М. Зеров</i>	163
Письменство. <i>П. Котик</i>	163
Поради молодим письменникам, або кожний сам собі геній. <i>Омелько Буц</i>	166
Щоденник молодого автора. <i>Ю. Вухналь</i>	168
Малувато, дорогі поети!.. <i>О Вишня</i>	171
Письменник у Криму. <i>Валер. Проноза</i>	174
„Нео Ліф“. <i>Омелько Буц</i>	175
Митці. <i>В. Атаманюк</i>	177
Дотаційні перельоти. „ <i>Червоний Перець</i> “	178
Сучасна література. <i>М Сайко</i>	179
Письменницька супліка до видавництва. <i>О. Буц</i>	180
Сатира на віршування. <i>А. Кримський</i>	183
Телефон № 4 - 21. <i>Антоша Ко</i>	183
Цвітна капуста. <i>Грицько Коляда</i>	187
По „лаври“. <i>Юхим Гедзь</i>	194
Психологія творчості. <i>Леонід Чернов</i>	197
Мистецька хроніка. <i>Сірко</i>	198
*** <i>Бровко Чубатий</i>	199
Хто він? <i>О. Ч</i>	199
Лист з хутора. <i>Дмитро з Хутора</i>	199
Із зошита. <i>Медушевський</i>	202
Об'ява „ <i>Плужанин</i> “	205
Об'ява „ <i>Плужанин</i> “	206

ЛІТДИСКУСІЯ (1924—1927)		СТОР.
Греко-римські мотиви. <i>Д. Загул.</i>	209
С. Пилипенко. <i>В. Атаманюк</i>		. 209
О. Слісаренко. <i>Д. Загул.</i>	209
„Європа“ і „Просвіта“. <i>Баришполець</i>	210
Шляхи розвитку укр. літератури. <i>Омелько Буц.</i>	212
До літдискусії <i>Д. Загул.</i>	218
Підручник доброго тону, або як поводитись в академічному товаристві. <i>О. Буц.</i>	219
Шляхи втоптуєм. <i>Андрій Шпичка.</i>	221
Визволення мого творчого „я“. <i>Т. Озерний</i>	224
КРИТИКА		
Критичні замітки (Юр Меженко). <i>П. Грунський</i>		. 229
Шевченко й канарейка (В. Коряк). <i>П. Грунський</i>	233
Померла. <i>П. Грунський</i>	235
Воскресла! (М. Зеров). <i>П. Грунський</i>		. 238
Показчик імен 243
Спис ілюстрацій		. 247

PSI

N: 3648

